

**Auteursbevraging ondersteuning
auteurs door Literatuur
Vlaanderen**

INHOUD

1	Inleiding.....	3
2	Profiel respondenten	4
3	De functies van Literatuur Vlaanderen	7
4	Auteurslezingen.....	10
	• alle auteurs en vertalers.....	10
	• opgenomen op de auteurslijst.....	12
	• niet opgenomen op auteurslijst.....	17
5	Beurzen.....	22
	• Beurzen voor auteurs	23
	eerder een beurs ontvangen.....	23
	geen beurs ontvangen.....	27
	alle auteurs.....	31
	• Beurzen voor vertalers.....	56
	eerder een beurs ontvangen.....	56
	geen beurs ontvangen.....	58
6	Andere suggesties of opmerkingen	64
7	Samenvatting.....	65
8	Bijlagen.....	68

1 INLEIDING

Een van de missies van Literatuur Vlaanderen is het ondersteunen van auteurs en vertalers in Vlaanderen. Maar wat vindt de Vlaamse auteur en vertaler van deze ondersteuning? Literatuur Vlaanderen en de Vlaamse Auteursvereniging (VAV) wilden hierin graag inzicht krijgen. Daarvoor hebben ze samen een bevraging opgesteld en nodigden ze Vlaamse auteurs, illustratoren, stripauteurs en literair vertalers uit om die in te vullen. Literatuur Vlaanderen ondersteunt de Vlaamse auteurs al sinds 2000. Met de vragenlijst wil Literatuur Vlaanderen de eigen werking laten evalueren en polsen bij auteurs en vertalers naar wat er goed loopt bij de ondersteuning, wat er beter kan, wat Vlaamse auteurs belangrijk vinden en hoe hun auteurscarrière een duwtje in de rug kan krijgen. De resultaten die hieruit voorkomen zullen worden meegenomen bij de voorbereiding van de beheersovereenkomst voor het meerjarenplan 2021-2025.

De vragenlijst werd opgemaakt in Google Form en digitaal verstuurd naar alle leden van de VAV, naar alle auteurs die bij Literatuur Vlaanderen gekend zijn (ofwel door de werkbeurzen, ofwel door aansluiting op de auteurslijst) en ook via sociale media verspreid. De uitnodiging om de bevraging in te vullen werd door Literatuur Vlaanderen en VAV verstuurd op 3 oktober 2019. Een herinneringsmail werd verstuurd op 22 oktober. Op 4 november werd de enquête afgesloten. De bevraging via internet werd door 304 respondenten ingevuld. De respondenten werden ingedeeld op auteursprofiel, leeftijd, geslacht en beroepssituatie. De verwerking van de resultaten gebeurde in Excel. Van iedere respondent werden in een horizontale rij alle antwoorden ingevoerd. De verticale kolommen toonden de verschillende vragen.

Hieronder rapporteren we de resultaten van de bevraging. De verscheidenheid aan ondersteuning voor auteurs en vertalers door Literatuur Vlaanderen, vertaalt zich in de opbouw van de enquête. Naast algemene vragen, zijn er specifieke vragen die beantwoord worden naargelang het profiel van de respondent. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- auteurs (inclusief illustratoren en stripauteurs) en literair vertalers;
- auteurs en vertalers die gesubsidieerde lezingen geven, of auteurs en vertalers die dat niet doen;
- auteurs en vertalers die een beurs ontvangen, of auteurs en vertalers die geen beurs ontvangen.

De bevraging is opgedeeld in volgende thematische luiken:

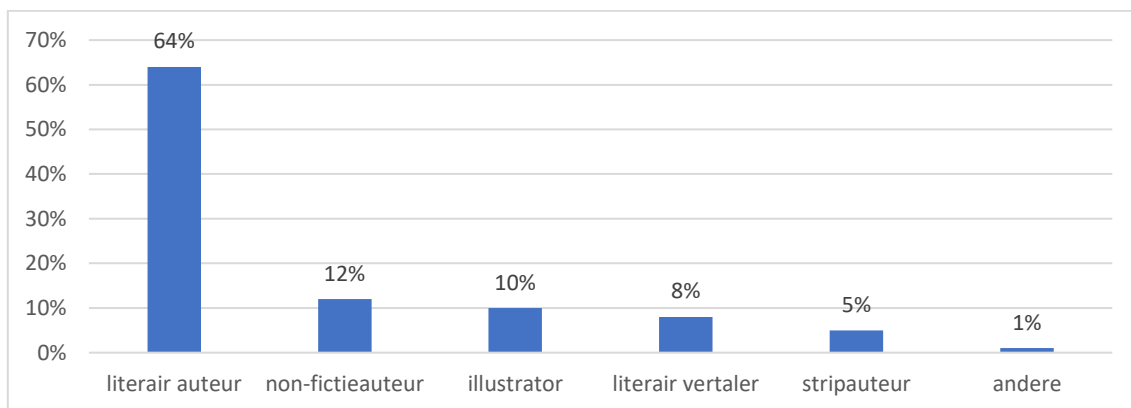
- 1) Profiel van de respondenten
- 2) De functies van Literatuur Vlaanderen
- 3) Steun aan auteurs in de vorm van gesubsidieerde lezingen
- 4) Steun aan auteurs in de vorm van beurzen
- 5) Andere vormen van ondersteuning

2 PROFIEL RESPONDENTEN

We omschrijven het profiel van de respondenten: welk type werken als auteur of vertaler, welke leeftijdscategorie, welk geslacht, welk socio-economisch beroepsprofiel.

Auteursprofiel

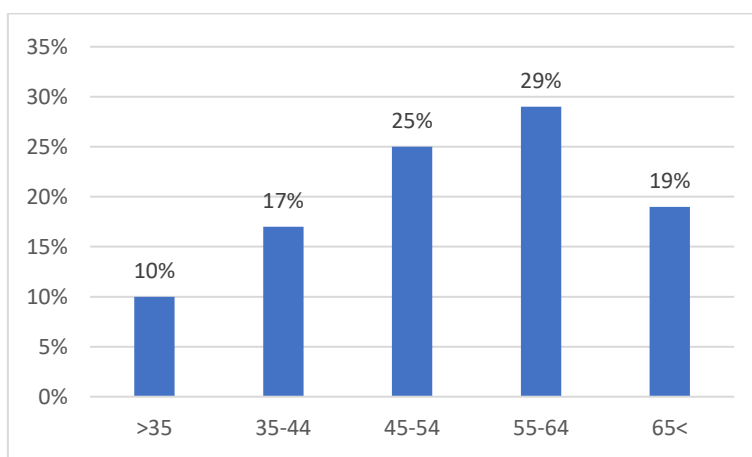
- literair auteur;
- non-fictieauteur;
- stripauteur;
- illustrator;
- literair vertaler;
- andere.

Er hebben 304 respondenten deelgenomen aan de enquête, daarvan omschrijft bijna twee op drie (64%) zich als literair auteur. Het tweede meest genoemde genre is non-fictie (12%) en op drie staat illustrator met 10%. 8% van de respondenten is literair vertaler, 5% stripauteur en 1% heeft iets anders ingevuld.

Leeftijdscategorie

- <35;
- 35-44;
- 45-54;
- 55-64;
- 65+.

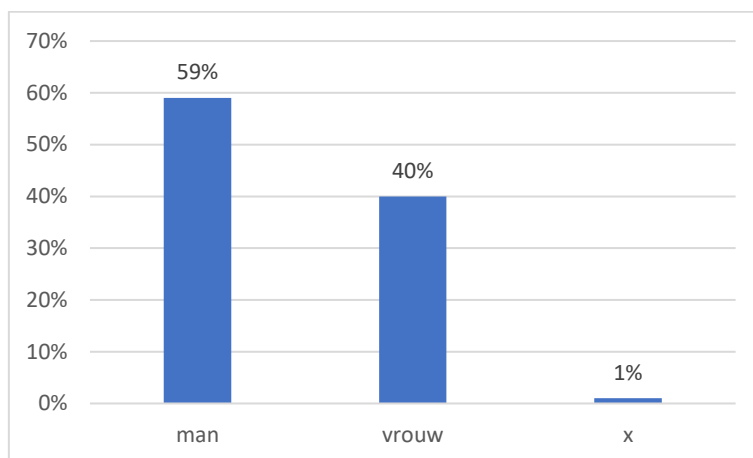

De meeste respondenten (29%) bevinden zich in de leeftijdscategorie 55-64 jaar. 73% van de respondenten is tussen de 45 en 65+ jaar. Uit de resultaten blijkt dat de leeftijdscategorie <35 is ondervertegenwoordigd met slechts 10%.

Illustratoren en stripauteurs behoren tot de jongere leeftijdsgroepen. Drie op vier non-fictieauteurs en een

op twee van de literaire vertalers zijn ouder dan 55 jaar. Literaire auteurs komen vooral in de leeftijdsgroep 35 – 54 jaar voor.

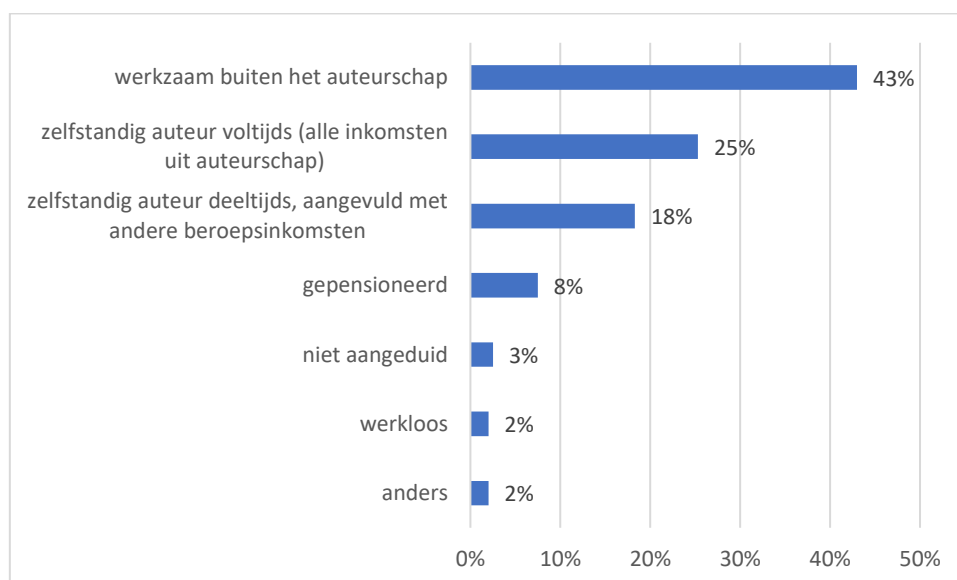
Geslacht

De meerderheid van de respondenten, 59%, is man, 40% vrouw. Twee respondenten identificeren zich met x. Na diepere analyse van de gegevens blijkt dat mannelijke auteurs oververtegenwoordigd zijn in de genres non-fictie en strips. Het aandeel vrouwelijke respondenten is groter dan gemiddeld in het literaire genre en als literair vertaler.

Beroepssituatie en auteurschap

- zelfstandig auteur voltijds (alle inkomsten uit auteurschap: royalty's, lezingen, afgeleide werken, redactiewerk...);
- zelfstandig auteur deeltijds, aangevuld met andere beroepsinkomsten. De auteursgerelateerde inkomsten bedragen >15% van mijn totale inkomsten;
- (voltijds of deeltijds) werkzaam buiten het auteurschap. De auteursgerelateerde inkomsten bedragen <15% van mijn totale inkomsten;
- anders.

De meeste respondenten, 43%, zijn (voltijds of deeltijds) buiten het auteurschap werkzaam (auteursgerelateerde inkomsten <15%). Zelfstandig auteur voltijds (inkomsten 100% uit auteurschap) is de tweede grootste categorie met 25% en zelfstandig auteur deeltijds (auteursgerelateerde inkomsten >15%) staat op drie met 18%. 24 respondenten (8%) zijn gepensioneerd, 7 zijn werkloos en leven van een werkloosheidsvergunning (2%) en 8 kozen ervoor om niets aan te duiden (3%). Een kwart van de auteurs,

illustratoren, stripauteurs en vertalers lijkt dus te kunnen leven van zijn of haar pen¹. Voor de grote meerderheid speelt het auteurschap zich volledig in de vrije tijd buiten het hoofdberoep af, en zijn er weinig inkomsten.

Voltijds zelfstandige auteurs zijn vooral actief als stripauteur, illustrator of literair vertaler. Deeltijdse auteurs met een literair inkomensaandeel van meer dan 15% zijn actief als literair auteur of als non-fictieauteur. Opvallend is dat illustratoren ook de grootste groep vormen van deeltijds actief met een literair inkomensaandeel van minder dan 15%.

Mannelijke auteurs zijn gemiddeld ouder, vrouwelijke auteurs zijn meer vertegenwoordigd in de leeftijdsgroep jonger dan 44. Voltijdse auteurs zijn jonger. Zelfstandige deeltijdse auteurs met minder dan 15% literair inkomensaandeel behoren vooral tot de jongste leeftijdsgroep. Verhoudingsgewijs zijn mannen iets meer actief als voltijds auteur dan vrouwen.

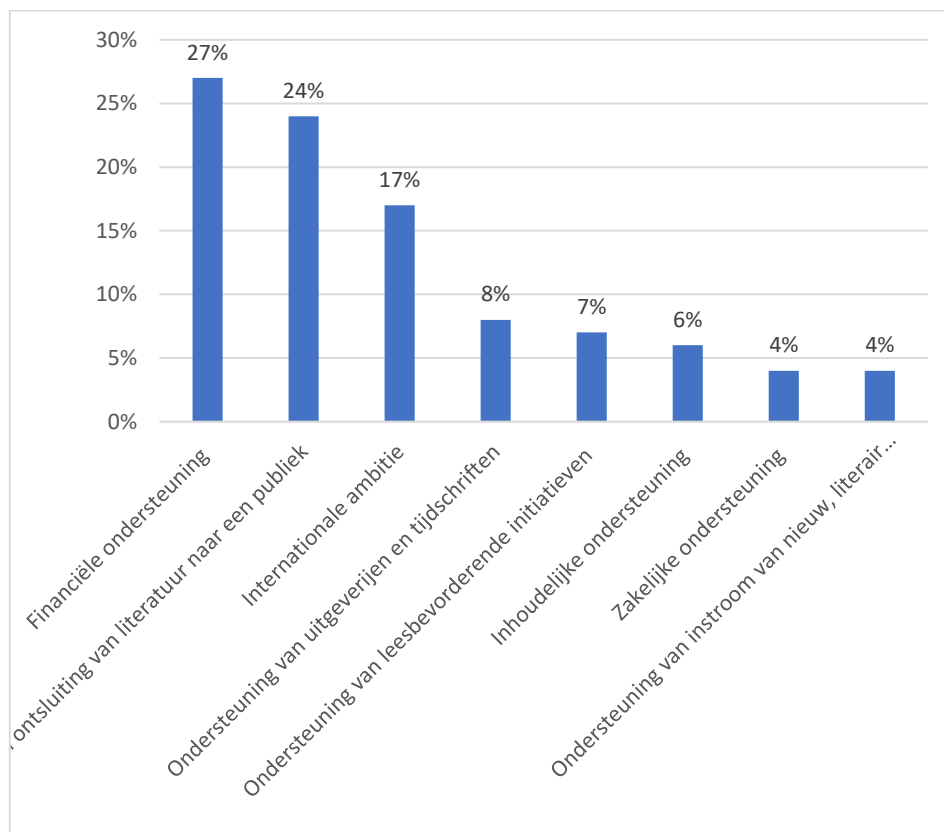
¹ In het CuDOS-onderzoek van 2016 'Loont passie? Een onderzoek naar de sociaaleconomische positie van professionele kunstenaars in Vlaanderen' gaf 12 % van de ondervraagde auteurs aan een volledig inkomen te realiseren uit literaire kernactiviteiten. De 25 % aan zelfstandige auteurs voltijds in deze studie van Literatuur Vlaanderen wijst wellicht op een oververtegenwoordiging van deze groep.

3 DE FUNCTIES VAN LITERATUUR VLAANDEREN

Een bevraging naar de algemene functies en opdrachten die Literatuur Vlaanderen volgens de auteurs/vertalers op dit ogenblik uitvoert, zou moeten uitvoeren en met welke prioriteiten deze functies en opdrachten uitgevoerd zouden moeten worden.

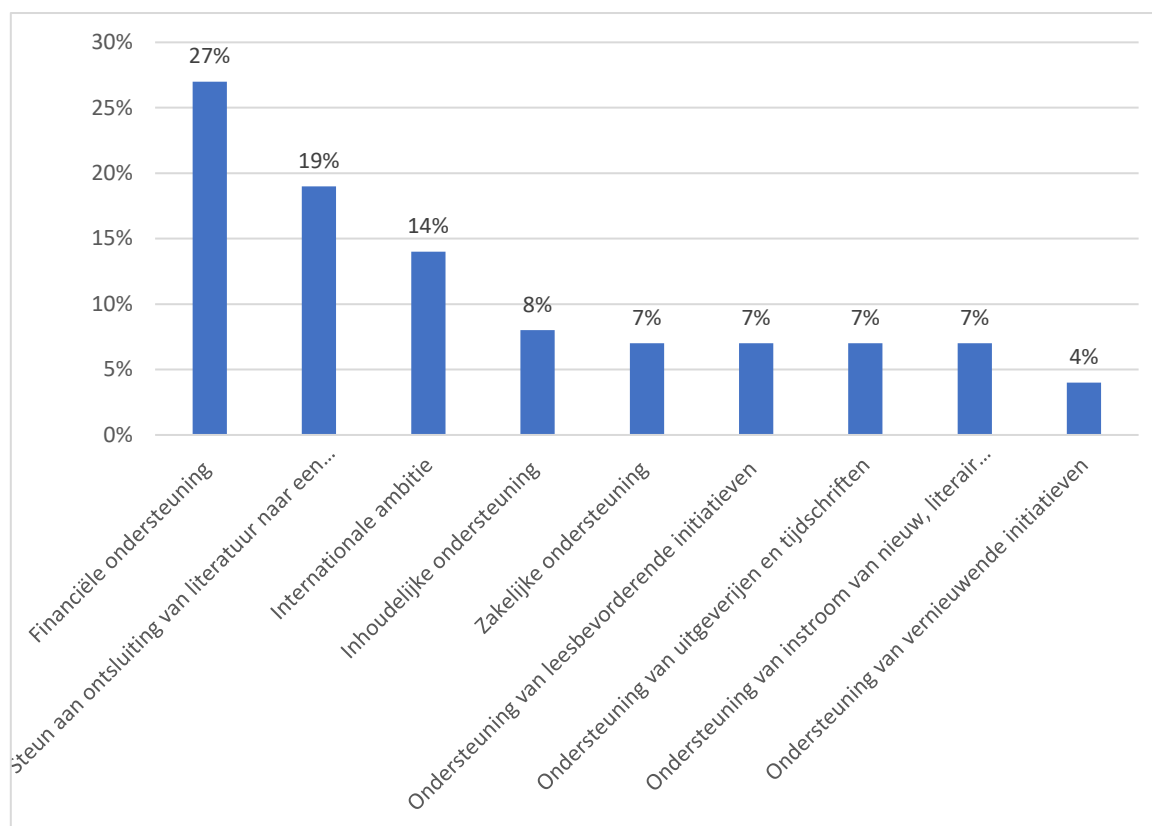
Welke drie functies krijgen van Literatuur Vlaanderen volgens jou op dit moment het meeste aandacht en middelen? (meerkeuzevraag – maximum 3 antwoorden)

- financiële ondersteuning van auteurs en vertalers (creatie);
- inhoudelijke ondersteuning van auteurs en vertalers: coaching, residentie, workshop, redactionele begeleiding... ;
- zakelijke ondersteuning van auteurs en vertalers;
- steun aan ontsluiting van literatuur naar een publiek: auteurslezingen, literaire activiteiten, literaire organisaties (presentatie);
- ondersteuning van uitgeverijen en tijdschriften die kwalitatief literair werk uitbrengen (productie);
- ondersteuning van initiatieven die inzetten op leesbevordering bij kwetsbare doelgroepen;
- ondersteuning van vernieuwende initiatieven die een impuls geven aan de sector (innovatieve digitale initiatieven, initiatieven die culturele bruggen bouwen...);
- ondersteuning van instroom van nieuw, literair talent;
- internationale ambitie: ondersteuning van vertalingen en promotie van auteurs in het buitenland.

De top drie van de functies die Literatuur Vlaanderen op dit ogenblik uitvoert naar de perceptie van de auteurs: financiële ondersteuning (27%), steun aan ontsluiting van literatuur naar een publiek via o.a. lezingen, literaire activiteiten en andere vormen van presentatie (24%) en internationale ambitie (17%). Minder aandacht voor inhoudelijke ondersteuning (6%), zakelijke ondersteuning (4%) en faciliteren van instroom van nieuw, literair talent (4%).

Welke drie kerntaken zou Literatuur Vlaanderen volgens jou prioriteit moeten geven? (meerkeuzevraag – maximum 3 antwoorden)

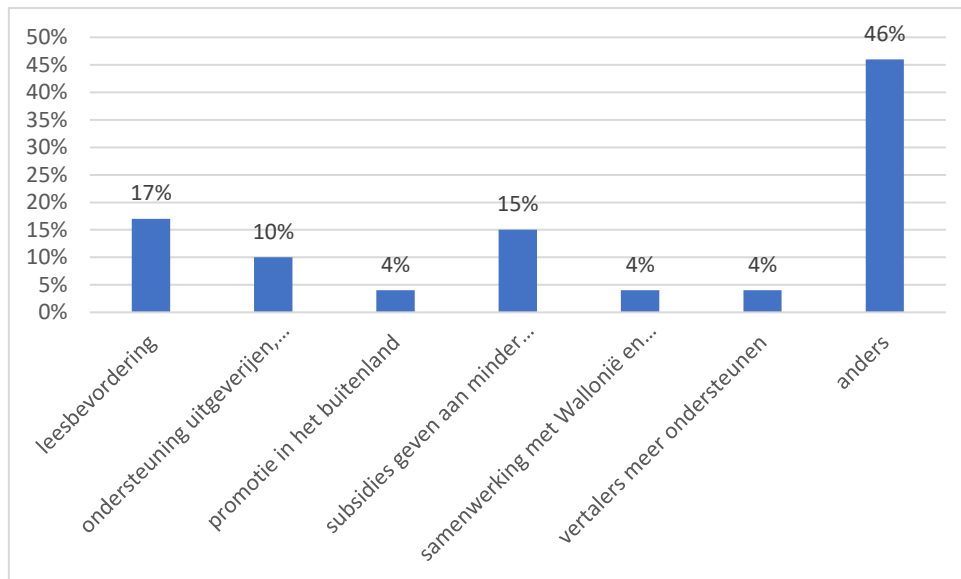

De top drie is hetzelfde als bij de vorige vraag: financiële ondersteuning (27%), steun aan ontsluiting van literatuur naar een publiek (19% - in waarneming 24%) en internationale ambitie (14% - in waarneming 17%). Er is een verschil inzake prioriteit voor inhoudelijke en zakelijke ondersteuning: auteurs vinden dat Literatuur Vlaanderen hier meer op moet inzetten (7%), meer dan dat Literatuur Vlaanderen dit momenteel doet (naar hun waarneming 4%). Dit geldt ook voor inhoudelijke ondersteuning (7% als prioritair, 4% als waarneming). Steun voor vernieuwende literaire initiatieven en instroom van nieuw, literair talent worden als minder prioritair aangeduid.

Literaire vertalers vinden dat er meer prioriteit gegeven moet worden aan financiële ondersteuning en ondersteuning van uitgeverijen en tijdschriften. Non-fictieauteurs verwachten meer steun aan ontsluiting van literatuur naar een publiek. Stripauteurs en illustratoren willen meer prioriteit voor internationale ambitie.

Financiële ondersteuning heeft vooral voor jonge auteurs en vertalers een grote prioriteit. Oudere auteurs hechten meer belang aan ontsluiting van literatuur naar een publiek. Ondersteuning van instroom van nieuw literair talent is – niet onverwacht – een grotere prioriteit voor de respondenten jonger dan 35 jaar. Naar gender zijn er weinig verschillen in de prioritaire verwachtingen. Mannen hechten iets meer belang aan financiële ondersteuning.

Zijn er andere prioriteiten die Literatuur Vlaanderen moet uitvoeren? (meerkeuzevraag + individuele open aanvullingen)

Op deze vraag zijn vierenzeventig aanvullende suggesties gegeven. 17% van de respondenten zou meer willen inzetten op algemene leesbevordering, 15% wil dat er subsidies worden gegeven aan minder bekende auteurs, 10% wil dat uitgeverijen, bibliotheken, boekhandels en scholen meer worden ondersteund, wat de eerste opmerking rond leesbevordering lijkt te versterken. Twee respondenten zouden graag een samenwerking zien met Wallonië en Nederland, twee anderen willen dan weer internationale promotie en nog twee anderen willen dat vertalers meer worden ondersteund (telkens 4%).

‘Leesbevordering’ wordt vooral aangegeven door literaire auteurs en vertalers. ‘Promotie in buitenland’ is een item volgens literaire auteurs. Non-fictieauteurs vragen meer aandacht voor ‘ondersteuning van uitgeverijen, bibliotheken en scholen’. ‘Subsidies voor minder bekende auteurs’ is een vraag van literaire auteurs en illustratoren.

De tweeëntwintig individuele open aanvullingen zijn in bijlage 1 opgenomen. Deels zijn het persoonlijke herformuleringen van reeds aangehaalde thema’s, deels zijn het onderwerpen die in volgende vraagstellingen aan bod komen.

4 AUTEURSLEZINGEN

Een belangrijke vorm van ondersteuning aan auteurs en vertalers van Literatuur Vlaanderen zijn de gesubsidieerde lezingen. Via www.auteurslezingen.be ondersteunt Literatuur Vlaanderen jaarlijks bijna 3.000 lezingen in Vlaanderen. Ze regelt de boekingen van meer dan 800 auteurs, en ondersteunt die met 100 euro per lezing. Deze subsidie aan de organisator (scholen, bibliotheken en verenigingen), die de rest van het honorarium en de vervoersonkosten betaalt, is een extra motivator om een auteur uit te nodigen. Iedere auteur en iedere organisatie kan maximaal 15 keer per jaar beroep doen op deze steun.

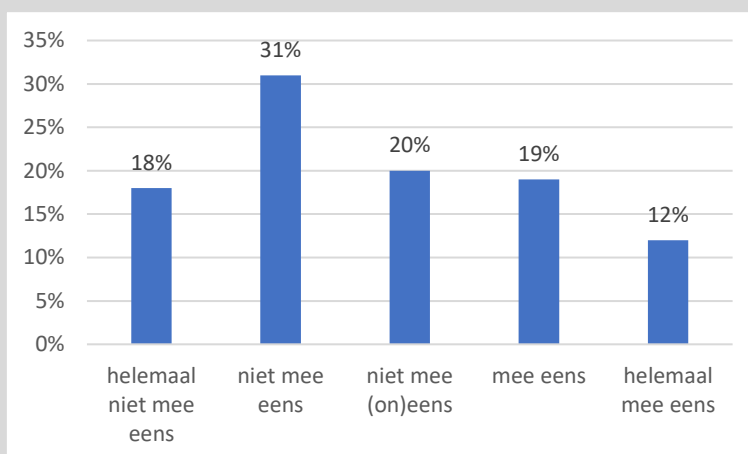
De subsidieregeling is er enkel voor auteurs die minstens één publicatie hebben bij een professionele uitgeverij – zij worden opgenomen op de ‘auteurslijst’. In de enquête wordt gepolst naar de tevredenheid van de werking van auteurslezingen.be. De vragen gaan over de volgende onderwerpen: welke auteurs gesubsidieerde lezingen zouden moeten kunnen geven; het aantal gesubsidieerde auteurslezingen per jaar; het bedrag dat per lezing moet worden toegekend; de belangrijkste ondersteuning voor gesubsidieerde auteurslezingen en de werking van de gesubsidieerde auteurslezingen. Op het einde van dit deel is er de mogelijkheid om suggesties of opmerkingen te geven.

De vragen over auteurslezingen verschillen, deels omdat het afhangt van of een auteur in de bevraging aangeeft al dan niet op de auteurslijst te staan.

ALLE AUTEURS EN VERTALERS

Dit deel van de bevraging werd door alle respondenten ingevuld, ongeacht ze of de auteurslijst staan of niet.

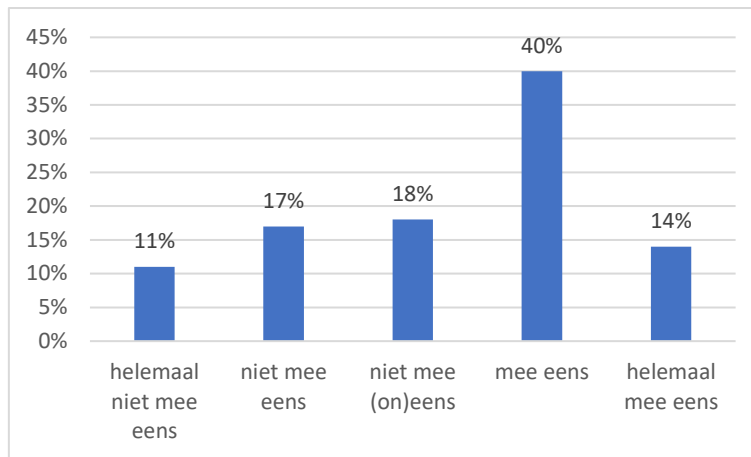
Ook auteurs die níet bij een professionele uitgeverij zijn uitgegeven (bijvoorbeeld met een publicatie in eigen beheer of een uitgave via printing-on-demand) moeten in aanmerking komen voor opname op de auteurslijst.

49% staat (erg) negatief ten opzicht van auteurs die niet bij een professionele uitgeverij zijn uitgegeven, 31% is (erg) positief. De resterende 20% is neutraal. Ongeveer de helft wil liever niet dat deze auteurs op de auteurslijst kunnen komen. Literaire auteurs zijn het opvallend (helemaal) niet eens met deze stelling; non-fictieauteurs en illustratoren zijn het er wel (helemaal) mee eens. Respondenten jonger dan 35 jaar zijn voor, 45-plussers tegen.

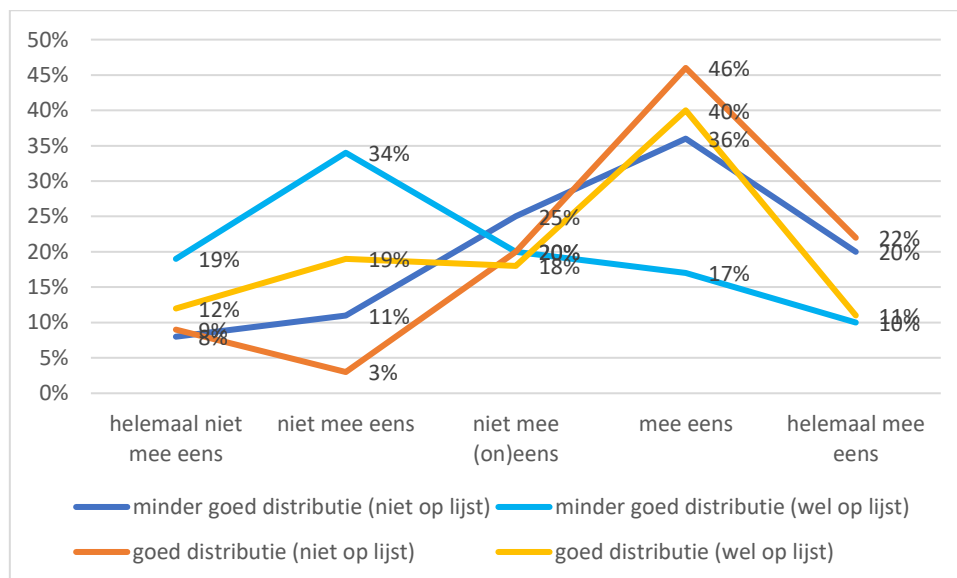
Auteurs die níet bij een professionele uitgeverij zijn uitgegeven en een publicatie hebben in eigen beheer moeten in aanmerking komen voor opname op de auteurslijst indien hun boeken te koop zijn in de boekhandel of uitgeleend kunnen worden in de bibliotheek.²

² Deze vraag kan mogelijk door respondenten verschillend zijn geïnterpreteerd, omwille van het niet nader omschrijven van de grootte van de aanwezigheid in boekhandels of bibliotheken. Over hoeveel boekhandels en bibliotheken gaat het? De gerapporteerde antwoorden moeten tegen deze achtergrond gelezen worden.

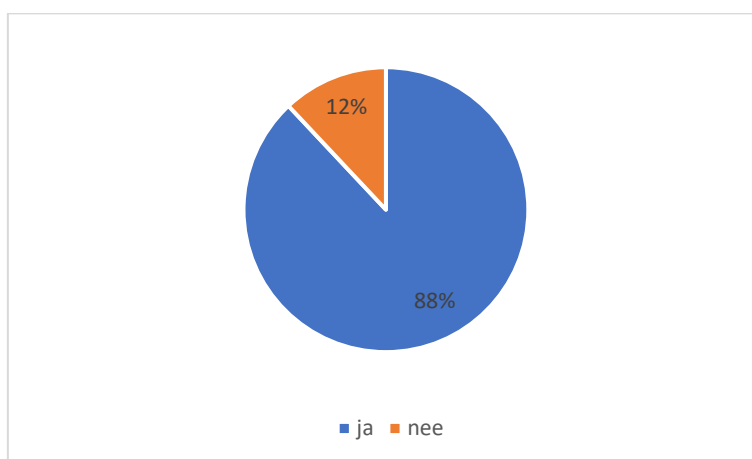
De stelling om auteurs die niet bij een professionele uitgeverij uitgeven en waarvan de publicatie in eigen beheer wél in de bibliotheek en de boekhandel ligt toch op de auteurslijst te plaatsen, wordt door 54% (erg) positief beoordeeld, 28% is (erg) negatief en 18% is neutraal.

De resultaten van de twee vorige vragen werden gebruikt om een secundaire analyse uit te voeren om te weten of de meningen van auteurs die op de auteurslijst staan en zij die er niet op staan verschillen.

Van de auteurs die het (helemaal) niet eens zijn met deze stelling staat 72% op de lijst, 28% niet. Van de auteurs die het (helemaal) eens zijn met deze stelling staat 60% niet op de lijst, 40% wel op de lijst. Het wel of niet op de lijst staan leidt tot een zichzelf bevestigend standpunt: wie op de lijst staat is het minder eens om die lijst uit te bereiden tot uitgaven in eigen beheer zelfs als die aanwezig zijn in de boekhandel of bibliotheek.

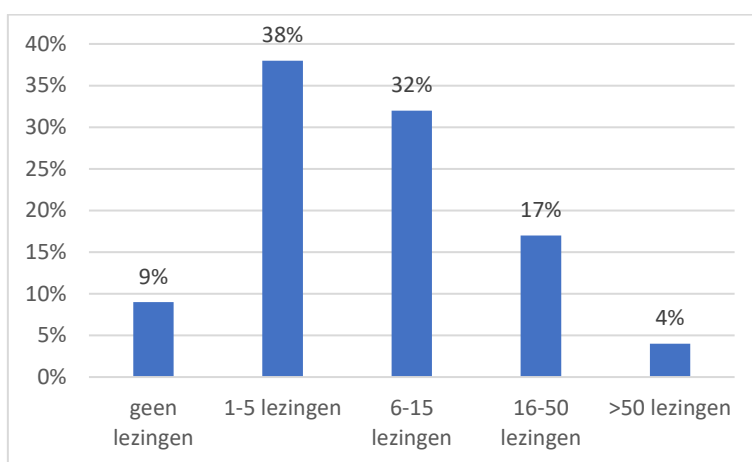
Ben je opgenomen op de auteurslijst van Literatuur Vlaanderen?

88% van de respondenten is opgenomen op de auteurslijst van Literatuur Vlaanderen en de andere 12% dus niet. Dat is een erg hoog aantal, wat lijkt te betekenen dat de leden van de Vlaamse Auteursvereniging – of althans diegenen die de enquête hebben ingevuld - voor een groot stuk overlappen met de auteurs die bij Literatuur Vlaanderen bekend zijn (onder andere via de uitgebreide auteurslijst die werd aangeschreven). Momenteel staan er 819 auteurs op de auteurslijst van Literatuur Vlaanderen. Er zijn meer illustratoren en non-fictieauteurs opgenomen op de auteurslijst, en opvallend minder stripauteurs en literaire vertalers. De aanwezigheid op de auteurslijst neemt toe met de leeftijd, 95 % van de 65-plussers staan op de lijst.

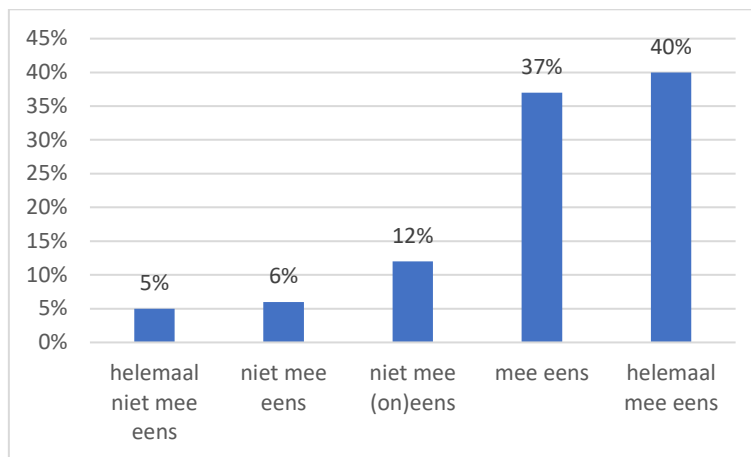
OPGENOMEN OP DE AUTEURSLIJST

Gemiddeld aantal lezingen per jaar (zowel gesubsidieerd als niet-gesubsidieerd)

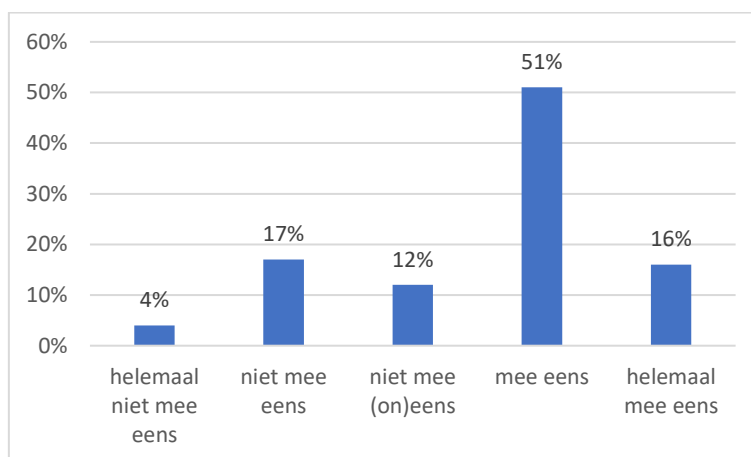
De meeste respondenten, 38%, geven jaarlijks tussen de 1 en 5 lezingen. 70% van de respondenten geeft maximaal 15 lezingen per jaar, ook het maximum aan gesubsidieerde lezingen. 21% geeft meer dan 15 lezingen per jaar, waarvan 4% meer dan 50. Drieëntwintig respondenten geven, hoewel ze op de auteurslijst staan, geen lezingen. Stripauteurs en vertalers geven het minst aantal lezingen, illustratoren zijn het meest actief als lezingen- en/of workshopgevers. Naar leeftijd is de jongste leeftijdsgroep de meest actieve groep lezingengevers. Twee derde van de 35-44 jarigen geeft 6 tot 15 lezingen per jaar. De voltijdse auteurs zijn het meest actief met lezingen, 1 op 8 (12%) doet meer dan 50 lezingen per jaar terwijl dat voor alle auteurs slechts 4% is.

Administratief en organisatorisch gezien werkt de huidige subsidieregeling voor auteurslezingen naar behoren

77% van de respondenten vindt dat de gesubsidieerde auteurslezingen (heel) goed werken, administratief en organisatorisch gezien. 11% (dertien respondenten) is het daar (helemaal) niet mee eens. Van die auteurs geven de meesten tussen de 16-50 lezingen.

100 euro subsidie per auteurslezing is een billijk bedrag.

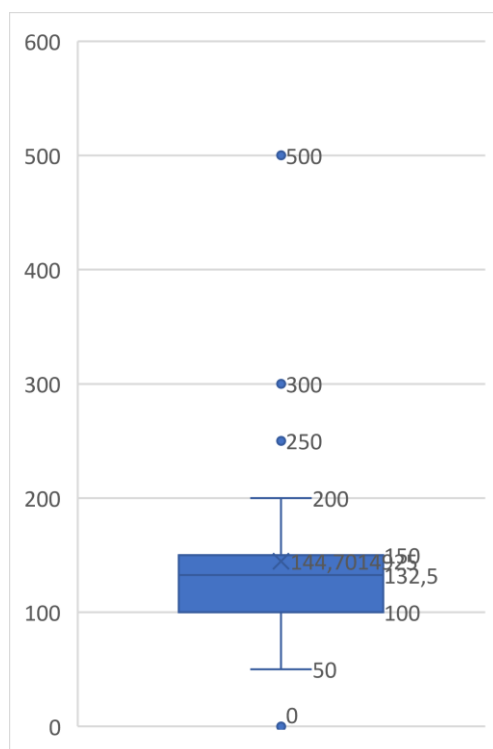

Van de auteurs op de auteurslijst vindt twee derde (67%) 100 euro per subsidie een (erg) billijk bedrag. 21% is het daar (helemaal) niet mee eens. 12% van de respondenten is neutraal. Vooral illustratoren en stripauteurs zijn het daarmee oneens. Voltijdse auteurs en deeltijds zelfstandig auteurs met meer dan 15% literaire inkomsten vinden 100 euro geen billijk bedrag. Deeltijds zelfstandige auteurs met minder dan 15% literaire inkomsten hebben hierover geen standpunt.

Een correct subsidiebedrag voor een auteurslezing vind ik (in euro)

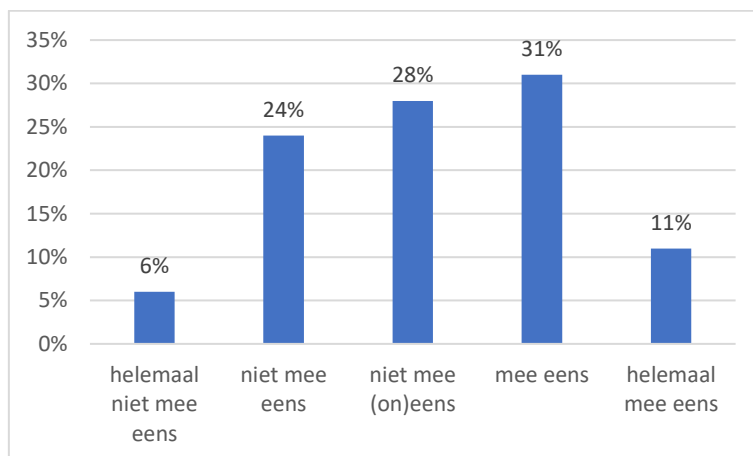
In de berekening van het gemiddelde worden extreme waarden naar boven en beneden (uitschieters) niet meegenomen omdat ze het gemiddelde onevenredig sterk beïnvloeden. Het rekenkundig gemiddelde van de antwoorden is 144 euro. De antwoorden worden ingedeeld in 4 kwartielen; ieder kwartiel omvat 25% van de resultaten. Het eerste kwartiel is de laagste waarde tot aan de onderste lijn van de blauwe rechthoek (50 tot 100 euro). Het tweede en derde kwartiel is de blauwe rechthoek zelf (100 tot 150 euro), waarbij de mediaan (132,50 euro) het tweede van het derde kwartiel onderscheidt. Het laatste kwartiel begint aan de

bovenste lijn van de blauwe rechthoek tot aan de hoogste waarde (150 tot 500 euro) (met weglating van de uitschieters). Het gemiddelde wordt aangegeven met een kruisje.

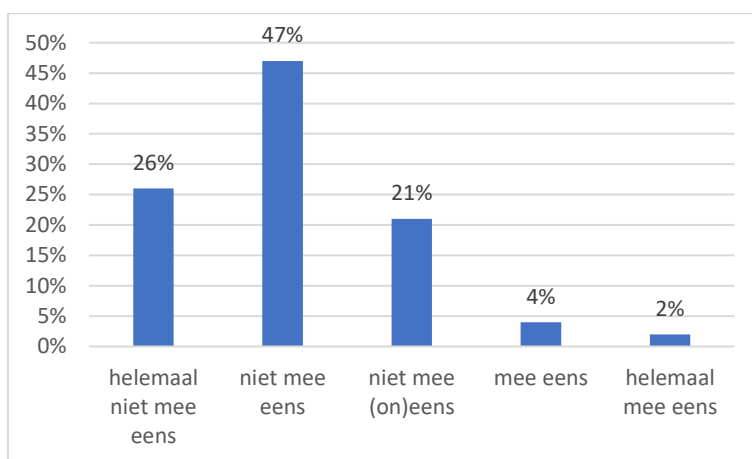
Van de 268 auteurs die wel lezingen geven, noemt 75% een bedrag tussen de 100 en 200 euro. Het rekenkundig gemiddelde (beïnvloed door de uitschieters) is 144 euro en de mediaan 132,50 euro (de helft noemt een bedrag beneden 132,50 en de helft een bedrag daarboven).

Het maximum van 15 gesubsidieerde lezingen per jaar is te weinig.

42% van de respondenten vindt het maximale aantal van 15 gesubsidieerde lezingen (veel) te weinig en 30% vindt dit (helemaal) niet. 29% is neutraal. Vooral illustratoren en non-fictieauteurs vinden 15 gesubsidieerde lezingen (veel) te weinig.

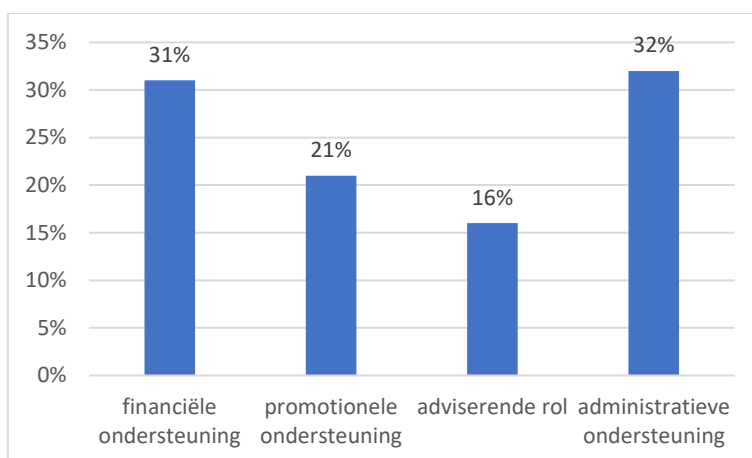
Het maximum van 15 gesubsidieerde lezingen per jaar is te veel.

73% van de respondenten vindt het maximum (helemaal) niet te veel. Slechts 6% is het er (helemaal) mee eens dat 15 gesubsidieerde lezingen te veel is.

Welke vorm van ondersteuning is bij gesubsidieerde auteurslezingen voor jou het belangrijkste? Kies de voor jou drie belangrijkste antwoorden.

- financiële ondersteuning (het subsidiebedrag);
- promotionele ondersteuning (via thematische nieuwsbrieven, brochures, Facebook..);
- adviserende rol (de geschikte auteur vinden voor een organisator, zakelijk advies aan de auteur..);
- administratieve ondersteuning (het regelen van de uitbetaling, de subsidieaanvraag beheren en opvolgen..).

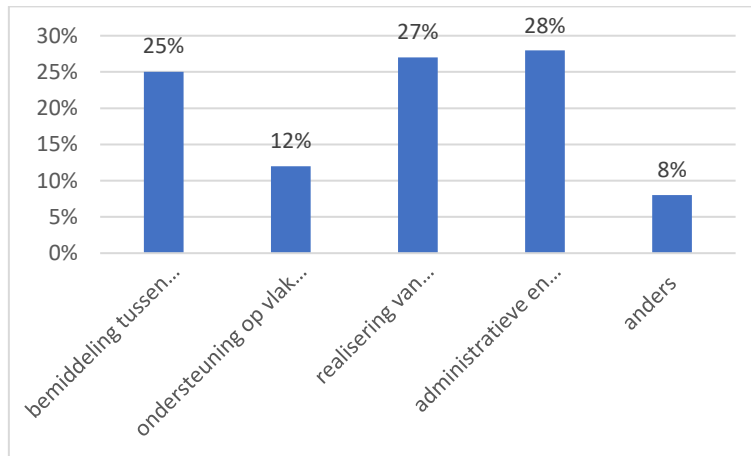

Uit de resultaten blijkt dat de respondenten administratieve ondersteuning (32%) en financiële ondersteuning (31%) het belangrijkste vinden. Non-fictieauteurs en illustratoren hechten meer belang aan financiële ondersteuning dan de literaire auteurs. Dit geldt ook voor de jongste (-44 jaar) en oudste (+65) leeftijdsgroepen. Illustratoren en stripauteurs verwachten meer promotionele ondersteuning. Zelfstandige deeltijdse auteurs met minder dan 15% literaire inkomsten rekenen op een grotere adviserende rol. Voltijdse auteurs rekenen op promotionele ondersteuning via nieuwsbrieven, brochures, facebook, etc.

Op welke vormen van ondersteuning zou Literatuur Vlaanderen nog meer kunnen inzetten binnen de subsidieregeling voor auteurslezingen? Kies de voor jou drie belangrijkste antwoorden.

- bemiddeling tussen auteur en organisator bij het plannen en voorbereiden van de lezing
- ondersteuning op vlak van presentatie (hoe geef ik een goede lezing?);
- realisering van samenwerking tussen auteurs-illustratoren (gezamenlijke auteurslezingen, coachingtraject tussen startende en ervaren sprekers...);

- administratieve en juridische ondersteuning (contractonderhandeling, zakelijk advies over inkomsten, statuut, BTW, belastingen...);
- anders.

De meeste respondenten vinden administratieve en juridische ondersteuning het belangrijkste (28%), al sluiten verwachtingen ten aanzien van 'bemiddeling tussen auteur en organisator' (27%) en 'realisering van samenwerking tussen auteurs-illustratoren' (25%) daar heel dicht bij aan. De vraag naar administratieve en juridische ondersteuning leeft meer bij stripauteurs, ondersteuning op het vlak van presentatie is voor illustratoren belangrijker. De vraag naar realisering van samenwerking komt vooral van illustratoren eerder dan van literaire auteurs. Vooral jongeren vragen extra ondersteuning op administratief en juridisch gebied en het plannen en voorbereiden van lezingen. Opvallend is de vraag van voltijdse auteurs naar administratieve en juridische ondersteuning. Deeltijds werkende auteurs met minder dan 15 % literair inkomen vragen ondersteuning op het vlak van presentatie en het plannen en voorbereiden van lezingen.

In de optie 'anders' worden 65 aanvullingen en antwoorden geformuleerd (zie bijlage 2). Terugkerende thema's in verschillende verwoordingen zijn: extra inzetten op het activeren van lezingen door scholen, bibliotheken en organisatoren; promotie in de breedte: ook minder bekende auteurs en in het bijzonder naar organisatoren die nu nog niet bereikt worden; proactief werken door thematische suggesties, pakketten, folders en website; blijven pleiten voor een faire prijs en hoe daarover onderhandelen. Bij herhaling werd het systeem van lezingen als (zeer) goed omschreven.

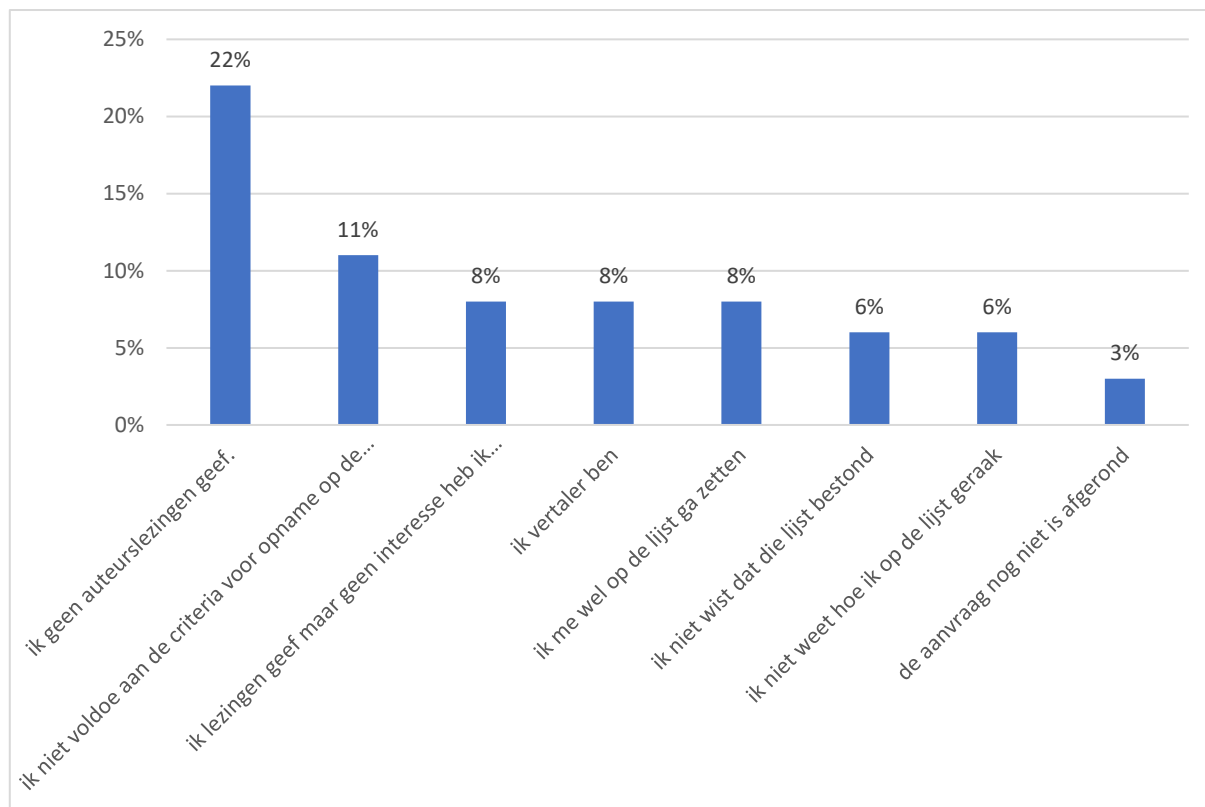
Heb je nog andere ideeën of suggesties voor de verbetering van de gesubsidieerde auteurslezingen?

Hier kwamen 43 opmerkingen en suggesties op (zie bijlage 3). Terugkerende onderwerpen: extra argumenten voor geformuleerde behoeften in vorige vragen; noodzaak aan initiatieven voor leesbevordering en de actieve rol van lezingen daarin; meer aandacht voor kwaliteitsbeoordeling en kwaliteitsbevordering door feedback; differentiatie van het subsidiebedrag naargelang de organisator; differentiatie van het totaalbedrag naargelang type lezing en rekening houden met de (on)mogelijkheid om een voorbereide lezing ongewijzigd te kunnen herhalen (vertalerslezingen worden zelden herhaald); vraag naar vereenvoudiging van de procedures; aandacht in de breedte genereren voor alle auteurs (ook minder bekende) en minder commerciële genres.

❏ NIET OPGENOMEN OP AUTEURSLIJST

Ik ben niet opgenomen op de lijst van auteurslezingen omdat...

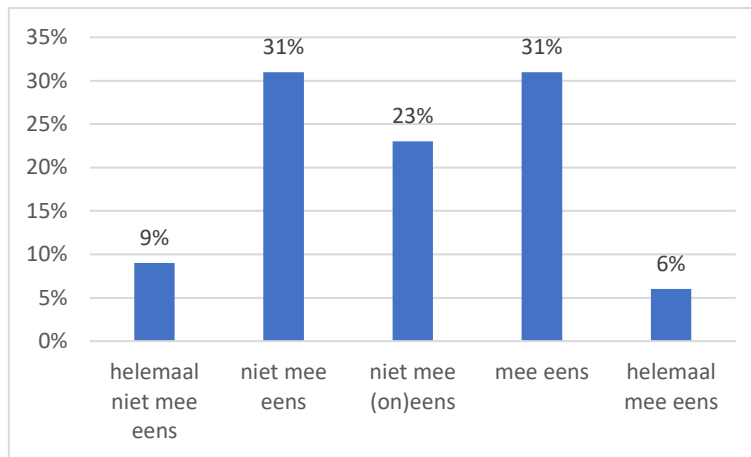
- ik geen auteurslezingen geef;
- ik lezingen geef maar geen interesse heb in gesubsidieerde lezingen;
- ik niet voldoe aan de criteria voor opname op de auteurslijst;
- anders.

Er zijn 35 respondenten (12% van het totaal) die niet op de auteurslijst staan. 22% zegt dat ze geen auteurslezingen geven, 11% voldoet niet aan de criteria en 8% zegt geen interesse te hebben in de subsidie, samen dus 4 op 10 van deze auteurs. Van de andere antwoorden zijn er verschillende vertalers (hoewel vertalers ook gesubsidieerde lezingen kunnen geven), anderen hebben het plan zich aan te melden, of zitten in een beoordelingsprocedure. Tot slot zijn er ook respondenten die niet op de hoogte waren van de gesubsidieerde lezingen of niet weten wat ze moeten doen om opgenomen te worden.

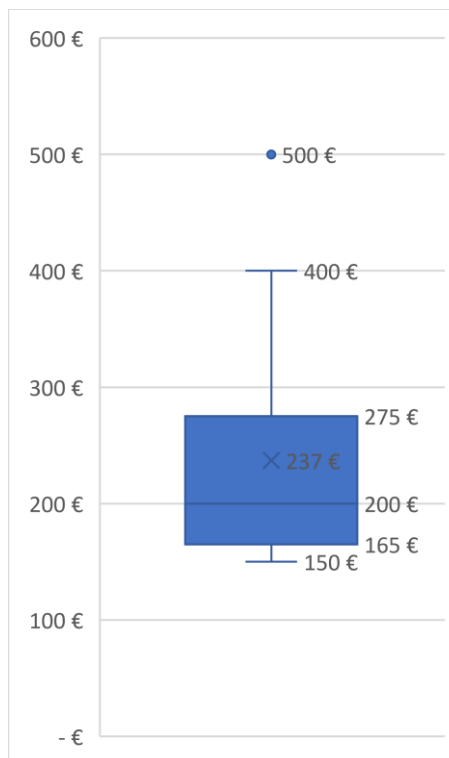
De overige antwoorden vermelden individuele casussen veelal los van de regeling en de toepassing daarvan.

100 euro subsidie per auteurslezing is een billijk bedrag.

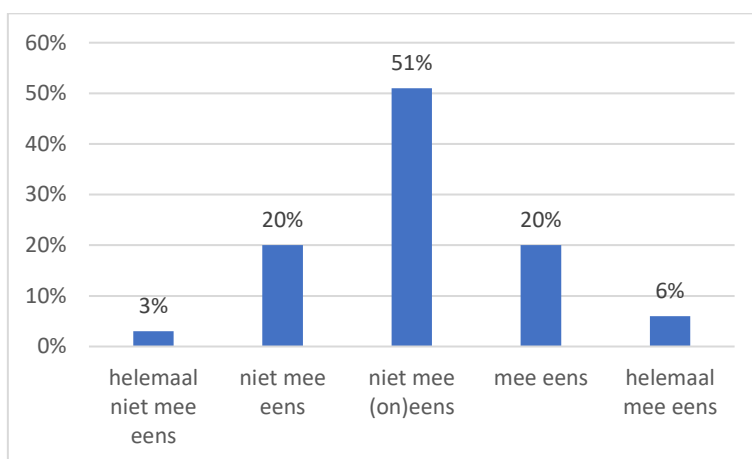
40% is (erg) negatief ten opzichte van het bedrag, 37% is (erg) positief en 23% is neutraal. De antwoorden zijn dus erg evenwichtig verdeeld, maar toch zijn er net iets meer mensen die vinden dat een hoger bedrag wenselijk is (zie volgende vraag).

Een correct subsidiebedrag voor een auteurslezing vind ik (in euro)

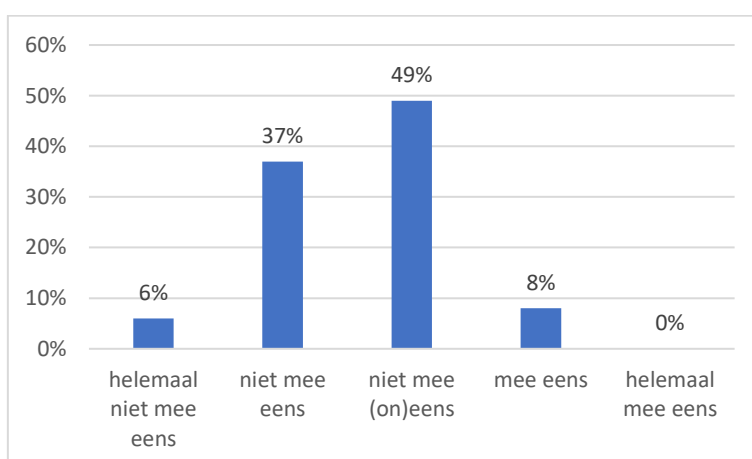
Auteurs die niet op de lijst staan verwachten een hoger bedrag en 3 op 4 van de respondenten ziet dat correcte bedrag tussen de 150 en 275 euro. Het rekenkundig gemiddelde is 237 euro en de mediaan is 200 euro (50% verwacht meer, 50 % minder). Auteurs die niet op de auteurslijst staan verwachten dus meer dan een verdubbeling van het huidige subsidiebedrag dat aan een lezing wordt toegekend. Auteurs die wel op de lijst staan gaven gemiddeld 144 euro op en de mediaan was 132,50 euro).

Het maximum van 15 gesubsidieerde lezingen per jaar is te weinig.

Ook hier zijn de antwoorden verdeeld en is er geen consensus. 51% is neutraal en heeft geen uitgesproken mening, 23% is het (helemaal) niet eens met het feit dat 15 gesubsidieerde lezingen te weinig is, 26% is het er (helemaal) mee eens. De antwoorden van de auteurs die wel op de lijst staan en ervaring hebben met lezingen wijken hier duidelijk van af: een kleinere groep van 28% heeft geen voorkeur, meer auteurs zijn het niet eens (30 %) dat 15 te weinig is, een veel grotere groep (42%) vindt 15 gesubsidieerde lezingen te weinig.

Het maximum van 15 gesubsidieerde lezingen per jaar is te veel.

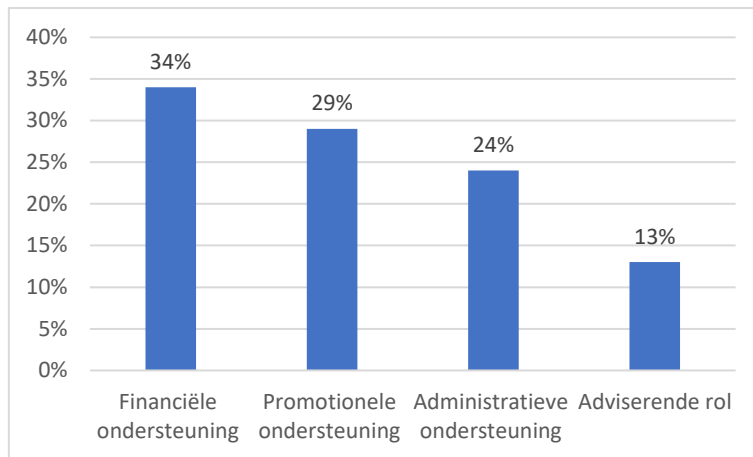

43% is het (helemaal) niet eens met het feit dat 15 gesubsidieerde lezingen te veel is, 8% is het daar mee eens en 50% heeft geen uitgesproken mening. Ook hier opvallende verschillen met de auteurs die wel op de lijst staan: 1 op 5 heeft geen voorkeur (21%), 73% is het niet eens dat maximaal 15 gesubsidieerde lezingen te veel is, 6% is het eens met deze stelling.

Samengevat: auteurs die niet op de auteurslijst staan hebben een veel hogere verwachting van de subsidie voor een lezing dan auteurs die wel op de lijst voorkomen en lezingen geven. Deze laatste groep heeft ook een meer uitgesproken oordeel over het maximum van 15 gesubsidieerde lezingen, 3 op 4 vindt 15 gesubsidieerde lezingen niet te veel.

Welke vorm van ondersteuning is bij gesubsidieerde auteurslezingen voor jou het belangrijkste? Kies de voor jou drie belangrijkste antwoorden.

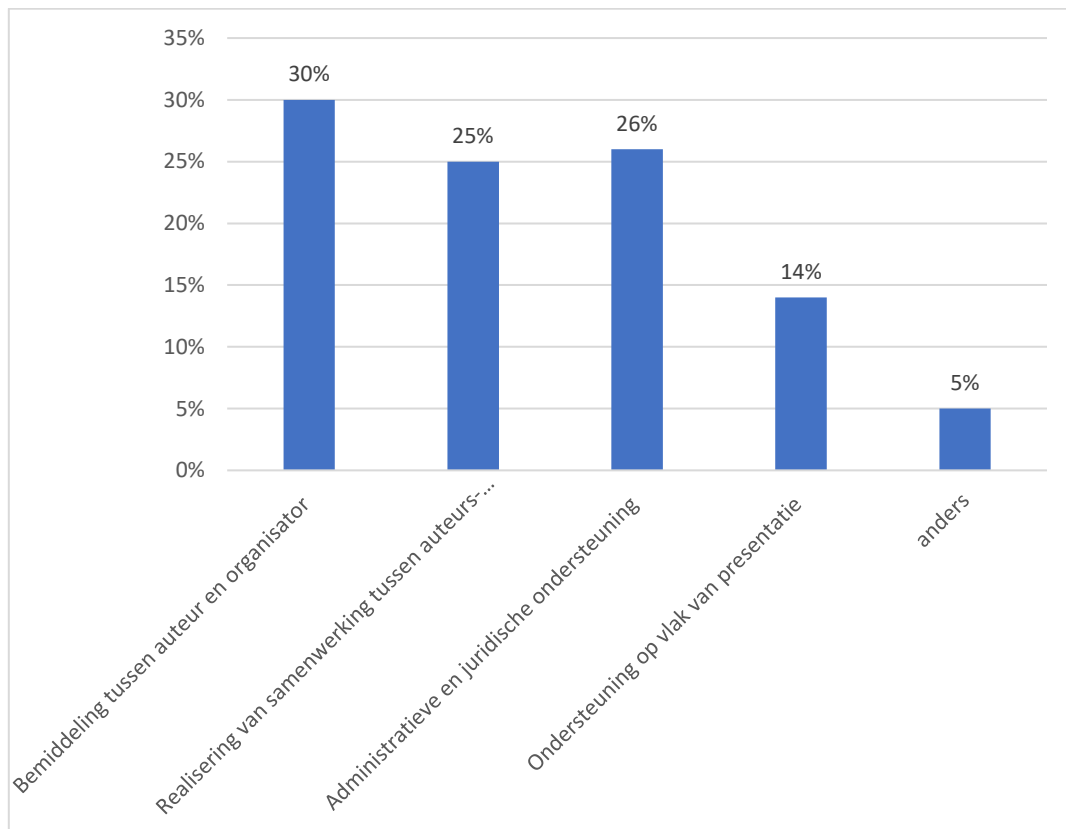
- financiële ondersteuning (het subsidiebedrag);
- promotionele ondersteuning (via thematische nieuwsbrieven, brochures, Facebook...);
- adviserende rol (de geschikte auteur vinden voor een organisator, zakelijk advies aan de auteur...);
- administratieve ondersteuning (het regelen van de uitbetaling, de subsidieaanvraag beheren en opvolgen...).

Van de verschillende soorten ondersteuning blijkt dat 34% van de auteurs die niet op de auteurslijst staan financiële ondersteuning het belangrijkst vindt, met de promotionele ondersteuning op de tweede plaats (29%) en administratieve ondersteuning als derde verwachting (24%). De adviserende rol wordt het als verwachting ten aanzien van Literatuur Vlaanderen het minst genoemd.

Op welke vormen van ondersteuning zou Literatuur Vlaanderen nog meer kunnen inzetten binnen de subsidieregeling voor auteurslezingen? Kies de voor jou drie belangrijkste antwoorden.

- bemiddeling tussen auteur en organisator bij het plannen en voorbereiden van de lezing;
- ondersteuning op vlak van presentatie (hoe geef ik een goede lezing?);
- realisering van samenwerking tussen auteurs-illustratoren (gezamenlijke auteurslezingen, coachingtraject tussen startende en ervaren sprekers...);
- administratieve en juridische ondersteuning (contractonderhandeling, zakelijk advies over inkomsten, statuut, BTW, belastingen...);
- anders.

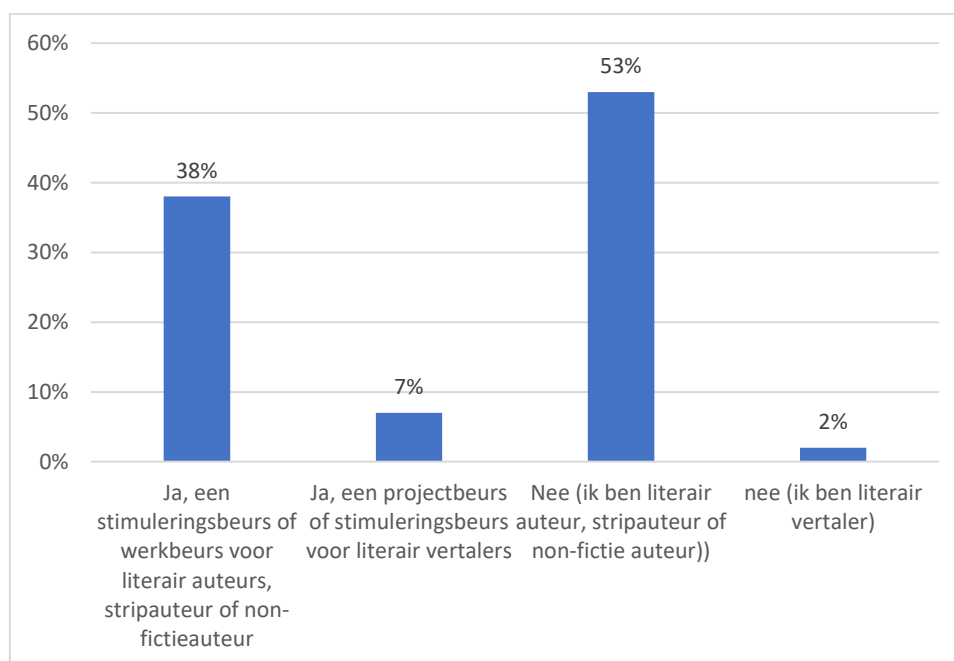
30% van de auteurs die niet op de auteurslijst zijn opgenomen vindt dat er meer moet worden ingezet op bemiddeling tussen auteur en organisator, maar ook hier is het verschil met administratieve en juridische ondersteuning (26%) en samenwerking realiseren tussen auteurs en illustratoren (25%) erg klein.

5 BEURZEN

Een belangrijk instrument voor ondersteuning aan auteurs en vertalers door Literatuur Vlaanderen zijn de beurzen (financiële ondersteuning). Met beurzen kunnen auteurs en vertalers tijd vrijmaken om aan literair (vertaal)werk te spenderen. Onder de beurzen voor auteurs vallen de stimuleringsbeurzen en werkbeurzen, de beurzen voor vertalers zijn de projectbeurzen en stimuleringsbeurzen. Aan auteur of vertaler, wel of niet eerder een beurs ontvangen, werden andere vragen voorgelegd.

Heb je in het verleden al een beurs ontvangen van Literatuur Vlaanderen?

- Ja, een stimuleringsbeurs of werkbeurs voor literair auteurs, stripauteur of non-fictieauteurs;
- Ja, een projectbeurs of stimuleringsbeurs voor literair vertalers;
- Nee (ik ben literair auteur, stripauteur of non-fictieauteur);
- Nee (ik ben literair vertaler).

Aan 45% van de respondenten (vertalers en auteurs) is een beurs toegekend in het verleden: 84% van beursontvangers was auteur (116) en 16% van hen vertaler (21). Meer dan de helft van de respondenten (55%) heeft nog nooit een beurs ontvangen van Literatuur Vlaanderen, waarvan 96% auteurs (161) en 4% vertalers (7).

Van de vertalers (28 in totaal) die deze enquête hebben ingevuld, geeft 86% aan al een beurs te hebben ontvangen. Bij de auteurs (276 in totaal) ligt dat cijfer veel lager: 41% van de auteurs die deze bevraging invulden, heeft een beurs ontvangen.

Uit deze cijfers zou men foutief kunnen afleiden dat vertalers verhoudingsgewijs meer beurzen ontvangen. Dit resultaat uit de bevraging sluit niet aan op de werkelijke verdeling van de beurzen die Literatuur Vlaanderen toekent. Uit het subsidiearchief (gestart vanaf het ontstaan van de organisatie in 2000) blijkt namelijk dat er bijna vijf keer zoveel beurzen aan auteurs worden toegekend als aan vertalers (respectievelijk 4.796 tegenover 945 (bekeken op 16/12/2019)). Met aanvullend de dubbele kanttekening dat dit geen enkele indicatie geeft over de werkelijke verhouding tussen aanvragen en toekenningen³, en dat

³ Deze verhouding was bijvoorbeeld in 2018:

- voor werkbeurzen auteurs literair en non-fictie 101 toekenningen op 122 aanvragen (83 %),
- voor stripauteurs 20 toekenningen op 29 aanvragen (69 %),
- voor stimuleringsubsidies literaire auteurs 12 toekenningen op 25 aanvragen (48 %),
- alle auteursbeurzen samen 133 toekenningen op 176 aanvragen (76 %)
- voor projectbeurzen literaire vertalers 44 toekenningen op 44 aanvragen (100 %)

een werkbeurs voor auteurs op jaarbasis wordt toegekend terwijl een vertaler meerdere projectbeurzen in eenzelfde jaar kan ontvangen.

❏ BEURZEN VOOR AUTEURS

In dit onderdeel wordt er een onderscheid gemaakt tussen de auteurs die nog geen beurs hebben gekregen en zij die er wel een hebben gekregen.

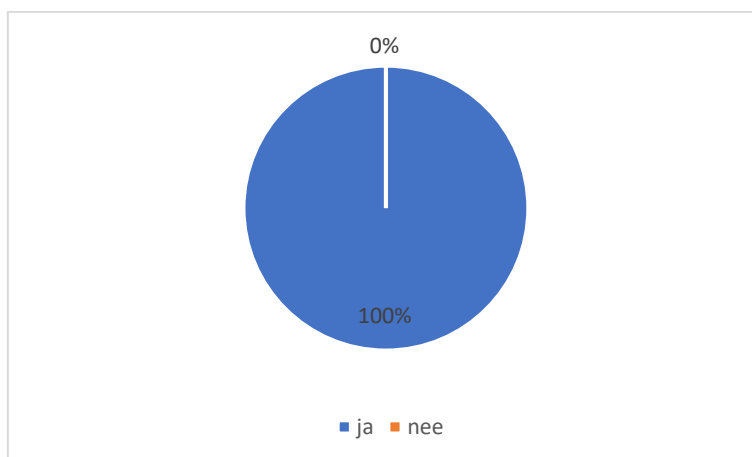
De vragen voor auteurs die nog geen beurs hebben gekregen gaan over de zinvolheid van beurzen en de redenen daarvoor. De auteurs aan wie wel een beurs werd toegekend, krijgen die vragen ook, maar ze worden aangevuld met vragen over de impact van de beurs op de kwaliteit en kwantiteit van hun literaire werk en de impact die de beurs heeft op hun beroepsleven.

In een derde deel worden de antwoorden weergegeven van de vragen die aan alle auteurs worden gesteld:

- Wat is voor jou de belangrijkste vorm van ondersteuning?;
- Verkies je een projectbeurs of een jaarlijkse werkbeurs en waarom?;
- Hoe moeten beurzen verdeeld worden?;
- Hoe hoog is je 'ideale' beurs?;
- het netto-belastbaar inkomen van 40.800 euro;
- de formele voorwaarden om een beurs aan te vragen;
- de drempels binnen het beursreglement;
- de literaire criteria waarop een beurs wordt beoordeeld;
- de werking van de adviescommissies;
- de werking van de beroepscommissie.

EERDER EEN BEURS ONTVANGEN

Ik vind werkbeurzen een zinvolle manier om auteurs te ondersteunen.

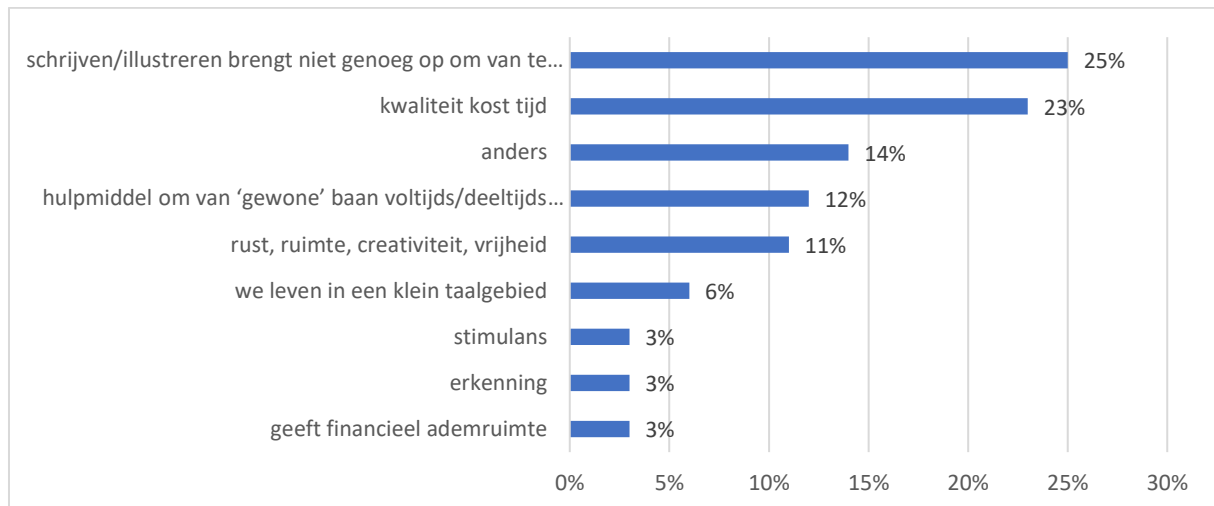
Alle auteurs die een beurs hebben gekregen⁴ (123 respondenten), vinden werkbeurzen een zinvolle manier van ondersteuning. Verhoudingsgewijs ontvangen stripauteurs en illustratoren meer werkbeurzen en/of stimuleringsbeurzen. Jongere auteurs (-44 jaar) hebben meer beurzen ontvangen dan oudere auteurs. Vrouwen hebben minder beurzen ontvangen dan mannen. Auteurs die meer werkbeurzen ontvangen kunnen daardoor voltijds schrijven. De deelgroep 'anders' (pensioen, werkloos e.d.) ontvangt minder beurzen en heeft dus nog een bijberoep nodig naast het schrijven.

- voor stimuleringsubsidies literaire vertalers 4 toekenningen op 6 ontvankelijke aanvragen (66%).
- alle vertalersbeurzen samen in 2018 48 toekenningen op 50 aanvragen (96%).

⁴ Belangrijk: het gaat om 'ontvangen' werkbeurzen: hier kunnen geen conclusies uit afgeleid worden ten aanzien van de verhouding aanvraag/toekenning per deelgroep. Uiteraard wordt dit cijfer bepaald door verschillend aanvraaggedrag per deelgroep: groepen die verhoudingsgewijs weinig of geen beurs aanvragen, zijn uiteraard ook ondervertegenwoordigd in de toegekende/ontvangen werkbeurzen.

Waarom wel?

- kwaliteit kost tijd;
 - we leven in een klein taalgebied;
 - hulpmiddel om van 'gewone' baan voltijds/deeltijds naar schrijven over te schakelen;
 - schrijven/illustreren brengt niet genoeg op om van te leven;
 - geeft financieel ademruimte;
 - anders;
 - erkenning;
 - stimulans;
 - rust, ruimte, creativiteit, vrijheid.
- (meerkeuzevraag, meerdere antwoorden mogelijk)

Een op vier (25%) vindt als reden aan dat schrijven/illustreren niet genoeg opbrengt om van te leven, 23% zegt dat kwaliteit geld kost en 12% vindt een beurs een opstapje om deeltijds/voltijds minder te werken en te gaan schrijven. Voor 11% biedt een werkbeurs rust en vrijheid en creëert ruimte voor creativiteit. 6% wijzen op de realiteit van een klein taalgebied.

Non-fictieauteurs stippen meer het argument 'schrijven brengt niet genoeg op om van te leven' aan. Illustratoren benadrukken meer het 'kleine taalgebied' en de 'financiële ademruimte'. Literaire auteurs duiden als enige deelgroep 'erkenning' en 'stimulans' aan.

Mannelijke auteurs wijzen vooral op het aspect 'kwaliteit kost geld' en kleine taalgebied', terwijl vrouwelijke auteurs meer de argumenten 'financiële ademruimte', 'erkenning' en 'stimulans' aanhalen.

Voltijds zelfstandige auteurs vinden bijna alle argumenten belangrijk met extra nadruk op het 'kleine taalgebied' en het effect voor 'ruimte, rust, vrijheid en creativiteit'. Deeltijds zelfstandige auteurs met meer dan 15% literaire inkomsten benadrukken 'kwaliteit kost geld'. De deelgroep anders vindt een werkbeurs een 'stimulans' en bevestigt het aspect 'financiële ademruimte'.

De andere antwoorden (samen 14%) zijn de volgende:

Opstap naar professionalisme

Natuurlijk vind ik dit nuttig, maar het lijkt me de moeite om na te denken of het nog nuttiger kan zijn om het bedrag te spenderen aan leesbevordering in de ruime zin van het woord. Mijn boeken komen met of zonder subsidie niet bij één lezer meer. Mochten meer mensen lezen door het effect van lange-termijn sensibilisering komt dit meer de samenleving ten goede en zullen er meer boeken worden gelezen.

Omdat dit de auteur in staat stelt literair werk te verwezenlijken, los van 'verkoopcijfers', en zich hierdoor artistiek verder kan profileren en ontwikkelen. Vele boeken zouden geen schijn van kans gemaakt hebben zonder een werkbeurs.

Onderwaardering in vergelijking met muzikoptreden.

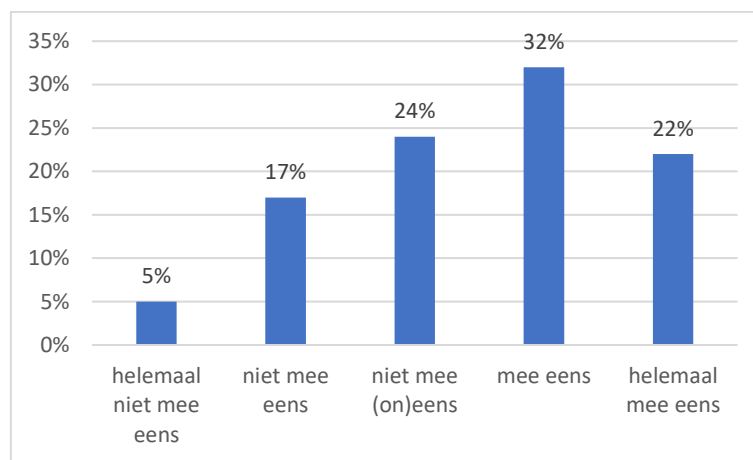
Auteurs dragen bij tot de cultuur van een samenleving, vaak tegen hun eigen materiële interesses in, en mogen daar dan ook enigermate voor gecompenseerd worden.

Omwille van minimum gezamenlijk inkomen kan ik mij al enkele jaren niets veroorloven om creativiteit te stimuleren. al jaren heb ik geen werkbeurs meer.

Zinvol of niet zinvol: misschien werkt het subsidiesysteem ook marktverstorend: in een ideaal scenario zouden auteurs meer inkomsten moeten genereren via hogere royalty's (zowel van uitgaven in het Nederlands als vertalingen) zodat de fondsen die Literatuur Vlaanderen ter beschikking houdt voor werkbeurzen, in andere domeinen kunnen geïnvesteerd worden. Misschien brengen uitgevers bij de berekening van hun kostenplaatje de werkbeurzen die (sommige van) hun auteurs ontvangen al te vaak in rekening. Een werkbeurs is zinvol omwille van het rapport van de adviescommissie. Het helpt een auteur om zicht te krijgen op de kwaliteit van uitgegeven boektitels. Een werkbeurs is tevens zinvol omwille van het feit dat het een vangnet kan betekenen voor literaire projecten.

Een compensatie voor het verlies van inkomsten door gangbare opdrachten (ik ben eveneens professioneel fotograaf) die je soms moet weigeren terwijl je aan een boekproject werkt en een compensatie voor diverse kosten die voor een boekproject gemaakt worden.

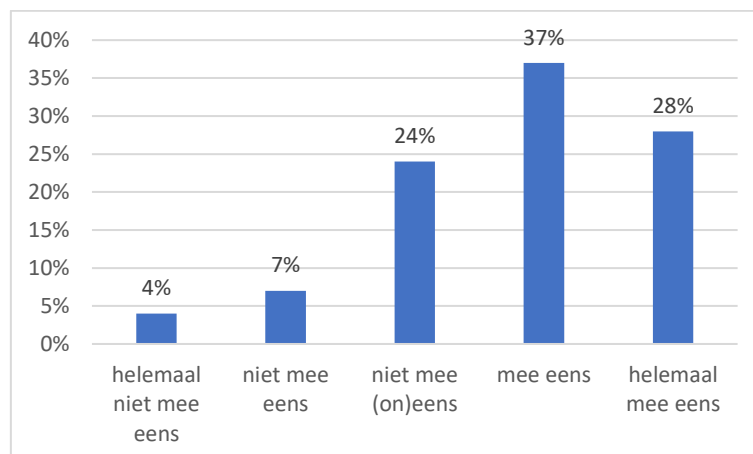
Mijn huidige werkbeurs draagt ertoe bij dat ik méér literair werk produceer (kwantiteit).

Ruim de helft (54%) is het er (helemaal) mee eens dat een beurs voor meer literair werk zorgt. Een kwart van de respondenten is het er (helemaal) niet mee eens, en nog eens een kwart staat er neutraal tegenover.

Deeltijds zelfstandige auteurs met minder dan 15% literaire inkomsten en voltijdse auteurs zijn het meest (helemaal) eens met deze stelling. Deeltijds zelfstandige auteurs met meer dan 15% literaire inkomsten hebben geen duidelijke mening hierover.

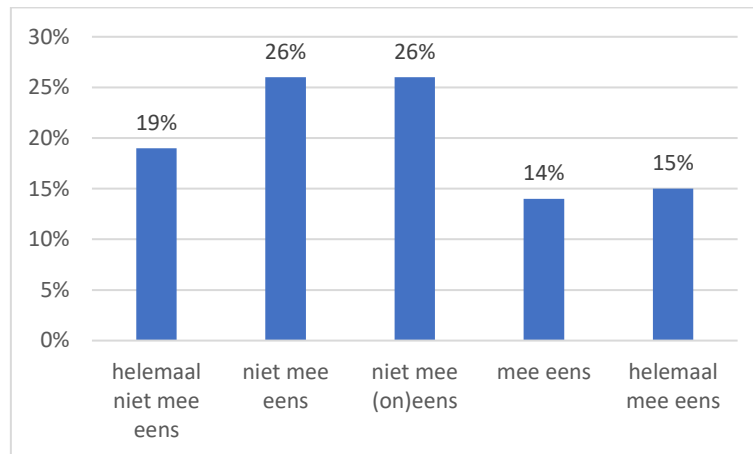
Mijn huidige werkbeurs draagt ertoe bij dat ik beter literair werk produceer (kwaliteit).

Twee op drie (65%) is het er (helemaal) mee eens dat het voor beter werk zorgt. Slechts 11% is het daar niet mee eens.

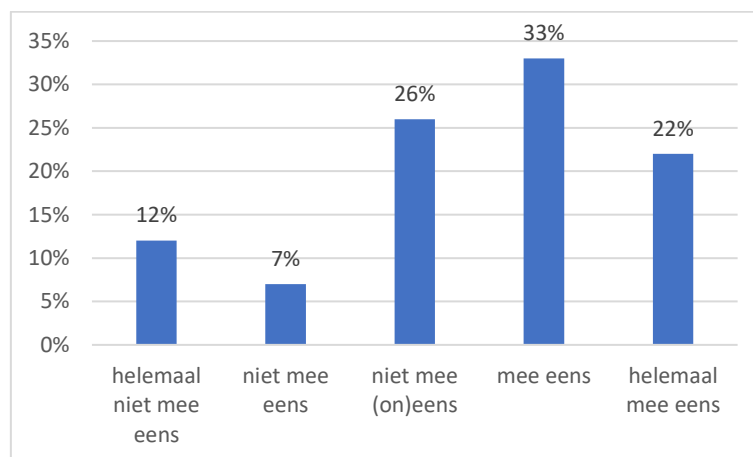
Stripauteurs zijn minder overtuigd dat een werkbeurs kwalitatief beter literair werk oplevert. Vooral non-fictieauteurs wijzen op het kwaliteitsbevorderend effect van een beurs. Jongeren onderschrijven de stelling dat een beurs bijdraagt aan de kwaliteit van het literair werk, ouderen (65+) zijn het daar niet mee eens. Voltijdse zelfstandige auteurs en vooral deeltijdse auteurs met minder dan 15% literaire inkomsten wijzen op het positief effect van een beurs op de kwaliteit.

Mijn huidige werkbeurs draagt ertoe bij dat ik mij voltijds aan het auteurschap kan wijden.

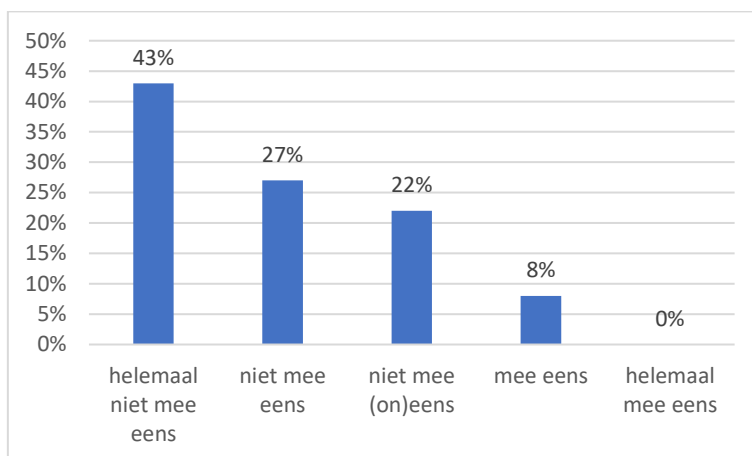
Een op vier is voltijds zelfstandig auteur (23%). Tegen die achtergrond vindt bijna de helft (45%) (helemaal) niet dat een beurs ervoor zorgt dat ze voltijds auteur kunnen zijn en 29% is het er (helemaal) mee eens dat ze zo wel voltijds auteur kunnen zijn. 26% is neutraal. De jongste leeftijdsgroepen en vrouwen zijn het in hoge mate niet eens met de stelling dat de huidige werkbeurs toelaat om voltijds aan het auteurschap te wijden.

Mijn huidige werkbeurs draagt ertoe bij dat ik mij deeltijds aan het auteurschap kan wijden.

60% van de respondenten is deeltijds actief als auteur. Tegen die achtergrond vindt 19% (helemaal) niet dat een beurs ervoor zorgt dat ze deeltijds auteur kunnen zijn, terwijl 55% dat wel (helemaal) vindt. 26% is neutraal. Vooral illustratoren zijn het er niet mee eens dat de huidige werkbeurs ertoe bijdraagt zich deeltijds aan het auteurschap te wijden. Stripauteurs en non-fictieauteurs zijn het wel eens met deze stelling. Vrouwen zijn het iets meer eens met deze uitspraak dan mannen. Vooral ouderen stellen dat de huidige werkbeurs er niet toe bijdraagt zich deeltijds aan het auteurschap te wijden.

Mijn huidige werkbeurs heeft geen impact op mijn beroepsleven, het auteurschap situeert zich volledig in de vrije tijd.

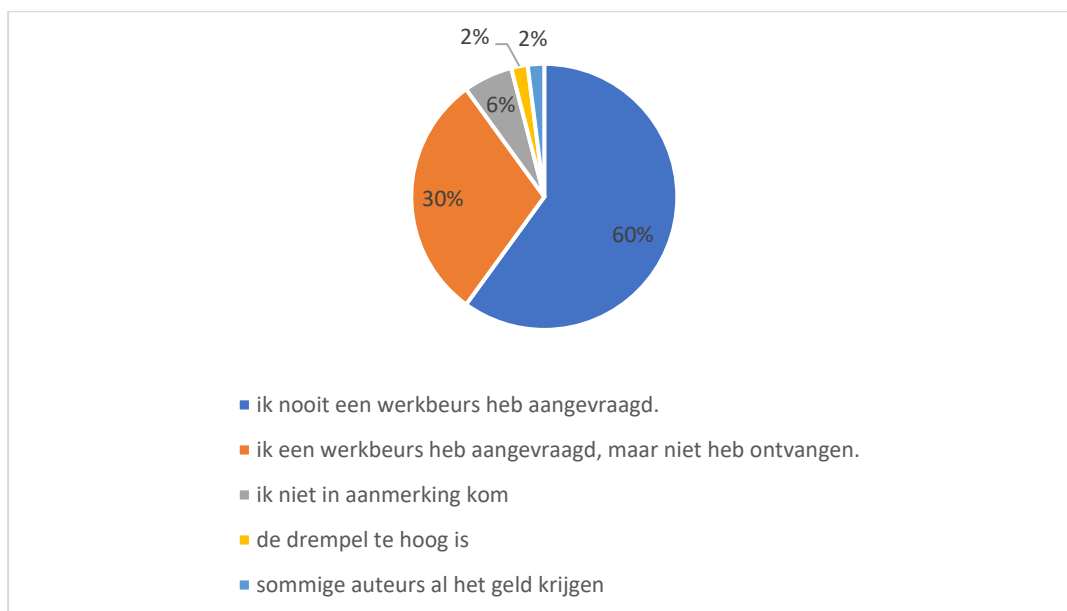

Zeven op tien (70%) is het er (helemaal) niet mee eens dat de huidige werkbeurs geen impact heeft op zijn/haar beroepsleven en het auteurschap volledig in de vrije tijd wordt ingevuld. Niemand is het hier helemaal mee eens en slechts 8% is het ermee eens. Auteurs erkennen dus breed dat de huidige werkbeurs hun auteurschap in ieder geval gedeeltelijk uit de vrije tijd haalt en het aandeel van het schrijven als beroepsactiviteit vergroot.

GEEN BEURS ONTVANGEN

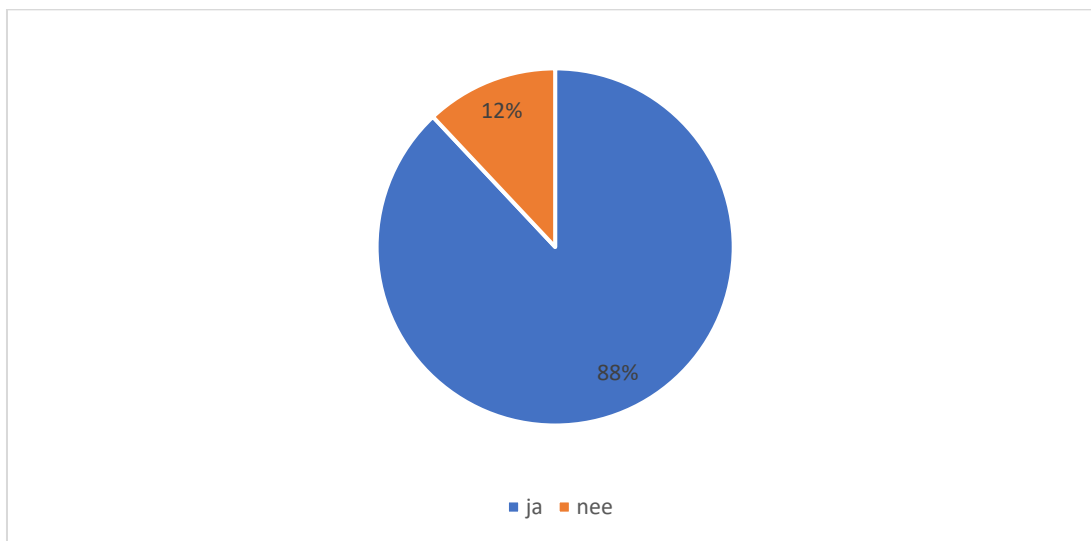
Ik heb nog geen werkbeurs van Literatuur Vlaanderen ontvangen omdat...

- ik nooit een werkbeurs heb aangevraagd;
- ik een werkbeurs heb aangevraagd, maar niet heb ontvangen;
- anders.

Er waren 164 (53%) respondenten die geen beurs hebben ontvangen, 60% van hen heeft er nog geen ontvangen omdat dat ze er geen hebben aangevraagd. 30% heeft er een aangevraagd, maar niet gekregen en 6% weet dat ze bij voorbaat niet in aanmerking komt en vraagt er daarom geen aan. 2% vindt de drempel te hoog om er een aan te vragen en 2% vindt dat sommige auteurs al het geld krijgen (ze zeggen daar niet bij of ze al dan niet een beurs hebben aangevraagd). Mannen geven meer aan nooit een werkbeurs te hebben aangevraagd. Vrouwen rapporteren opvallend meer een werkbeurs te hebben aangevraagd maar niet te hebben gekregen.

Ik vind werkbeurzen een zinnvolle manier om auteurs te ondersteunen

Bijna negen op tien (88%) van de respondenten (die nog geen beurs hebben gekregen) vindt werkbeurzen een zinnvolle manier om auteurs te ondersteunen (bij de auteurs die wel een beurs hebben ontvangen is dat 100%). De redenen hiervoor zijn verschillend en worden hieronder opgesomd naargelang er met ja of nee werd geantwoord.

Waarom is een werkbeurs wel een zinnvolle manier om auteurs te ondersteunen?

- financiële overbrugging tijdens periode van schrijven;
- kwalitatief werk vraagt tijd, met een subsidie koop je tijd;
- schrijven/vertalen brengt weinig op om van te leven;
- hulpmiddel om van 'gewone' baan naar voltijds/deeltijds schrijverschap te gaan;
- stimulans voor schrijfproces;
- het helpt beginnende schrijvers;
- opstap naar professionalisme;
- het geld gaat altijd naar dezelfde;
- anders.

26% vindt dat een werkbeurs zinvol is omdat schrijven sowieso niet genoeg opbrengt om van te leven; 23% vindt dat kwalitatief werk tijd vraagt en met een beurs koop je tijd; 13% vindt financiële steun een stimulans voor het schrijfproces.

De andere antwoorden zijn als volgt:

| In research kruipt soms heel wat geld.

Ik heb of had er geen idee van wanneer ik in aanmerking zou komen voor een werkbeurs.

Om extra kosten op te vangen die bij schrijven opduiken.

Het kan handig zijn om zo iemand goed te laten werken aan een project. De voorwaarden moeten wel streng genoeg zijn, denk ik, het mag niet vrijblijvend zijn.

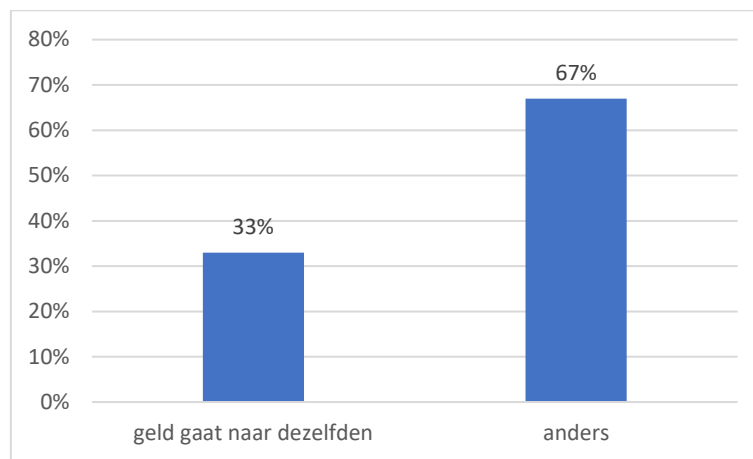
Hier zou meer focus op moeten liggen en dit zou eigenlijk moeten aangeboden worden vanuit Literatuur Vlaanderen eerder dan dat dit dient aangevraagd te worden. Literatuur Vlaanderen zou bemiddelaar kunnen/moeten zijn met de uitgeverwereld want hier zitten auteurs soms in een penibele situatie en moeten ze alles zelf uitzoeken om een uitgever te vinden..

We zitten in een klein landje met een beperkte afzetmarkt en een monopolie van slechts enkele uitgevers.

Je hebt altijd onkosten waar buitenstaanders niet bij stil staan.

Het blijft moeilijk om te bepalen wie een beurs verdient. Moet je jezelf al bewezen hebben in een bepaald genre?

Waarom is een werkbeurs geen zinvolle manier om een auteur te ondersteunen?

Een op drie (33%) vindt dat het geld altijd naar dezelfde mensen gaat.

Tien respondenten geven een andere reden:

Alleen als ze een effectieve meerwaarde bieden en het literair landschap verrijken (onbekend talent, heel belangrijk werk dat anders niet geschreven geraakt, enz), niet om de 'normale' productie van 'subsidieschrijvers' te financieren.

Je moet als auteur zelfbedruipend zijn, anders zoek je maar werk en doe je het deeltijds. Ik vind niet dat de maatschappij moet opdraaien omdat iemand denkt dat hij auteur wil worden.

Enkel voor auteurs die aangesloten zijn bij een uitgeverij in België.

* Naar mijn gevoel gaat hier proportioneel te veel van de werkmiddelen naartoe. * Ik ben ook van oordeel dat werkbeurzen enkel zouden gebruikt mogen worden naar beginnende auteurs die deze ondersteuning echt nodig hebben om hun carrière een impuls te geven. * Ook niet-literaire, beginnende auteurs zouden hiervoor in aanmerking moeten komen. * Kleinere werkbeurzen waardoor meer auteurs een steuntje kunnen krijgen.

Dit lijkt me meestal een vorm van verwennerij.

Het is een zaak van uitgevers om hun auteurs te selecteren. Ik ben voorstander van vrije markt.

Betaalde workshops met lezingen, dus op die lijst geraken is eerlijker !!!

Er wordt vanuit gegaan dat enkel een beperkte groep auteurs zo'n werkbeurs verdient omdat puur literair werk niet zo vlot zou verkopen en die auteurs dus ondersteuning verdienen bij het schrijven van hun werk. Voor hun werk wordt, via Literatuur Vlaanderen, ook promotie gevoerd. Auteurs die bekend staan als minder literair, maar wel goede boeken schrijven zonder heel erg commercieel te zijn, vallen uit de boot. Daar zit een onevenwicht in. Hun boeken zijn niet commercieel genoeg om voortgeduwd te worden door een grote promo-machine maar worden ook niet literair genoeg

bevonden om de steun te krijgen van Literatuur Vlaanderen. Jammer. Kinderen die groeien in het lezen en op zoek zijn naar goede boeken die niet te moeilijk zijn hebben nu net dit soort boeken nodig. Je maakt niet de sprong van Stilton naar bvb Moeyaert zonder degelijke tussenstap.

Het maakt weinig verschil.

Ik weet niet wat de criteria zijn waarmee rekening wordt gehouden.

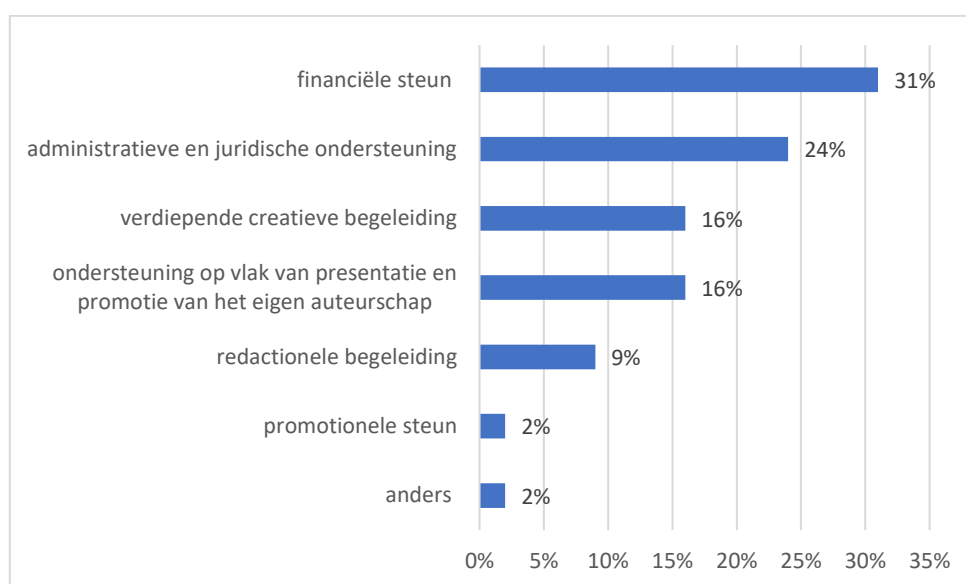
Ik geloof niet dat de financiële steun de kwaliteit van het werk verbetert. Het geeft auteurs de mogelijkheid tot artistieke productie buiten de neoliberale marktstructuren om. Deze marktstructuren bieden geen garantie voor artistiek hoogstaand werk. Net als water of openbaar vervoer behoort kunst tot de domeinen die niet passen binnen een kapitalistisch economisch systeem.

ALLE AUTEURS

In dit onderdeel wordt aan alle auteurs (273 respondenten) vragen gesteld over de soorten ondersteuning die ze belangrijk vinden, de criteria en beoordeling van de werkbeurzen, de werking van de adviescommissie en de Beroepscommissie.

Welke ondersteuning vind je als auteur de belangrijkste? Kies drie antwoorden.

- verdiepende creatieve begeleiding (het auteurschap inhoudelijk en op creatief vlak versterken, bv. aan de hand van mentoraten, workshops, residentie);
- financiële steun (bv. een werkbeurs, onkostenvergoeding voor aangekocht materiaal, budget om te reizen in het kader van een publicatie);
- ondersteuning op vlak van presentatie en promotie van het eigen auteurschap (bv. hoe geef ik een lezing, presentatie op sociale media);
- redactionele begeleiding;
- administratieve en juridische ondersteuning (bv. contractonderhandeling, zakelijk advies over inkomsten, statuut, BTW, belastingen...);
- anders.

De top drie bestaat uit financiële ondersteuning wat door een op drie als belangrijk wordt genoemd (31%), administratieve en juridische ondersteuning met 24% en een gedeelde derde plaats voor verdiepende creatieve begeleiding en ondersteuning op vlak van presentatie en promotie met telkens 16%. 9% vindt redactionele begeleiding belangrijk.

De vraag naar financiële steun is gelijk verdeeld onder de deelgroepen. Verdiepende creatieve begeleiding is een meer gevraagde ondersteuning door stripauteurs en illustratoren. Redactionele begeleiding wordt belangrijker gevonden door non-fictieauteurs. Administratieve en juridische ondersteuning is een extra vraag van stripauteurs.

De groep 55-64 jarigen hecht meer belang aan creatieve begeleiding dan aan financiële steun. 65-plussers verwachten meer steun op het vlak van promotie en redactionele begeleiding. De vraag naar creatieve begeleiding is iets groter bij vrouwen, administratieve en juridische ondersteuning wordt iets meer verwacht door mannen. Ontvangers van een beurs verwachten meer administratieve en juridische ondersteuning, terwijl niet-ontvangers meer belang hechten aan redactionele en creatieve begeleiding.

De andere antwoorden zijn:

- Ontmoetingen met spelers uit het hele boekenvak, van drukker tot literair agent.
- Advies en steun bij het zoeken van een uitgever

Ondersteuning heeft enkel zin als de andere aspecten (productie/presentatie, etc.) ook functioneren.

Open communicatie, objectieve beoordeling en persoonlijke ondersteuning.

Gepubliceerde werken zouden veel meer onder de aandacht moeten komen. Het is onbegrijpelijk hoe weinig aandacht kinder- en jeugdliteratuur krijgt! En net daar moet op worden ingezet vanuit het departement onderwijs en Literatuur Vlaanderen. (onze) Taal en begrijpend lezen en informatie verwerken zijn cruciale elementen bij het verwerven en verwerken van kennis. Wie leest, scoort beter op school en in onze kenniseconomie. Op dat vlak mis ik lange termijn visie.

De verdiepende creatieve begeleiding lijkt mij minder een taak van Literatuur Vlaanderen. Hiervoor zijn er anderen. De belangrijkste taak hier is volgens mij de financiële steun.

Een levend, goed functionerend, gedifferentieerd literair systeem dat een antwoord biedt op de digitale cultuur en de recente maatschappelijke en intellectuele ontwikkelingen.

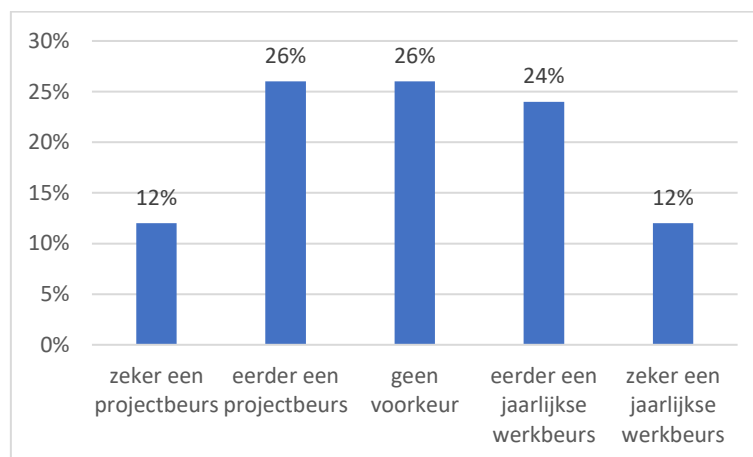
Residenties.

Uitbreiden van publieke platformen waarop auteurs bekendheid kunnen verwerven (zeker ook via radio, televisie, kranten) en daarbij de nadruk leggen op diversifiëring (zorgen dat het niet altijd dezelfde bekende auteurs zijn die aan bod komen).

Ik ben voorstander van een jaarlijkse werkbeurs of van een projectbeurs.

Bij een werkbeurs ontvangt een auteur jaarlijks een bedrag, dat besteed kan worden aan één of meerdere literaire projecten. Een werkbeurs stelt de literaire plannen van een auteur binnen het tijdsbestek van een jaar centraal en binnen het oeuvre van de auteur. De auteur dient ieder jaar een aanvraag in.

Bij een projectbeurs ontvangt een auteur één bedrag dat besteed kan worden aan één literair project dat over meerdere jaren kan lopen. Een projectbeurs honoreert één boekproject. De auteur dient eenmalig een aanvraag in, ook bij projecten die over meerdere jaren lopen. Bij vertraging van het project wordt er geen extra financiële steun voorzien.

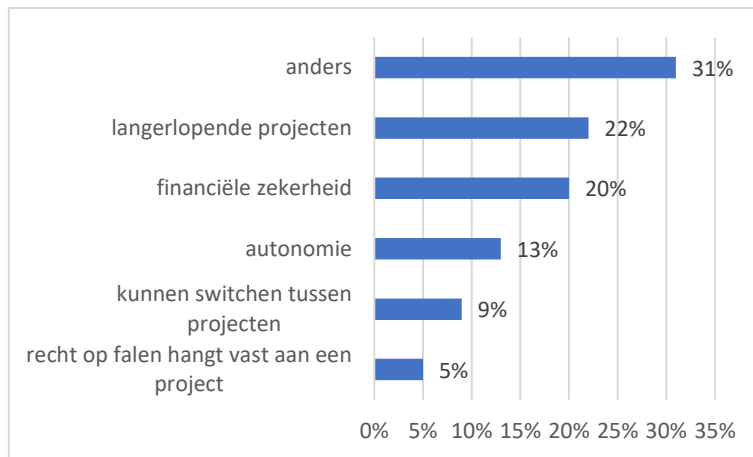

Zeker of eerder een projectbeurs is 38%, geen voorkeur is 26% en zeker of eerder een jaarlijkse werkbeurs is 36%. Er is dus een kleine voorkeur voor een projectbeurs, maar de meningen over deze vraag zijn toch vooral verdeeld.

Non-fictieauteurs zijn meer voorstander van een projectbeurs, literaire auteurs voor een jaarlijkse werkbeurs. Mannen kiezen een projectbeurs. Illustratoren, ouderen, vrouwen en beursontvangers hebben geen duidelijke voorkeur voor of werkbeurs of projectbeurs.

Waarom een jaarlijkse werkbeurs?

- kunnen switchen tussen projecten;
- recht op falen hangt vast aan een project;
- langerlopende projecten;
- financiële zekerheid;
- autonomie;
- anders.

De meeste respondenten die (eerder) voor een jaarlijkse werkbeurs kiezen geven als argument dat projecten langer dan een jaar kunnen lopen (22%), dat ze zo financiële zekerheid hebben (20%) en dat ze meer autonomie hebben (13%).

Het argument 'financiële zekerheid' wordt eerder aangehaald door literaire auteurs en vertalers. 'Projecten lopen langer dan een jaar' wordt meer aangegeven door stripauteurs. Illustratoren benadrukken dat het 'recht op falen vast hangt aan een project'.

De andere antwoorden zijn:

Een werkbeurs ondersteunt het schrijverschap, terwijl een projectbeurs duidelijker is afgebakend en minder aanvoelt als structurele steun.

Stimuleert meer de diversiteit van creatievorm.

Mijn laatste boek kwam binnen in maart en werkte ik af in september, dan kan ik deze niet meer indienen voor een beurs?

Veel tijd gaat naar het aanvragen van allerlei projectmiddelen, met beperkte slaagkansen. Een bescheiden jaarlijkse werkbeurs kan gemaakte onkosten (in mijn geval reizen naar archieven en bibliotheken) helpen betalen.

Jaarlijks een werkplan opstellen geeft structuur en doet je nadenken over hoe je als auteur evolueert.

Een mate van financiële zekerheid zorgt voor continuïteit.

Omdat zowel Literatuur Vlaanderen als de auteur dan bewuster omgaan met tijd en geld.

Op die manier kan de auteur een langetermijnvisie uitbouwen.

Dat is eerder persoonlijk. Ik werk eerder snel en daarom is een werkbeurs meer geschikt voor mij.

Past beter bij mijn manier van werken.

cf Nederland: auteurs gaan dan projecten verzinnen om opnieuw steun te kunnen ontvangen

Het is fijn om een overzicht te creëren van het voorbije jaar en het komende jaar, de som van alle projecten. Bovendien gaat het dan om één aanvraag in plaats van verschillende op een jaar. Het gebundelde geeft een zekere gemoedsrust.

Je weet nooit op voorhand welke moeilijkheden een creatief proces met zich meenemen. Een project kan moeilijk ingeschat worden qua arbeidsintensiviteit. Door jaarlijks een verantwoording af te leggen krijgt de adviescommissie een meer duidelijk beeld op het afgelegen traject van de illustrator. Zo hoop ik dat de illustrator meer loon naar werk krijgt.

Loon naar werk.

Het compenseert auteurs die hoogstaand maar commercieel minder interessant werk voortbrengen, tot op zekere hoogte voor de geïnvesteerde tijd.

Omdat de planning van literaire projecten heel snel kan wijzigen. Titels kunnen worden uitgesteld of geannuleerd. Een werkbeurs laat voldoende ruimte en flexibiliteit om tussen diverse projecten te switchen wanneer nodig.

Dan kan je blijven schrijven.

Waarom geen voorkeur?

Bij de respondenten die geen voorkeur hebben, geeft een op drie aan dat de keuze voor een werkbeurs of projectbeurs afhankelijk is van de manier waarop een auteur werkt en van wat voor project het is.

Hangt af van auteur en/of project. (door acht respondenten geantwoord)

Indien beurzen lang genoeg vooraf bekend zijn kan je die inplannen. Helaas is dat zelden het geval waardoor de agenda problemen oplevert.

Wat telt is de literaire relevantie van het project.

Ik vind het jammer dat ik met mijn voltijdse job hier niet voor in aanmerking kan komen. Ik vind het te risicovol dit te laten vallen met 4 kinderen in huis. Zeker kinderboeken verdienen nog meer aandacht. Dat is bijna vrijwilligerswerk. Toch is het werken aan leesbevordering bij de allerkleinsten van groot belang. Het zou fijn zijn een financiële aanmoediging te krijgen. Dit is een vorm van waardering voor de inzet en het engagement om kinderboeken op de kaart te zetten.

Beurzen dienen om zowel nieuwe auteurs kansen te bieden (projectbeurs) als meer gevestigde auteurs te ondersteunen om hun oeuvre verder uit te breiden.

Ik ben geen voorstander van een werkbeurs.

Ik denk dat het voor nieuw talent erg moeilijk is om een boek uit te geven. Het is een financieel risico voor een uitgever en anderzijds krijgt een auteur geen kansen om te groeien. Persoonlijk denk ik dat Vlaamse uitgeverijen veel meer moeten begeleiden maar wellicht hebben ze daar de centen of de tijd niet voor. Ik werk ook voor Nederlandse uitgeverijen en zij coachen veel meer. Dat is een groeiproses voor de auteur, daar leert hij iets van. En dat is belangrijk.

Ik vind het belangrijker dat er meer ondersteuning is op het vlak van bekendmaking, promotionele ondersteuning, recensies, persbekendheid enz. En langs de andere kant: bibliotheken die meer 'aangespoord' worden om auteurs uit te nodigen, kids en jeugd die (financieel) worden ondersteund en uitgedaagd om meer boeken (van eigen bodem) te lezen.

Ik kom toch niet in aanmerking.

Beide mogelijkheden lijken mij niet zo erg veel van elkaar te verschillen. Belangrijk is dat de auteur voldoende ondersteuning krijgt om enerzijds tijd vrij te maken en anderzijds reizen voor research mogelijk te maken. Of dat per project of per jaar wordt bekeken maakt feitelijk weinig uit.

Zie antwoord op vorige pagina: uitgeverijen moeten zich engageren.

Ik kreeg ooit een stimuleringsbeurs en was hierdoor blij verrast. Het heeft m'n verder willen schrijven inderdaad gestimuleerd!

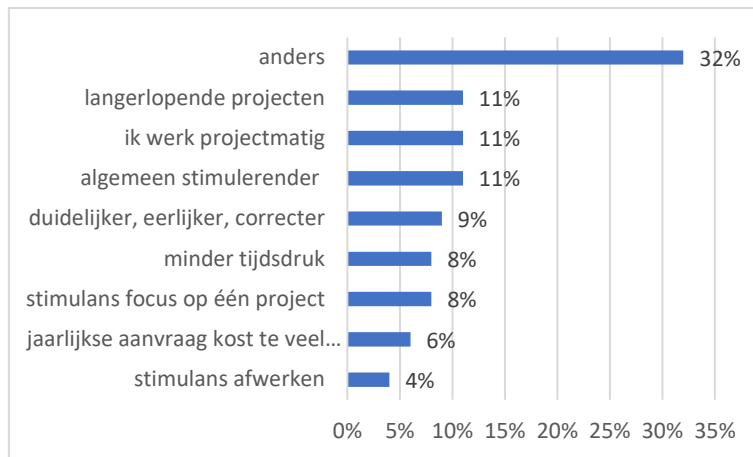
Geen commentaar.

Heb daaromtrent geen ervaring.

Ik heb behalve één of twee keer, dertig jaar geleden ongeveer, nooit meer een beurs aangevraagd.

Waarom een projectbeurs?

- ik werk projectmatig;
- langerlopende projecten;
- algemeen stimulerender;
- stimulans focus op één project;
- stimulans afwerken;
- jaarlijkse aanvraag kost te veel tijd;
- duidelijker, eerlijker, correcter;
- minder tijdsdruk;
- anders.

De respondenten die (eerder) een projectbeurs verkiezen, geven aan dat het algemeen stimulerender is, dat sommige projecten langer dan een jaar lopen en dat ze zelf projectmatig werken (telkens 11%).

Stripauteurs en illustratoren geven aan vooral projectmatig te werken aan opdrachten die lopen over meerdere jaren. Stripauteurs en non-fictieauteurs vinden een projectbeurs stimulerender voor hun werk dan een jaarlijkse werkbeurs. Non-fictieauteurs benadrukken dat een projectbeurs hen toelaat zich daarop te concentreren, ook omdat er daardoor minder tijdsdruk is. Literaire auteurs motiveren hun voorkeur voor een projectbeurs door te wijzen op het negatieve tijdsbeslag van een jaarlijkse werkbeursaanvraag en de positieve stimulans om een projectbeurs af te werken.

De andere antwoorden zijn als volgt:

Omdat de voortgangsrapportage is weggefallen.

Het is naar mijn mening zinvoller om een project te steunen, los van tijd dan wel een jaarlijkse beurs waar misbruik makkelijker is.

Er is geen duidelijkheid wat en vooral wanneer een commissie nieuw werk verwacht, waardoor de druk om te produceren te groot wordt.

Een projectbeurs lijkt me meer zekerheid te geven wanneer je werkt aan iets wat een langere tijd in beslag neemt.

Concreter gericht op een boekproject dat al in grote lijnen is opgestart.

Meer projectbeurzen aan meer auteurs, eerder dan hoge jaarlijkse werkbeurzen aan een klein aantal auteurs.

Ik werk meestal meerdere jaren aan één en hetzelfde stripproject. Omdat ik herhaaldelijk een jaarlijkse beurs voor de voortgang van eenzelfde project kon motiveren, o.a. met voortgangsrapport, en ook toegewezen kreeg, blijkt het enerzijds niet zoveel verschil te maken. Maar een projectbeurs lijkt iets logischer, ook, waarschijnlijk ook voor het toekennen.

Wie niet aan een project werkt, hoeft geen werkbeurs

Een projectbeurs lijkt mij een eenvoudiger en meetbaarder instrument.

Omdat een dichter niet permanent bezig is.

Sommige auteurs zijn gefocust op het schrijven van korte boeken. Een auteur die veel investeert in research en langere werken nastreeft, wordt afgestraft omdat hij voor meer werk minder geld krijgt. Een keer aanvragen voor een langere periode is dan rechtvaardiger.

Creatieve vrijheid.

Om diversiteit in het literaire landschap te stimuleren.

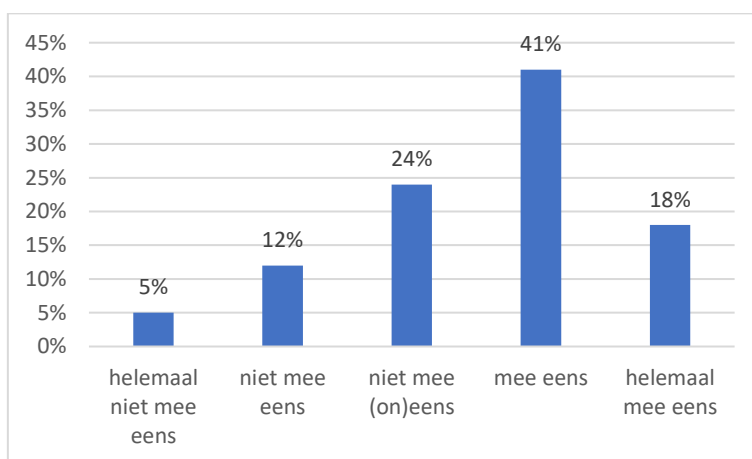
Meer afwisselen en meer mogelijkheden/aanbod.

Die beurs is concreet gericht op een publicatie.

Als vorm van erkenning.

Projectbeurzen lijken me doelgerichter en bieden meer mogelijkheden tot geslaagd eindproduct.

Ik vind het belangrijk dat zoveel mogelijk auteurs een werkbeurs kunnen ontvangen.

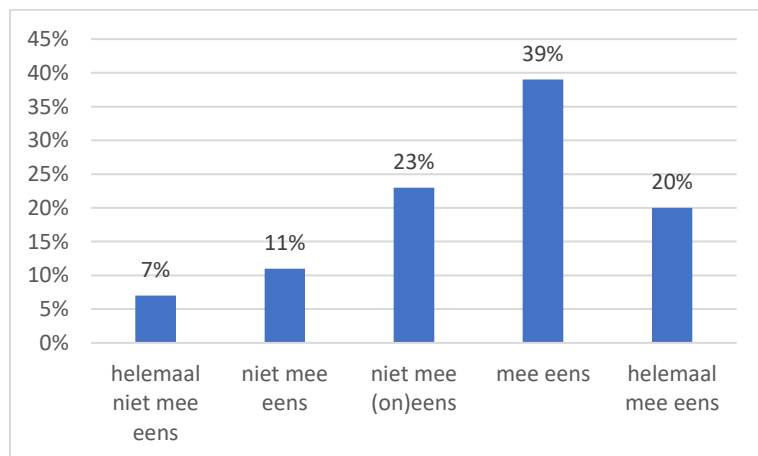

Een op zes (17%) vindt (helemaal) niet dat zoveel mogelijk auteurs een werkbeurs moeten krijgen en 59% is het (helemaal) eens met de stelling. 24% is neutraal. De meerderheid vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen een beurs kunnen krijgen.

Illustratoren zijn het in hoge mate eens met deze stelling. Stripauteurs antwoorden het meest neutraal op deze mogelijkheid. Naar leeftijdsgroep zijn 65+'ers het niet eens met de stelling dat zoveel mogelijk auteurs een werkbeurs kunnen ontvangen, 35–44 jarigen zijn het meer eens met deze mogelijkheid. Mannen en vrouwen oordelen hierover op dezelfde wijze. De voltijdse zelfstandige auteurs staan positiever tegenover de mogelijkheid om zoveel mogelijk auteurs een werkbeurs toe te kennen.

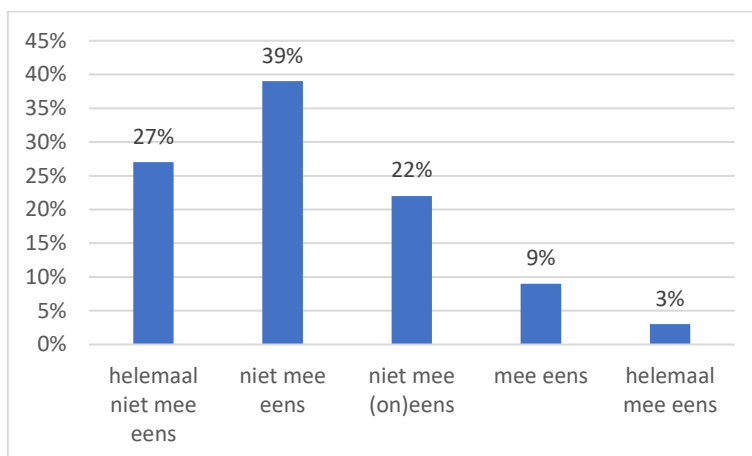
Niet onverwacht wordt deze stelling meer onderschreven door auteurs die geen beurs ontvangen.

Ik verkies dat de werkbeurzen over zoveel mogelijk auteurs verdeeld worden. Liever veel auteurs die een lage beurs ontvangen, dan weinig auteurs die een hoge werkbeurs ontvangen. De laagste werkbeurs bedraagt op dit moment twee eenheden (5.200 euro) en de hoogste acht (20.800 euro).

Ruim een op zes (18%) vindt (helemaal) niet dat de werkbeurzen over zoveel mogelijk auteurs verdeeld worden, meer dan de helft (59%) is het (helemaal) eens met de stelling. 23% is neutraal. Twee op drie van de auteurs die geen beurs ontvangen zien liever veel auteurs een lage beurs ontvangen, voor auteurs die wel een beurs ontvangen is dat een op de twee. Mannen zijn het minder eens met deze stelling dan vrouwen. Literaire auteurs en illustratoren zijn eerder voor, non-fictieauteurs zijn eerder tegen. Jongeren (jonger dan 35 jaar) zijn meer voor dit principe.

Ik verkies dat het bedrag voor de individuele werkbeurzen zo hoog mogelijk ligt. Liever weinig auteurs die een hoge beurs ontvangen, dan veel auteurs met een lage.

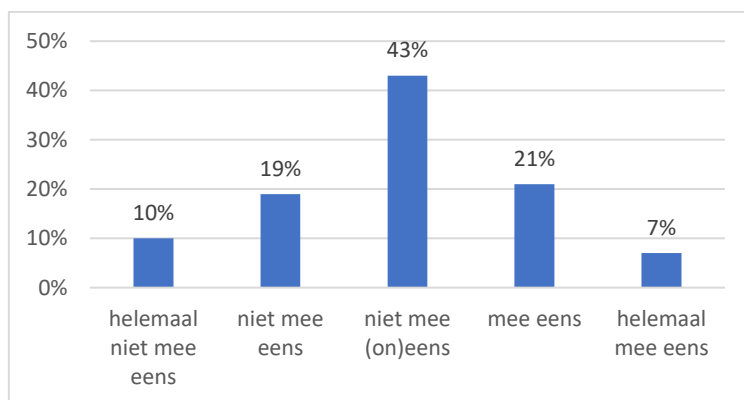
De tegengestelde regel - weinig auteurs die een hoge beurs ontvangen - is voor twee op drie respondenten (66%) geen optie. 12% is het er (helemaal) mee eens en 22% is neutraal.

Stripauteurs en illustratoren hebben duidelijk uitgesproken meningen, ze zijn of voor (16%) of tegen 75%). De jongste leeftijdsgroep (jonger dan 35 jaar) en de oudsten (65+'ers) zijn het grotendeels niet eens met deze stelling. Vooral de 35-44 jarigen kiezen meer voor deze optie. Auteurs die een beurs ontvingen zijn het meer eens met deze stelling. Vrouwen hebben een meer uitgesproken mening en zijn meer tegen deze optie. Beide vragen samengebracht in een tabel, geeft volgend overzicht:

	Veel auteurs laag bedrag	Weinig auteurs hoog bedrag
(helemaal) niet mee eens	18%	66%
Niet mee (on)eens	2%	22%
(helemaal) mee eens	59%	12%

Voor beide stellingen heeft ruim een op vijf geen mening. De optie 'weinig auteurs een hoog bedrag' wordt meer afgewezen dan 'veel auteurs laag bedrag'. Uit de deelanalyses blijkt dat de huidige situatie mee het oordeel beïnvloedt: wie een beurs ontvangt kiest eerder een hoog bedrag voor weinig auteurs, wie geen beurs ontvangt kiest eerder voor meer beurzen met een lager bedrag voor veel auteurs.⁵

Ik vind de berekeningswijze van de hoogte van de toegekende beurs voldoende transparant.

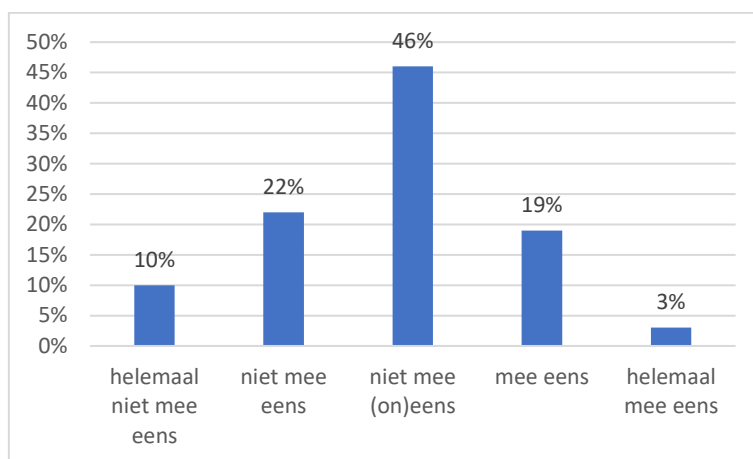
⁵ De huidige verdelingswijze bevindt zich tussen de dubbele contrasterende vraagstelling maar is als zodanig niet getoetst.

De grootste groep (43%) heeft hierover geen uitgesproken mening en geeft een neutraal antwoord. Drie op tien (29%) vindt (helemaal) niet dat de berekeningswijze transparant is, een bijna even grote groep (28%) is het er (helemaal) mee eens.

De meeste non-fictieauteurs hebben hierover geen mening. Vooral stripauteurs en illustratoren vinden de berekeningswijze van de hoogte van de toegekende beurzen transparant.

Niet-beursontvangers hebben hierover minder ervaringen en zijn dus meer neutraal over deze stelling. Beursontvangers vinden de berekeningswijze transparanter dan niet-beursontvangers.

Ik vind de huidige bedragen van de beurzen voldoende in verhouding staan tot de effectieve werklast.

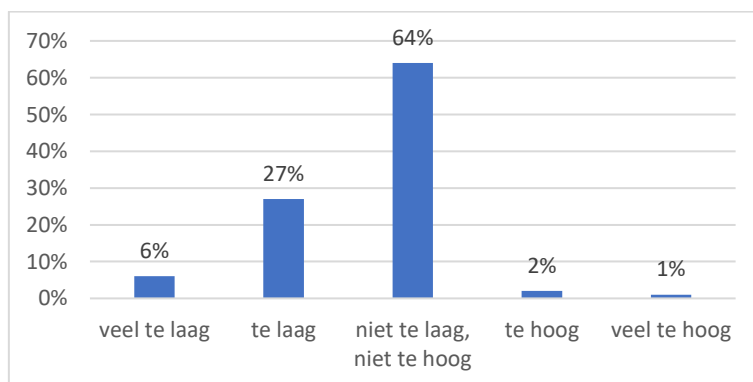
Bijna de helft (46%) neemt geen standpunt in; dat is te koppelen aan het feit dat 58% van de auteurs nooit een beurs heeft ontvangen. Tegen de achtergrond dat 42% wel ooit een beurs heeft ontvangen, vinden meer auteurs (32%) dat de huidige bedragen van de beurzen (helemaal) niet in verhouding staan tot de werkelijke werklast, een kleinere groep (22%) is het er wel (helemaal) mee eens.

Non-fictieauteurs zijn het minst akkoord met deze stelling, illustratoren zijn het meest eens dat de verhouding beursgrootte/effectieve werklast juist is.

Zelfstandige voltijdse auteurs vinden overwegend dat deze verhouding niet goed zit, deeltijds zelfstandige auteurs met literair inkomensgedeelte lager dan 15% hebben een uitgesproken mening dat dit wel in evenwicht is.

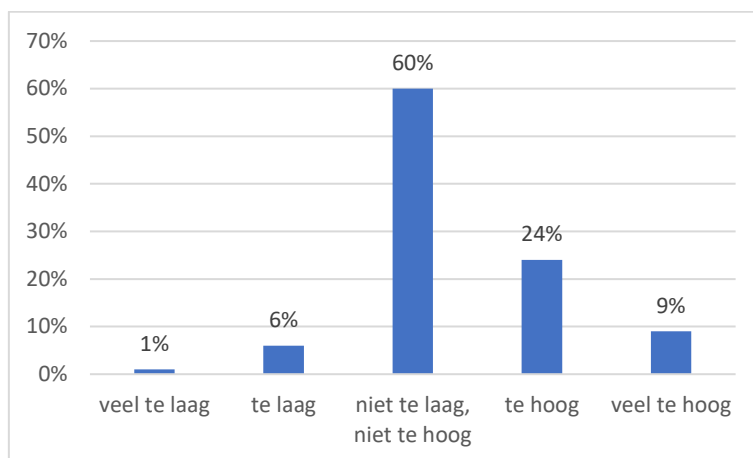
Ook voor deze stelling: niet-beursontvangers hebben hierover minder ervaringen en zijn dus meer neutraal over deze stelling. Beursontvangers vinden de berekeningswijze transparanter dan niet-beursontvangers.

Het minimumbedrag voor een werkbeurs bedraagt 5.200 euro.

Een op drie heeft hierover geen duidelijk standpunt. Van diegenen met een uitgesproken mening (36%) vindt 9 op 10 het minimumbedrag (veel) te laag en een op tien te hoog.

Het maximumbedrag voor een werkbeurs bedraagt 20.800 euro.

De grootste groep (60%) heeft geen mening over het maximumbedrag van 20.800 euro. Van de auteurs met een uitgesproken mening (40%) vindt ruim acht op tien het maximumbedrag (veel) te hoog en minder dan twee op tien (veel) te laag.

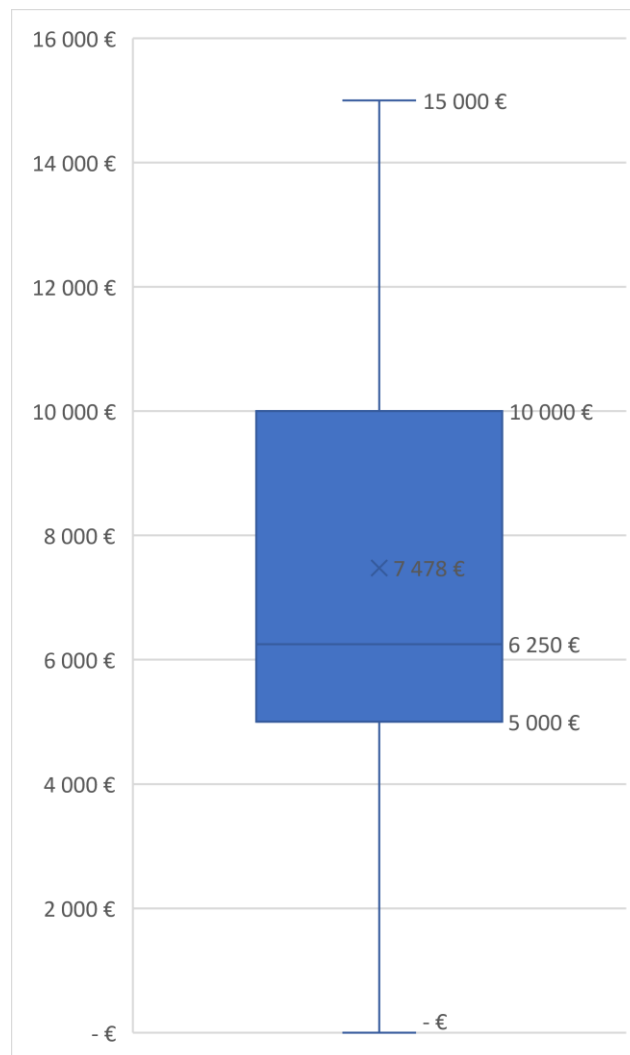
Beide vragen samengebracht in een tabel, geeft volgend overzicht:

	Minimum 5.200	Maximum 20.800
(helemaal) te laag	33 %	7 %
Niet mee (on)eens	64 %	60 %
(helemaal) te hoog	3 %	33 %

De grootste groep heeft geen mening, (meer dan) zes op tien. Diegenen die 5.200 euro te laag vinden zijn even talrijk als zij die 20.800 euro te hoog vinden. De groep die het maximum wil optrekken (7%) is iets groter dan de groep die het minimum wil verlagen (3%).⁶

⁶ De gemiddeld toegekende werkbeurs in 2018 bedroeg 6.760 euro.

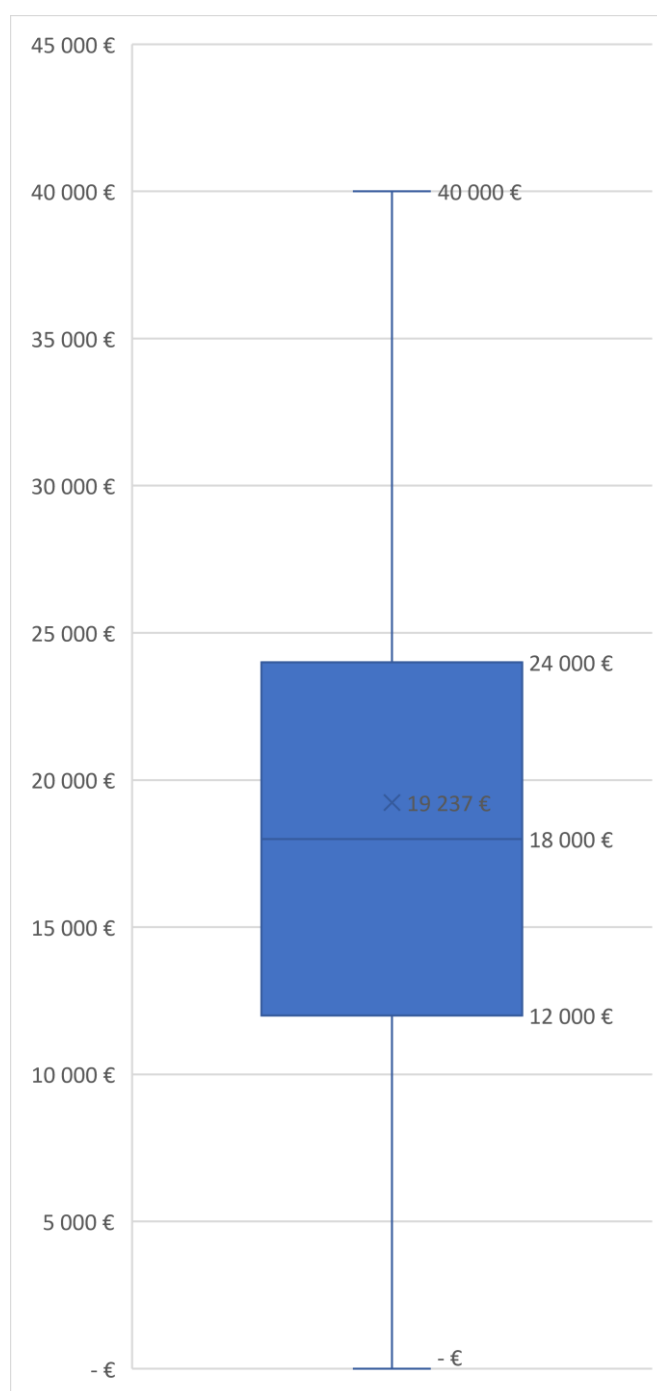
Een correct minimumbedrag voor een werkbeurs (in euro) is volgens mij

Zonder uitschieters

Met weglating van de meest extreme waarden (in plus en in min) wordt het correcte minimumbedrag rekeningkundig op een gemiddelde van 7.477 euro bepaald (optelsom van alle genoemde bedragen gedeeld door het aantal respondenten) en de mediaanwaarde op 6.250 euro (de helft noemt een hoger bedrag, de helft een lager bedrag dan de mediaanwaarde). Dat het rekenkundig gemiddelde hoger is dan de mediaan wijst op verhoudingsgewijs hoge bedragen. Het eerste kwart van de antwoorden stelt een minimumbedrag voor lager dan 5.000 euro; het vierde kwart een bedrag tussen 10.000 en 15.000 euro; de middelste kwarten tussen 5.000 en 10.000 euro met 6.250 euro als waarde tussen tweede en derde kwartiel.

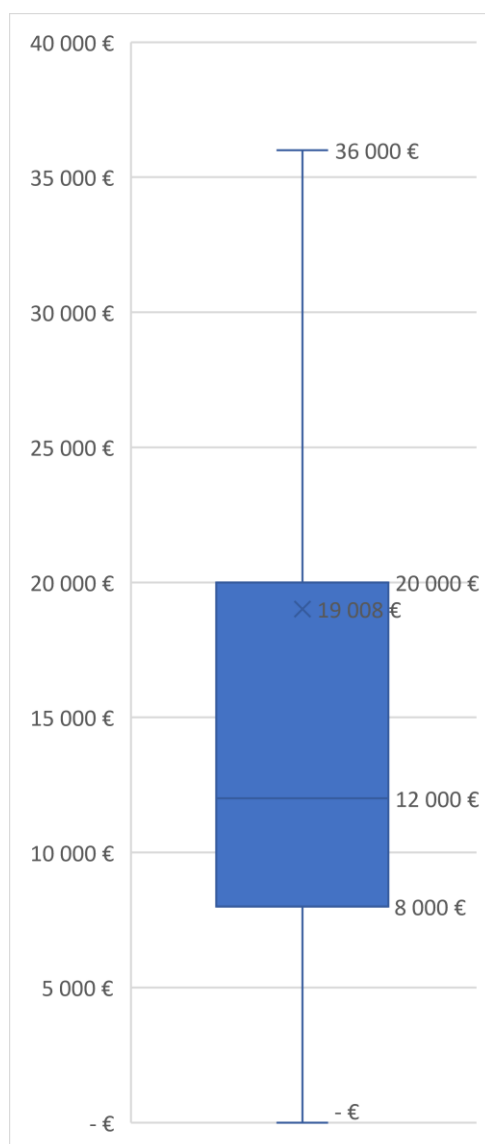
Een correct maximumbedrag voor een werkbeurs (in euro) is volgens mij

Zonder uitschieters

Met weglating van de extreme waarden (in plus en in min) wordt een correct maximumbedrag bepaald op een rekenkundig gemiddelde van 19.237 euro en een mediaanwaarde van 18.000 euro. Gemiddelde en mediaan liggen hier dicht bij elkaar door minder extreme hoge bedragen. De middenkwarten twee en drie liggen hier tussen 12.000 en 24.000 euro.

Mijn 'ideale werkbeurs' bedraagt (in euro)

Zonder uitschieters

De ideale beurs zou gemiddeld 19.008 euro moeten bedragen en de mediaanwaarde 12.000 euro. Het grote verschil tussen gemiddelde en mediaan wordt bepaald door de het vierde kwartiel: 1 op 4 geeft een ideaalbedrag aan van meer dan 20.000 euro, tegenover het eerste kwartiel waarbij 1 op 4 het ideale bedrag als lager dan 8.000 euro aangeeft.

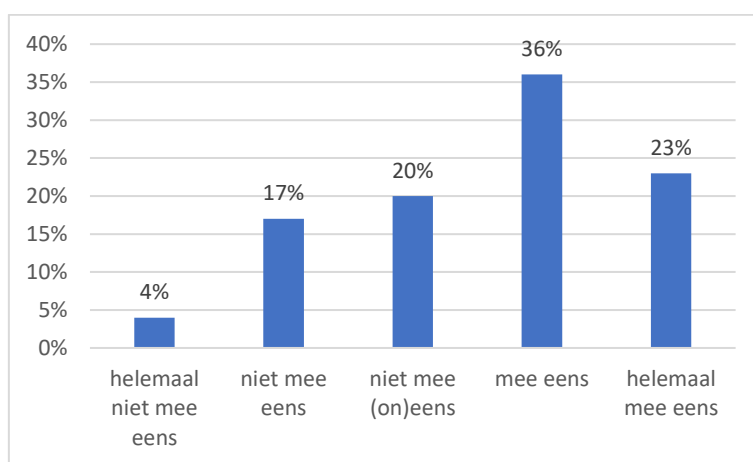
De drie beoordelingen (minimaal, maximaal, ideaal) samengebracht in een tabel:

	minimaal	maximaal	ideaal
Gemiddelde	7.478	19.237	19.008
Mediaan	6.250	18.000	12.000
Eerste kwartiel	0 – 5.000	0 - 12.000	0 – 8.000
Tweede kwartiel	5.000 – 6.250	12.000 – 18.000	8.000 – 12.000
Derde kwartiel	6.250 – 10.000	18.000 – 24.000	12.000 – 20.000
Vierde kwartiel	20.000	40.000	36.000

Het gemiddelde van de ideale beurs ligt zeer dicht bij de resultaten voor de maximale beurs, voor veel respondenten is de maximale beurs dus ook de ideale beurs. De gemiddelde toegekende beurs over alle genres heen die de afgelopen drie jaar is toegekend, ligt tussen 7.800 en de 10.400 euro – gemiddeld 9.144 (exclusief stimuleringsbeurs literaire auteurs).⁷

Het minimale verwachte gemiddelde werkbeursbedrag ligt 22% lager dan het werkelijke gemiddelde 2017 – 2019. Het werkelijk gemiddelde werkbeursbedrag 2017 – 2019 ligt een kwart lager (24%) lager dan de ideale verwachte mediaanwaarde.

Mijn 'ideale werkbeurs' zorgt ervoor dat ik meer literair werk produceer (kwantiteit).

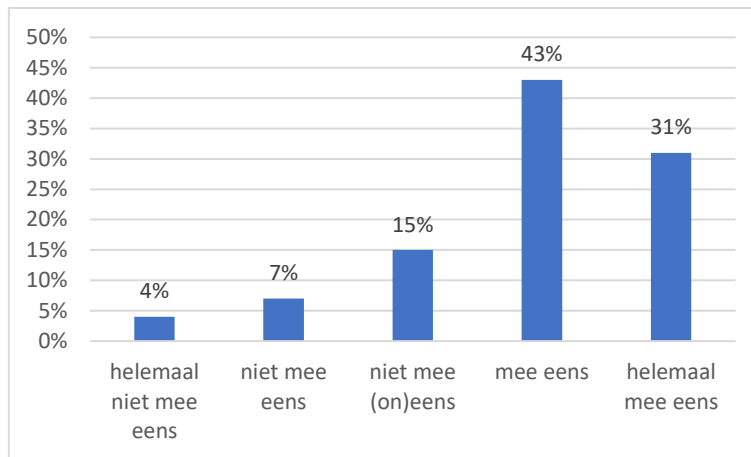

Dit is een vraag die duidelijke opinies oplevert; slechts een op vijf respondenten is neutraal (20%). Bijna zes op tien (59%) van de respondenten is het er (helemaal) mee eens dat de ideale beurs voor meer literair werk zorgt. 21% is het daar (helemaal) niet mee eens. Stripauteurs hebben een uitgesproken mening en zijn het niet eens dat een ideale werkbeurs meer kwantiteit levert. Non-fictieauteurs zijn het wel eens met deze stelling. De auteurs die hierover geen mening hebben, ontvangen veelal ook geen beurs.

Mijn 'ideale werkbeurs' zorgt ervoor dat ik beter literair werk produceer (kwaliteit).

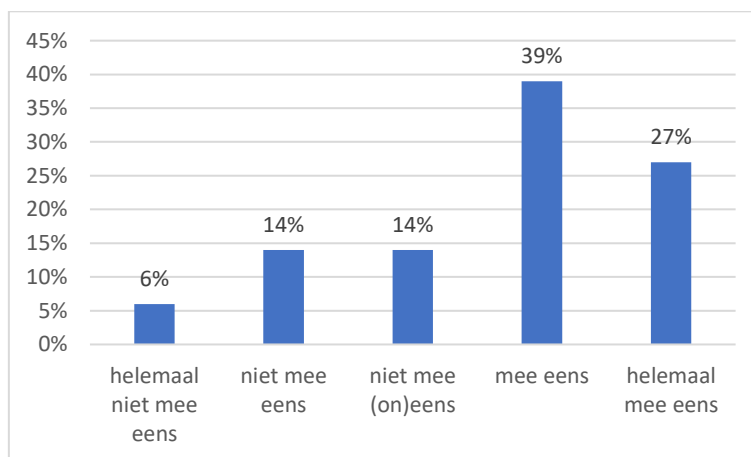
⁷ Gemiddelde bedrag van toegekende werkbeurzen in 2017 – 2019 (aantal auteurs)

Literaire auteurs en illustratoren	9.609 € (82)	9.718 € (83)	9.302 € (90)
Non-fictieauteurs	9.635 € (17)	8.956 € (18)	9.677 € (18)
Stripauteurs	5.970 € (20)	6.890 € (20)	8.914 € (14)
Gemiddeld	9.353 € (119)	8.767 (121)	9.313 € (122)
Stimuleringsbeurs	4.142 € (7)	3.833 € (12)	3.857 (7)
	2017	2018	2019

Een grote meerderheid (74%) is het er (helemaal) mee eens dat een ideale beurs voor beter literair werk zorgt. Een op tien (11%) is het er (helemaal) niet mee eens. Illustratoren zijn het meest met deze stelling eens, stripauteurs het minst. Non-fictieauteurs hebben minder een oordeel over het kwaliteitseffect van een werkbeurs. Zelfstandige deeltijdse auteurs met minder dan 15% literaire inkomsten zijn het bijna allemaal eens met deze stelling. Auteurs met een beurs zijn het meer eens met het kwaliteitseffect dan auteurs zonder beurs.

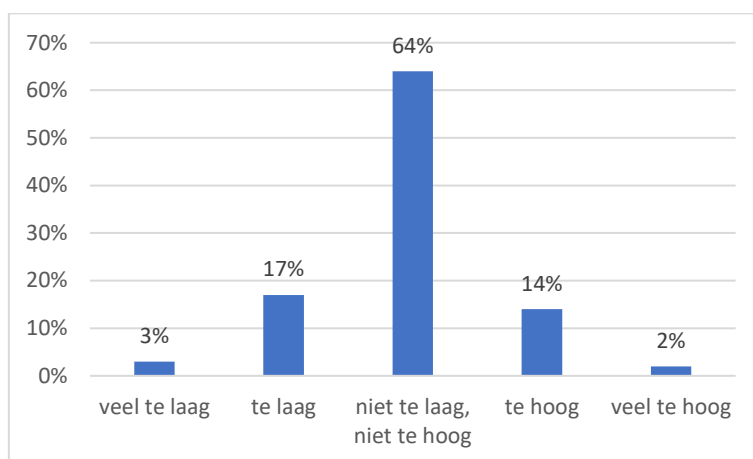
Ik vind het positief dat auteurs met een netto-belastbaar inkomen boven de 40.800 euro geen werkbeurs kunnen ontvangen.

Er is een uitgesproken positieve mening om een werkbeurs te beperken op basis van een netto-belastbaar inkomen: twee op drie is het daarmee eens (66%). Twee op tien (20%) is niet voor een beperking.

Meer vrouwen dan mannen zijn het eens met de beperking. Illustratoren zijn eerder tegen een beperking, stripauteurs eerder voor. Jongere auteurs zijn het meer eens met de beperking op basis van 40.800 euro netto-belastbaar inkomen.

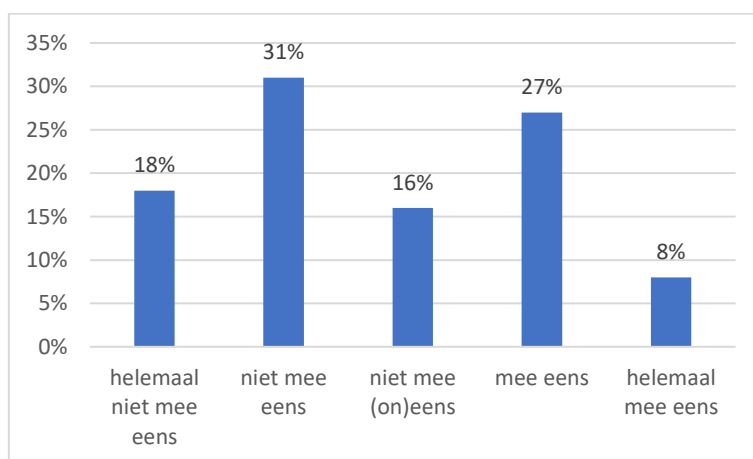
De inkomensgrens van 40.800 vind ik⁸

Een grote meerderheid, twee op drie (64%) vind de inkomensgrens niet te hoog of te laag. Iets meer auteurs vinden de grens te laag (20%) dan te hoog (16%).

Stripauteurs zijn het meest uitgesproken en vinden de inkomensgrens te hoog, illustratoren vinden die eerder te laag. De jongste en de oudste leeftijdsgroep vinden 40.800 euro te hoog, meer 35-54 jarigen te laag.

Ook auteurs die níét bij een professionele uitgeverij zijn uitgegeven (bijvoorbeeld met een publicatie in eigen beheer of een uitgave via printing-on-demand) moeten een werkbeurs kunnen aanvragen.

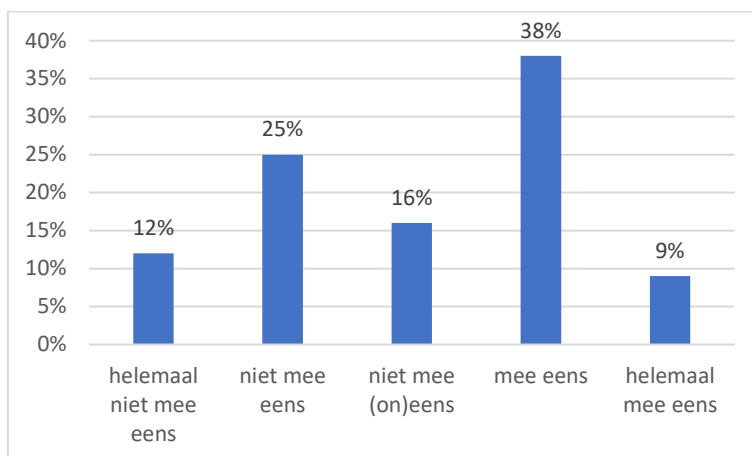

De helft (49%) van de respondenten is het er (helemaal) niet mee eens dat auteurs die niet bij een professionele uitgeverij uitgeven, een werkbeurs moeten kunnen aanvragen. Ruim een op drie (35%) is het er wel (helemaal) mee eens dat auteurs bij een niet-professionele uitgeverij dus wel een werkbeurs moeten kunnen aanvragen.

Vooraf non-fictieauteurs vinden dat een werkbeurs moet kunnen voor uitgaven bij een niet-professionele uitgeverij. Literaire auteurs zijn eerder tegen de aanvraagmogelijkheid van boeken bij niet professionele uitgeverijen.

⁸ In de enquête werd ook een vraag opgenomen of het minimumbedrag van een werkbeurs op jaarbasis dezelfde moet zijn als het wettelijk minimumloon, maar wegens de onduidelijke vraagstelling (wat betekent dat, het minimumloon?) werd deze weggelaten uit dit rapport.

Auteurs met een publicatie in eigen beheer moeten een werkbeurs kunnen aanvragen indien hun boeken te koop zijn in de boekhandel of uitgeleend kunnen worden in de bibliotheek.⁹

Over de aanvraagmogelijkheid van een beurs voor auteurs met een publicatie in eigen beheer is de beoordeling iets gunstiger: ook hier heeft 16% geen mening; van diegenen met een mening is iets meer dan de helft het er mee eens (56%), 44% van hen het er (helemaal) niet mee eens.

Op de twee vorige vragen werd een tweede analyse gedaan om na te gaan wat de relatie is tussen een eerder ontvangen beurs en de mogelijkheid om het beursreglement open te stellen voor andere auteurs.

	Wel een beurs		Geen beurs	
	Geen professionele uitgeverij	Geen professionele uitgeverij wel bib, boekhandel	Geen professionele uitgeverij	Geen professionele uitgeverij wel bib, boekhandel
(Helemaal) niet eens	55%	51%	44%	29%
Niet mee (on)eens	12%	14%	17%	18%
(helemaal) mee eens	33%	35%	39%	53%

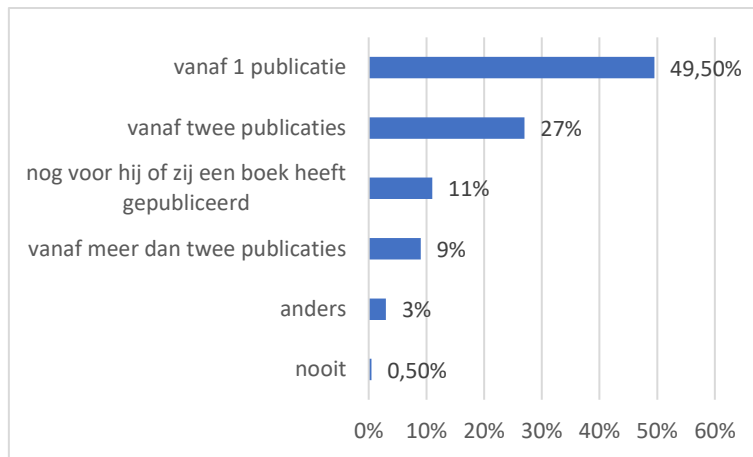
Uit de resultaten van deze secundaire analyse blijkt dat auteurs die eerder een beurs hebben ontvangen het vaker niet eens zijn (55%) dan auteurs die een publicatie hebben in eigen beheer toegang krijgen tot het beursstelsel dan auteurs die geen beurs hebben ontvangen (44%). Auteurs die nog geen beurs hebben ontvangen, staan hier licht positiever tegenover (39%) dan beursontvangers (33%).

Die mening verandert niet veel bij beursontvangers als deze uitgaven in eigen beheer wel in bibliotheek en boekhandel beschikbaar zijn; de groep 'mee eens' stijgt lichtjes van 33% naar 35%. Voor de auteurs zonder werkbeurs is de aanwezigheid in bibliotheek en boekhandel wel een argument om een werkbeurs aan te vragen: de groep 'mee eens' stijgt van 39% naar 53%.

Vanaf wanneer moet een auteur een beurs kunnen aanvragen?

- nog voor hij of zij een boek heeft gepubliceerd;
- vanaf één publicatie;
- vanaf twee publicaties;
- vanaf meer dan twee publicaties;
- anders.

⁹ Deze vraag kan mogelijk door respondenten verschillend zijn geïnterpreteerd, omwille van het niet nader omschrijven van de grootte van de aanwezigheid in boekhandel of bibliotheken. Over hoeveel boekhandel en bibliotheken gaat het? De gerapporteerde antwoorden moeten tegen deze achtergrond gelezen worden.

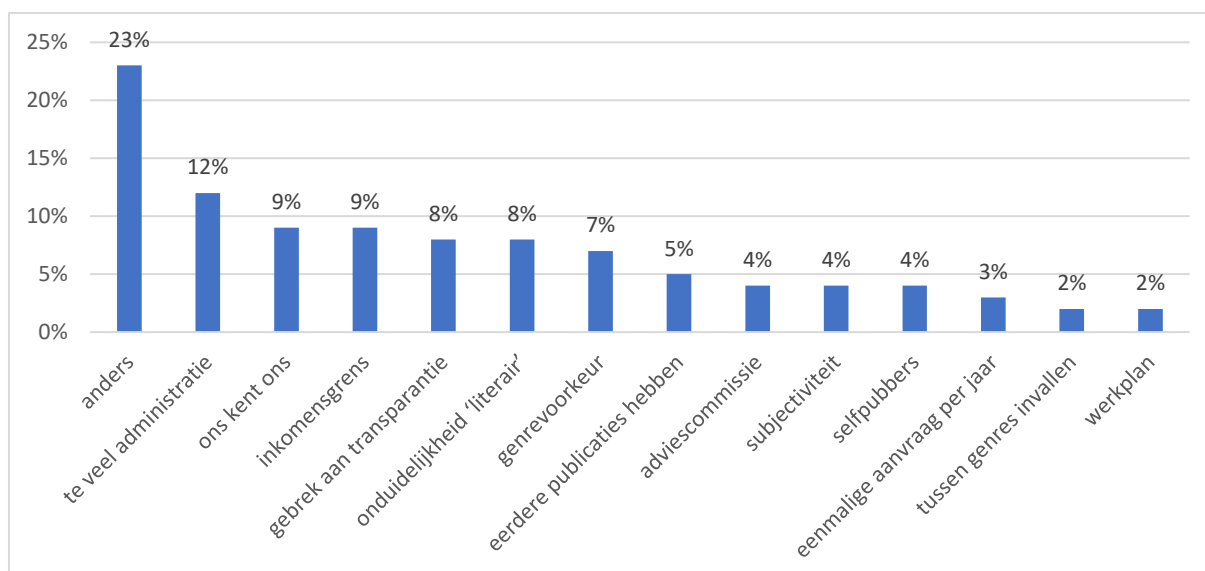
De helft van de respondenten (49,50%) vindt dat een auteur een beurs moet kunnen aanvragen vanaf 1 publicatie. Nog eens vier op tien (38%) vindt twee of meer publicaties nodig. Een op tien vindt dat een aanvraag mogelijk moet zijn voor men een boek heeft gepubliceerd.¹⁰

Vooral stripauteurs kiezen voor de aanvraagmogelijkheid voordat men een boek heeft gepubliceerd. Non-fictieauteurs kiezen meer voor toegang tot de regeling vanaf één publicatie. Hoe jonger hoe minder drempels: min 35-jarigen kiezen voor nog geen boek gepubliceerd, 55-plussers voor meer dan twee publicaties.

Ervaar je drempels in het huidige werkbeursreglement en zo ja, welke zijn die?

- inkomensgrens;
- gebrek aan transparantie;
- eerdere publicaties hebben;
- adviescommissie;
- slechts eenmalige aanvraag per jaar;
- onduidelijkheid wat 'literair' is;
- ons kent ons;
- subjectiviteit;
- tussen genres invallen;
- genrevoorkeur;
- te veel administratie;
- werkplan;
- selfpubbers kunnen geen beurs krijgen;
- anders.

¹⁰ Het huidige werkbeursreglement vereist minimaal twee literaire publicaties bij een professionele uitgeverij.

Een op vier vult het overzicht van mogelijke drempels aan (zie verder en bijlage 4). Van de opgegeven antwoordmogelijkheden wordt 'te veel administratie' door 23% aangeduid, het tweede meest aangeduide antwoord is 'ons kent ons' en 'inkomensgrens' (elk 9%) en op drie staat 'gebrek aan transparantie' en 'onduidelijkheid over wat 'literair' is (elk 8%).

Terugkerende aanvullingen in de andere antwoorden zijn: drempels voor beginnende auteurs, auteurs van theaterteksten en publicaties in andere taal; noodzaak van een professionele uitgeverij; eerdere afwijzingen en negatieve motiveringen; verschijningsdatum van nieuwe boek. Voor het volledige overzicht zie bijlage 4.

Literaire auteurs ervaren meerder drempels: 'de adviescommissie', het moeten hebben van 'eerdere publicaties' en 'gebrek aan transparantie', 'subjectiviteit' en 'onduidelijkheid literair' aan. Non-fictieauteurs verwijzen naar 'ons kent ons' en 'inkomensgrens'. Illustratoren willen meer beursaanvraagmomenten per jaar.

De jongste leeftijdsgroep wil vooral meer aanvraagmomenten. 35–44 jarigen ervaren als drempel het opmaken van een werkplan en de weigering van selfpublishers. De groep 45–54 jarigen vindt het gebrek aan transparantie een drempel, en noemt ook 'subjectiviteit' en de 'adviescommissie' als drempel. 55–64 jarigen signaleren als enige dat ze tussen de genres vallen. De oudste groep vindt dat de lagere vergoeding voor sommige genres een drempel is.

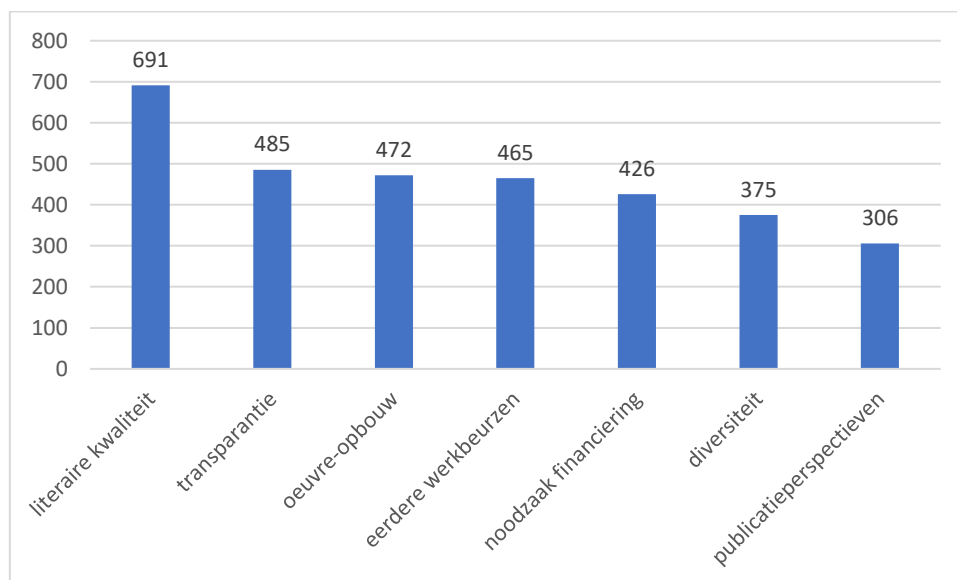
Mannen duiden de 'beperking van één aanvraagronde', de 'inkomensgrens' en 'het tussen genres vallen' meer aan als drempel. Vrouwen ervaren als drempel 'de lagere vergoeding voor sommige genres', 'selfpublishers' en 'ons kent ons'.

Dit zijn de huidige beoordelingscriteria waarop een werkbeursaanvraag beoordeeld wordt. Kies de voor jou drie belangrijkste beoordelingscriteria.

Rangschik de gekozen criteria in volgorde van belang tussen (1) en (3), met (1) als belangrijkste criterium. Kies bij één antwoord (1), bij één antwoord (2) en bij één antwoord (3). Bij alle andere die je minder belangrijk vindt, duid je 'Voor mij minder van belang' aan. Markeer slechts één antwoord.

- de literaire kwaliteit van het werk gepubliceerd of opgevoerd in de voorbije jaren, met extra aandacht voor het meest recente werk;
- de transparantie en de overtuigingskracht van het ingediende werkplan;
- de oeuvre-opbouw en de literaire persoonlijkheid van de auteur;
- de manier waarop vroegere werkbeurzen zijn aangewend;
- de noodzakelijkheid van financiering van het project;
- over het geheel van de aanvragen wordt gekeken naar de diversiteit van projecten en invalshoeken;
- de publicatieperspectieven voor het-de project(en) in het werkplan.

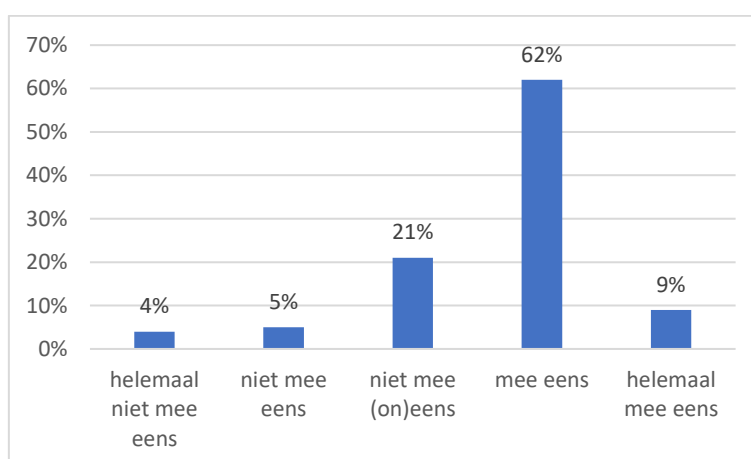
Bij de rapportering over deze vraag is een puntenverdeling toegepast die rekening houdt met de aangegeven volgorde: het belangrijkste criterium (1) krijgt 3 punten, het tweede belangrijkste (2) krijgt 2 punten, het derde belangrijkste criterium (3) krijgt 1 punt en minder belangrijke criteria (0) krijgen geen punten. Per aangeduid criterium worden de toegekende punten dan opgeteld.

'Literaire kwaliteit' wordt duidelijk als belangrijkste criterium aanzien: met bijna 700 punten (een gemiddelde score van 2,3), bijna 200 punten meer dan de daaropvolgende criteria 'transparantie', 'oeuvre-opbouw' 'eerdere werkbeurzen' elk een gemiddelde score van 1,6. 'Noodzaak aan financiering' (1,4), diversiteit in het geheel van projecten en invalshoeken' (1,2) en publicatieperspectieven (1,0) worden als criterium minder aangeduid en/of als minder belangrijk beoordeeld.

Literaire auteurs vinden 'oeuvre-opbouw' en 'literaire kwaliteit' de belangrijkste criteria. Non-fictieauteurs hechten meer belang aan de criteria 'publicatieperspectieven' en 'noodzaak aan financiering'. Stripauteurs zien de criteria 'eerdere werkbeurzen' en 'transparantie van het werkplan' als belangrijkere criteria. Illustratoren vinden 'oeuvre-opbouw' en 'publicatieperspectieven' belangrijk.

Ben je het eens met de beschrijving van de 'literaire kwaliteit' en de elementen waarop het beoordeeld wordt?

(Literaire) kwaliteit wordt in het werkbeursreglement 2019 omschreven als:

- + Voor proza en kinder- en jeugdliteratuur wordt de literaire kwaliteit beoordeeld op elementen als stijl, compositie, taalgebruik, karaktertekening, inventiviteit, spanning, thematiek en verteltechniek.
- + Voor poëzie wordt de literaire kwaliteit bepaald aan de hand van kenmerken zoals taalbehandeling, thematiek en motieven, versificatie, compositie, beeldspraak, ritme, zeggingskracht en stijl.
- + Voor theaterteksten wordt de kwaliteit van het werk bepaald aan de hand van de literaire kwaliteit en de

schrijfstijl (los van de opvoeringsgeschiedenis van de teksten), ritme en structuur, personagetekening, dramaturgie, invalshoek en thematiek, inventiviteit en diepgang, poëtische kracht en gelaagdheid, het potentieel van de tekst als ‘partituur’ van een voorstelling evenals andere aspecten die van belang zijn bij de literaire beoordeling van de toneelliteratuur als genre.

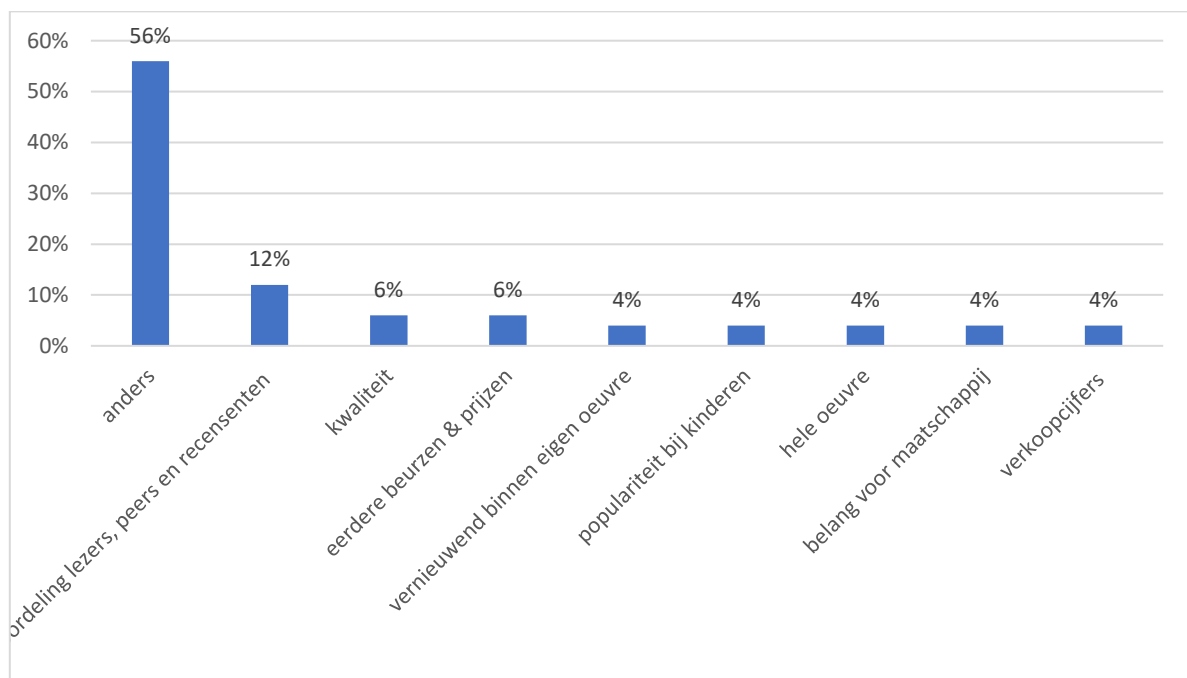
+ Specifiek voor prentenboeken/illustraties gelden volgende criteria: · de grafische kwaliteit van en de artistieke evolutie in het werk van de illustrator, met andere woorden, de kwaliteit en de authenticiteit van de illustratie zoals die vorm krijgt door een bijzondere toepassing van techniek, stijl, compositie en kleur; · de creatieve dialoog tussen tekst en illustratie. De relevante interpretatie van de tekst. De mate waarin de tekening de waarde, de sfeer en de stijl van de tekst weet te vangen, te versterken en uit te breiden en waarin ze tegelijkertijd als volwaardige grafische vorm standhoudt; · de esthetische en inhoudelijke meerwaarde van de illustratie die, afhankelijk van de doelgroep waarvoor ze bestemd is, ruimte laat voor een persoonlijke exploratie van tekst en beeld op verschillende emotionele en intellectuele niveaus.

De grote meerderheid van de respondenten (71%) is het (helemaal) eens met wat ‘literaire kwaliteit’ inhoudt. Een op tien (9%) is het er (helemaal) niet mee eens. Een op vijf is neutraal in de beoordeling (21%).

Ontvangers van een beurs zijn het minder eens met de beschrijving van literaire kwaliteit en de elementen van beoordeling ervan.

Zijn er beoordelingscriteria die van belang zijn voor het toekennen van een werkbeurs die momenteel niet worden meegenomen?

- beoordeling lezers, peers en recensenten;
- verkoopcijfers;
- kwaliteit;
- eerdere beurzen & prijzen;
- vernieuwend binnen eigen oeuvre;
- populariteit bij kinderen;
- hele oeuvre;
- belang voor maatschappij;
- anders.

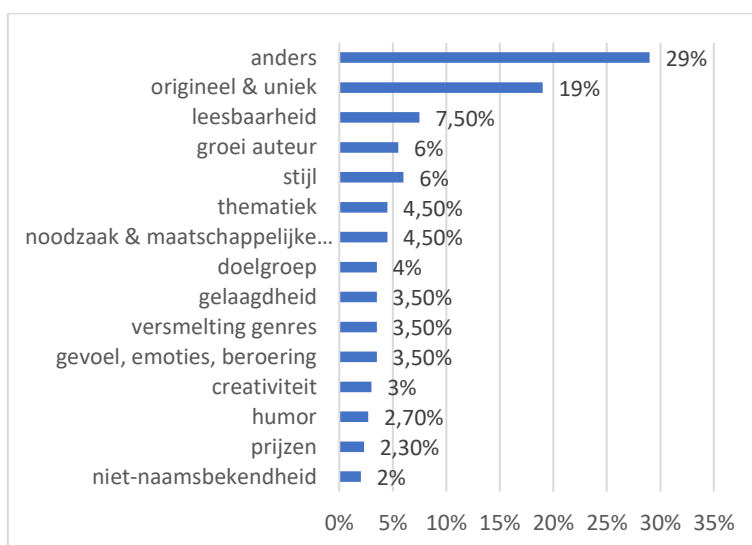

Meer dan de helft van de respondenten geven beoordelingscriteria aan die volgens hen moeten worden meegenomen. Van de voorgestelde antwoordmogelijkheden is ‘beoordeling lezers, peers en recensenten’ het meest aangeduid (12%).

Meest voorkomende aanvullende beoordelingscriteria die onder ‘andere antwoorden’ zijn ingevuld: transparantie in de criteria voor het bepalen van de grootte van de werkbeurzen; diversificatie (ook minder commerciële genres – of juist ook voor meer commerciële genres – samenwerking auteur en illustrator); diversiteit: auteurs, genres en doelpubliek; financiële drempel – risico inschatting voor overstap door loslaten van buitenliteraire inkomsten; valideren van totale werkdruk (tijdgebonden projecten, promotie, leesbevordering). Voor het volledige overzicht zie bijlage 5.

Vul aan wat voor jou belangrijke elementen zijn bij het beoordelen van literaire kwaliteit.

- gelaagdheid;
- prijzen;
- leesbaarheid;
- gevoel, emoties, beroering;
- humor;
- versmelting genres;
- doelgroep;
- thematiek;
- noodzaak & maatschappelijke relevantie;
- groei auteur;
- creativiteit;
- stijl;
- origineel & uniek;
- niet-naamsbekendheid;
- anders.

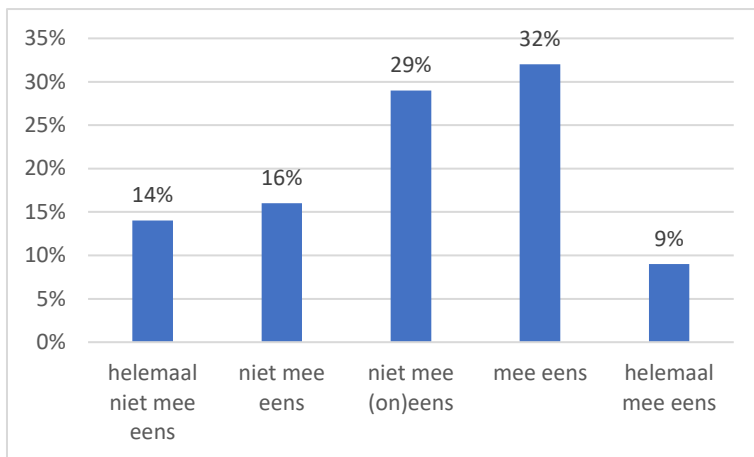
Het belangrijkste element in het beoordelen van literaire kwaliteit voor de voorgestelde antwoordmogelijkheden is voor de meeste respondenten originaliteit en uniciteit (19%), daarna volgen de leesbaarheid (7,5%) en ontwikkelingstraject van de auteur en de stijl (6%). De overige voorgestelde antwoordelementen worden ook allemaal evenwaardig in de breedte aangeduid.

Auteurs met een beurs geven als aanvullende belangrijke elementen voor het beoordelen van literaire kwaliteit meer aandacht aan: ‘groei auteur’, ‘gelaagdheid’ en ‘origineel & uniek’. Auteurs zonder beurs vullen belangrijke beoordelingselementen meer aan met ‘niet-naamsbekendheid’, ‘noodzaak en maatschappelijke relevantie’ en ‘thematiek’.

Terugkerende elementen in de ‘andere antwoorden’ zijn: aandacht voor de (rol van) de lezer en het leesbevorderend effect; verfijning van de criteria naar leeftijd voor kinder- en jeugdboeken; wie stelt de norm? Recensent, adviescommissie, lezers, auteur zelf binnen zijn oeuvre; opletten voor een overheersende poëtica; ruimte voor risico en experiment.

Volledig overzicht van de ‘overige antwoorden’ in Bijlage 6.

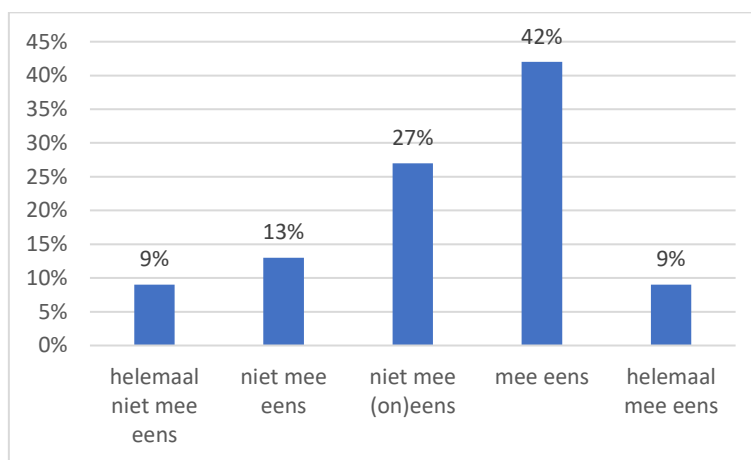
Literatuur Vlaanderen moet het werkbeursreglement ook openstellen voor professionele auteurs die geen publicatie hebben maar professionele podiumauteurs zijn (zoals slam- en podiumdichters).

Drie op tien heeft geen uitgesproken mening. Van de respondenten met een mening is 58% het er (helemaal) mee eens dat professionele podiumauteurs ook een beurs moeten kunnen aanvragen, 42% is het er (helemaal) niet mee eens.

Non-fictieauteurs zijn eerder tegen het openstellen voor professionele podiumauteurs, stripauteurs zijn voor. Jongere auteurs zijn voor het openstellen, hou ouder hoe meer de auteurs er tegen zijn.

Literatuur Vlaanderen moet het werkbeursreglement ook openstellen voor professionele auteurs die in een ander medium actief zijn (zoals auteurs van podcasts, literaire hoorspelen, digitale publicaties).

Voor het openstellen van de werkbeurzen voor professionele auteurs die in een ander medium actief zijn, is er een groter draagvlak dan voor professionele podiumauteurs: meer dan de helft is het er (helemaal) mee eens (51%), 22% is het er (helemaal) niet mee eens, 27% is neutraal

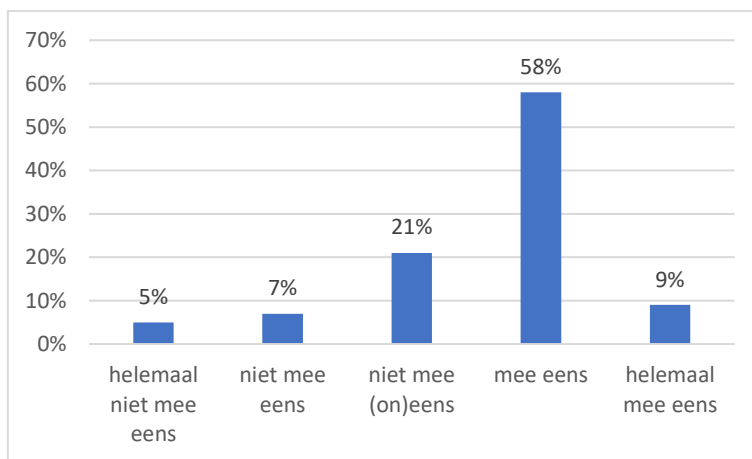
Ook hier staan jongere auteurs er meer voor open dan oudere. Non-fictieauteurs en stripauteurs zijn positiever tegenover het openstellen voor professionele auteurs die actief zijn in andere media.

Ook op deze twee vragen werd er een secundaire analyse uitgevoerd om te kijken wat de relatie is met een eerder ontvangen beurs.

	Wel beurs		Geen beurs	
	Professionele podiumauteurs	Professioneel in ander medium	Professionele podiumauteurs	Professioneel in ander medium
(helemaal) niet mee eens	28%	24%	31%	20%
Niet mee (on)eens	30%	27%	28%	27%
(helemaal) mee eens	42%	49%	41%	53%

Zowel auteurs met een beurs als auteurs zonder beurs oordelen dat professionele auteurs actief in een ander medium eerder in aanmerking zouden mogen komen voor een werkbeurs dan professionele podiumauteurs. Er is geen significant verschil in de mening over het toelaten van beide groepen tot de werkbeursregeling tussen de auteurs die een beurs kregen en zij die er geen kregen.

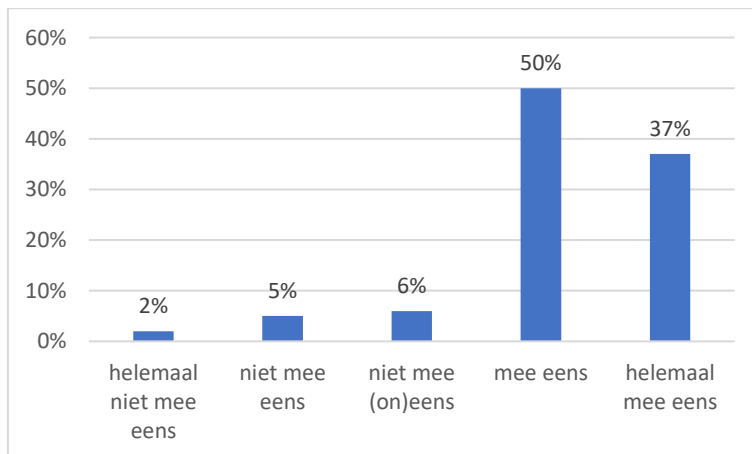
Een adviescommissie komt in onderling overleg tot een gemeenschappelijk en intersubjectief advies over een werkbeursaanvraag. Ik vind dit een correcte manier om over werkbeurzen te oordelen.

Ruim twee op drie (67%) is het er (helemaal) mee eens dat een adviescommissie tot een gemeenschappelijk en intersubjectief advies komt, een op tien (12%) is het er (helemaal) niet mee eens.

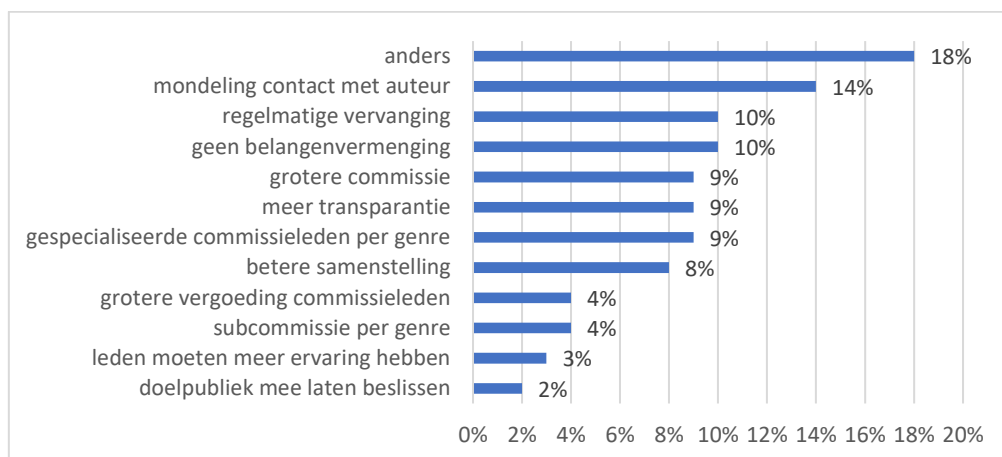
Auteurs met een beurs zijn het er meer mee eens dat dit een correcte manier van oordelen over werkbeurzen is. Meer auteurs zonder een werkbeurs hebben hierover geen mening.

Ik vind dat het advies van de adviescommissie altijd aan de auteur moet worden bezorgd (ook zonder dat de auteur hiernaar vraagt).

Bijna negen op tien (87%) is het er (helemaal) mee eens dat het advies altijd moet worden bezorgd, 6% is neutraal en slechts 7% vindt dat de auteur dit niet altijd moet krijgen. Deze stelling wordt meer onderschreven door auteurs die geen beurs ontvangen.

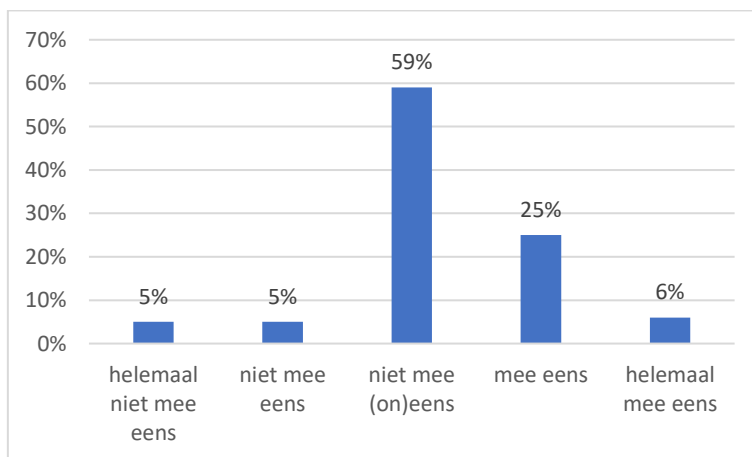
Ik heb volgende ideeën, suggesties of opmerkingen over de organisatie van de adviescommissies.

Van de voorgestelde antwoordmogelijkheden wordt 'mondeling contact met de auteur' meest aangeduid (14%), en dat in de vorm van een presentatie van het project en/of feedback achteraf. Op de tweede plaats de suggestie 'de commissie regelmatig(er) te vervangen' en 'geen belangenvermenging' (beide 10%). Verder pleidooi voor 'grotere commissie', 'meer transparantie' en 'gespecialiseerde commissieleden per genre' (elk 9%).

Terugkerende elementen in de andere antwoorden zijn: herhaalde pleidooien om afhankelijk van de inputgever ook oordelen te betrekken van lezers, uitgeverijen, recensenten en ruimere receptie (waarbij niet aangegeven wordt wie en wat moet doorwegen en hoe die oordelen ingebracht moeten worden); vraag naar respectvolle en niet ontmoedigende feedback; perceptie dat de werkbeurzen steeds naar dezelfde auteurs gaan; gepubliceerd worden is al een kwaliteitsbewijs. Een volledig overzicht is te vinden in bijlage 7.

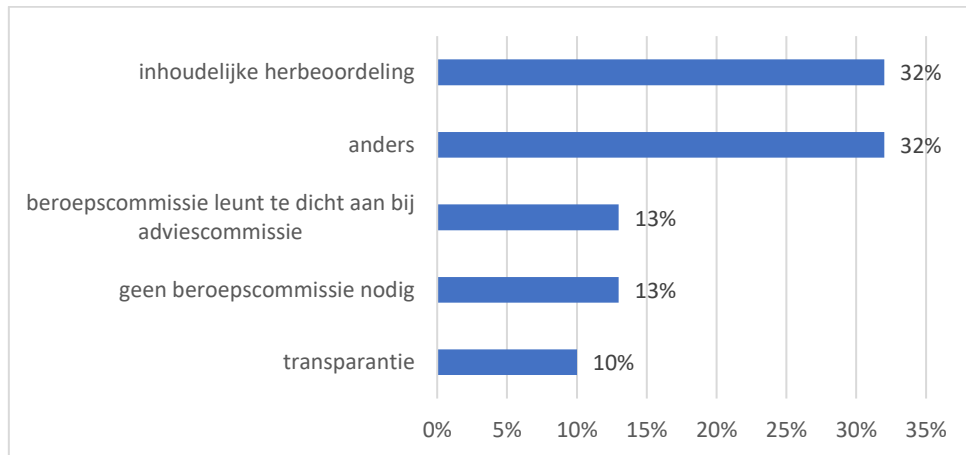
De Beroepscommissie bij Literatuur Vlaanderen werkt op een correcte manier.

Als je het niet eens bent met het besluit over je subsidieaanvraag, dan kun je een bezwaarschrift indienen bij de Beroepscommissie. De Beroepscommissie gaat na of de adviescommissie(s) en het Beslissingscollege alle relevante elementen voor de besluitvorming hebben meegenomen, of ze consistent hebben geadviseerd en gemotiveerd, en of ze je aanvraagdossier objectief hebben beoordeeld. Na een grondig onderzoek van je dossier beslist ze autonoom het besluit van het Beslissingscollege te bevestigen of geheel of gedeeltelijk te herzien. De beslissing van de Beroepscommissie moet nadien nog worden bekrachtigd door de raad van bestuur van Literatuur Vlaanderen.

In 2016 werden 19 beroepsdossiers behandeld met 5 herzieningen; in 2017 leidden 12 beroepsprocedures tot 2 herzieningen; in 2018 oordeelde de Beroepscommissie over 15 dossiers waarvan er bij 6 de beslissing van het Beslissingscollege werd gewijzigd. Bijna zes op tien (59%) heeft over de correcte werking van de Beroepscommissie geen oordeel. Van de 40% van de respondenten die wel een opinie verwoorden, vindt drie op vier (76%) dat de Beroepscommissie op een correcte manier werkt, een op vier vindt dat (helemaal) niet (24%).

Ik heb volgende ideeën, suggesties of opmerkingen over de organisatie van de beroepscommissie.

Een op drie vindt dat een inhoudelijke herbeoordeling mogelijk moet zijn (32%). 13% oordeelt dat de beroepscommissie te dicht aanleunt bij de adviescommissies of suggereert dat er geen beroepscommissie nodig is.

De andere ideeën, suggesties en opmerkingen zijn:

Er zou een beroep gedaan kunnen worden op externe experts.

Er is gebleken dat er heel wat misloopt.. daarom ook deze bevraging lijkt me.

Redacteurs van gesubsidieerde tijdschriften mogen geen deel uitmaken van de Beroepscommissie.

Geef de auteur de kans om inhoudelijk zijn werk en de aanvraag te bepleiten. Nu wordt hij compleet monddood gemaakt omdat de beoordeling vormelijk altijd wel in orde is (daar zorgt men wel voor!).

Niet alleen de bekende auteurs een werkbeurs toestaan.

Hoe kan men beoordelen of het toekennen van een beurs correct werd uitgevoerd? Ik neem aan dat een auteur het vaker inhoudelijk oneens is met de beslissing.

Argumentatie ernstig nemen..

Ik heb zelf gebruik gemaakt van de beroepscommissie en mocht me er verdedigen. Ik heb me verdedigd op basis van mijn werk, maar geen enkele van de commissieleden had mijn werk gelezen. Ik kon me niet verdedigen op basis van de wijze waarop de beoordeling is verlopen omdat ik die niet kende. Dat maakte deze beroepsprocedure nogal onzinnig.

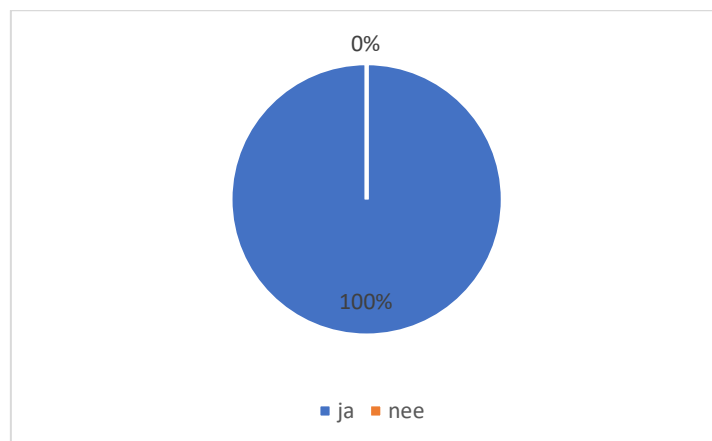
Zolang er geen inhoudelijk gesprek gevoerd kan worden met de beroepscommissie en zij zich alleen mogen uitspreken over het al dan niet correct uitvoeren van de procedure en zolang zij niks kunnen veranderen aan de gang van zaken, bv wat de werklastbeoordeling betreft, is dit een zinloze schertsvertoning.

BEURZEN VOOR VERTALERS

In dit hoofdstuk worden de 3 vertalers die nog geen beurs hebben gekregen afzonderlijk ondervraagd van de 22 vertalers die er wel een hebben gekregen. Meer algemene vragen werden beantwoord door alle 25 vertalers.

EERDER EEN BEURS ONTVANGEN

Ik vind projectbeurzen en stimuleringsubsidies een zinvolle manier om literaire vertalers te ondersteunen.

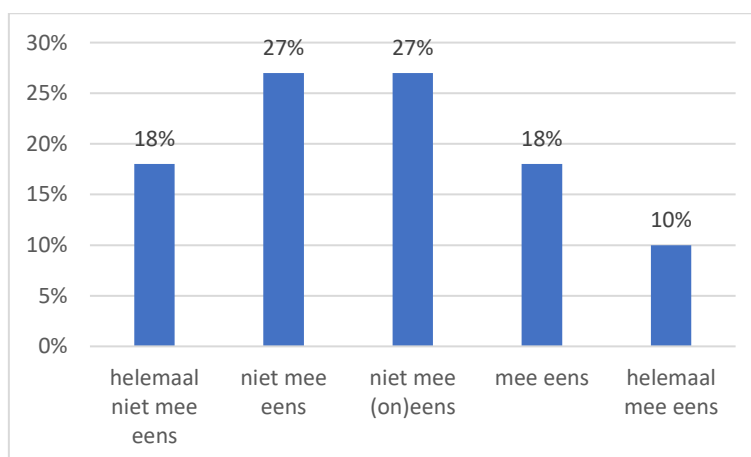

Alle vertalers die al een beurs hebben ontvangen vinden projectbeurzen en stimuleringsubsidies een zinvolle manier om vertalers te ondersteunen.

Waarom wel? (meerkeuzevraag)

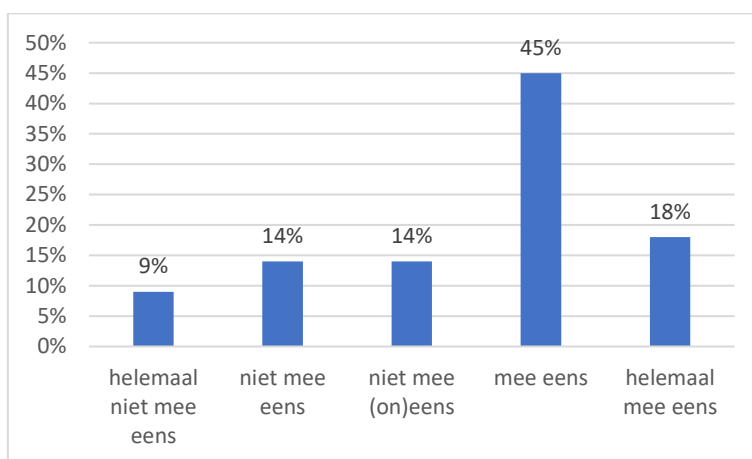
Alle 22 respondenten zeggen dat het zonder beurs moeilijk of onmogelijk is om als vertalers financieel te overleven. Twee mensen voegen toe dat het een vorm is van erkenning, de zichtbaarheid van vertalers vergroot en dat ons taalgebied nu eenmaal klein is.

Mijn huidige beurs draagt ertoe bij dat ik méér vertaalwerk produceer (kwantiteit).

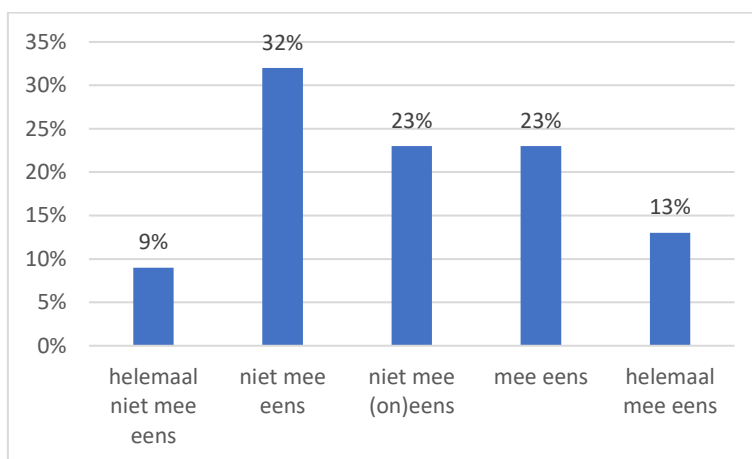
Bijna de helft (45%) is het er (helemaal) niet mee eens dat een beurs ertoe bijdraagt dat men meer vertaalwerk produceert, 27% is neutraal en 28% is het (helemaal) mee eens dat de huidige beurs meer vertaalwerk mogelijk maakt. Vertaalwerk gebeurt steeds in opdracht van een uitgeverij; dankzij een beurs verwerft een vertaler extra inkomsten waardoor literair vertaalwerk financieel haalbaarder wordt.

Mijn huidige beurs draagt ertoe bij dat ik beter vertaalwerk produceer (kwaliteit).

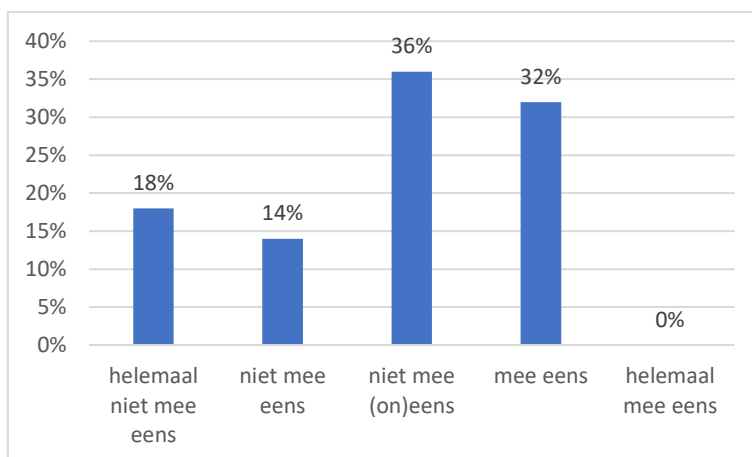
Twee op drie (63%) bevestigt dat een beurs voor beter vertaalwerk zorgt. 14% is neutraal en een op vier (23%) is het er (helemaal) niet mee eens.

Mijn huidige beurs draagt ertoe bij dat ik mij voltijds aan het literair vertalen kan wijden.

Een op vier (23%) heeft geen eenduidig antwoord op deze vraag. Iets meer dan de helft met een uitgesproken mening (53%) vindt (helemaal) niet dat ze voltijds kunnen vertalen met de huidige beurs, een kleine helft (47%) is het er wel (helemaal) mee eens. Een beurs en vergoeding voor de vertaalopdrachten volstaan dus niet voor de helft van de respondenten.

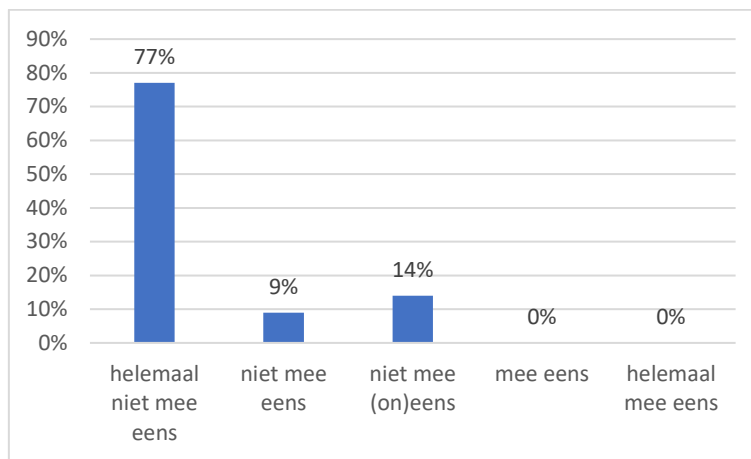
Mijn huidige beurs draagt ertoe bij dat ik mij deeltijds aan het literair vertalen kan wijden.

Een op drie heeft geen eenduidig antwoord (36%). Evenveel vertalers vinden (helemaal) niet dat ze deeltijds kunnen vertalen met een beurs, evenveel zijn het wel mee eens.

De combinatie van beide vragen wijst erop dat de respondenten vinden dat een beurs hen eerder helpt om deeltijds te vertalen dan dat het hen mogelijk maakt er zich voltijds mee bezig te houden.

Mijn huidige beurs heeft geen impact op mijn beroepsleven, het literair vertalen situeert zich volledig in de vrije tijd.

Voor negen op de tien literaire vertalers (86%) worden de literaire in de vrije tijd uitgevoerd zonder impact op het hoofdberoep, 14% is neutraal

GEEN BEURS ONTVANGEN

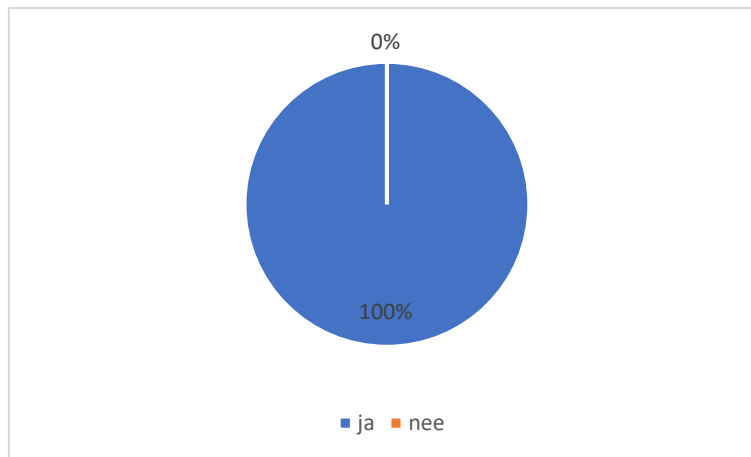
Ik heb nog geen projectbeurs of stimuleringsubsidie voor literaire vertalers van Literatuur Vlaanderen ontvangen omdat...

- ik nooit een beurs heb aangevraagd;
- ik een beurs heb aangevraagd, maar niet heb ontvangen;
- anders .

Alle literair vertalers die nog geen beurs hebben gekregen, hebben die nooit aangevraagd.

Ik vind projectbeurzen en stimuleringsubsidies een zinvolle manier om literaire vertalers te ondersteunen.

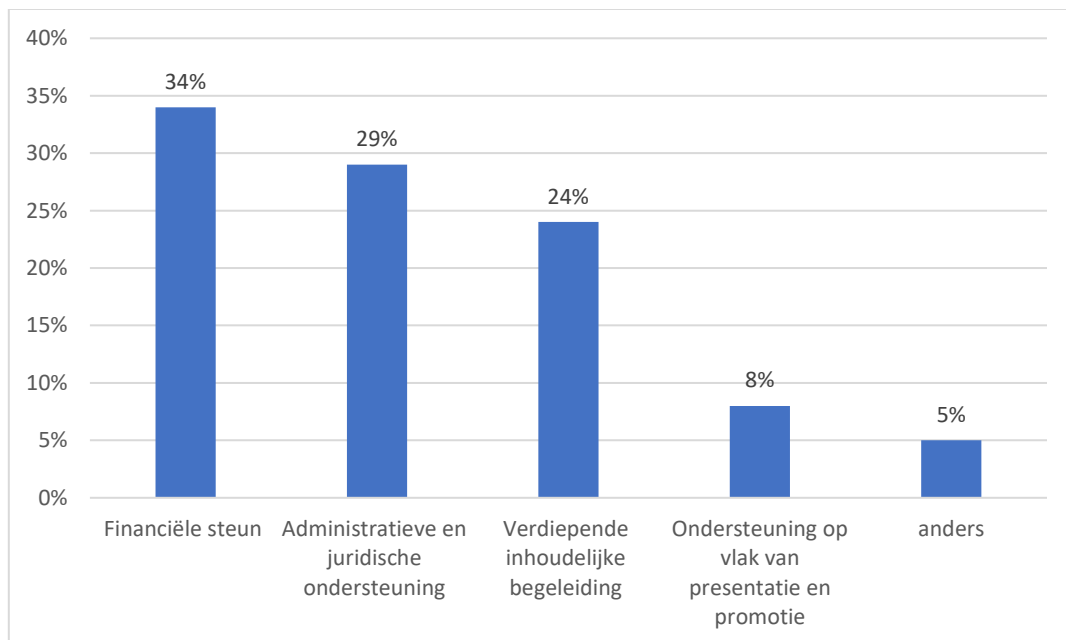

Vertalers zonder beurs vinden beurzen allemaal een zinvolle manier om vertalers te ondersteunen.

ALLE VERTALERS

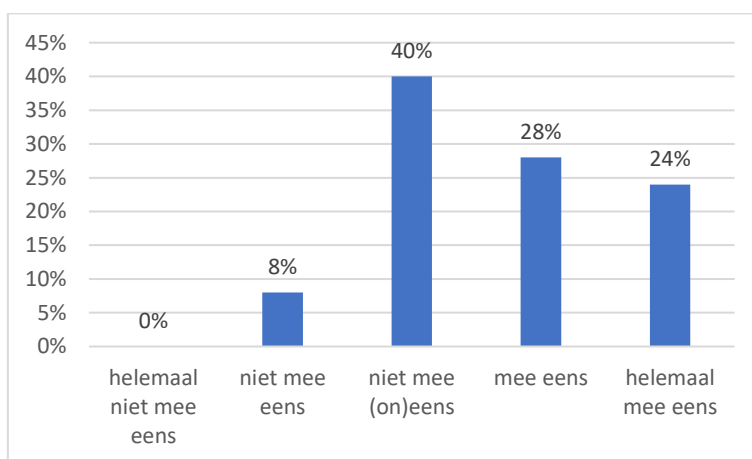
Welke ondersteuning vind je als literair vertaler de belangrijkste? Kies drie antwoorden.

- financiële steun (bv. een beurs, onkostenvergoeding voor aangekocht materiaal, budget om te reizen in het kader van een vertaling);
- ondersteuning op vlak van presentatie en promotie (bv. hoe geef ik een lezing, presentatie op sociale media);
- verdiepende inhoudelijke begeleiding (het literair vertalen inhoudelijk, redactioneel en op creatief vlak versterken, bv. aan de hand van mentoraten, workshops, residentie, intensieve redactie);
- administratieve en juridische ondersteuning (bv. contractonderhandeling, zakelijk advies over inkomsten, statuut, BTW, belastingen);
- anders.

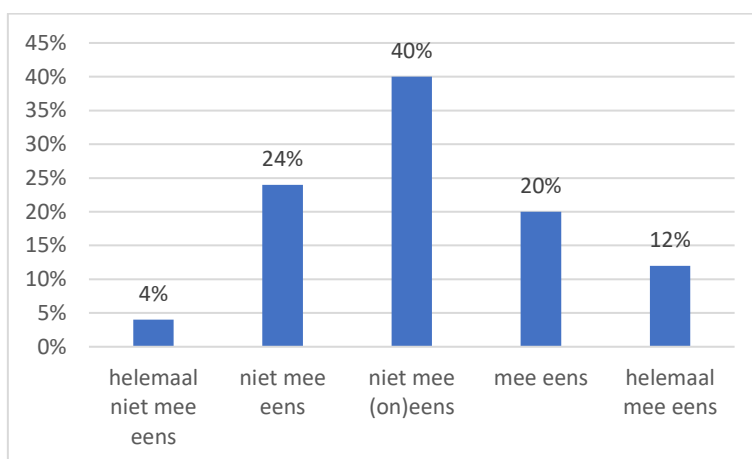
Belangrijkste ondersteuning voor de vertalers is de financiële (34%), administratieve en juridische ondersteuning is gewenst door drie op tien (29%) en een op vier hecht belang aan verdiepende ondersteuning (24%).

Ik vind het belangrijk dat zoveel mogelijk vertalers een beurs kunnen ontvangen.

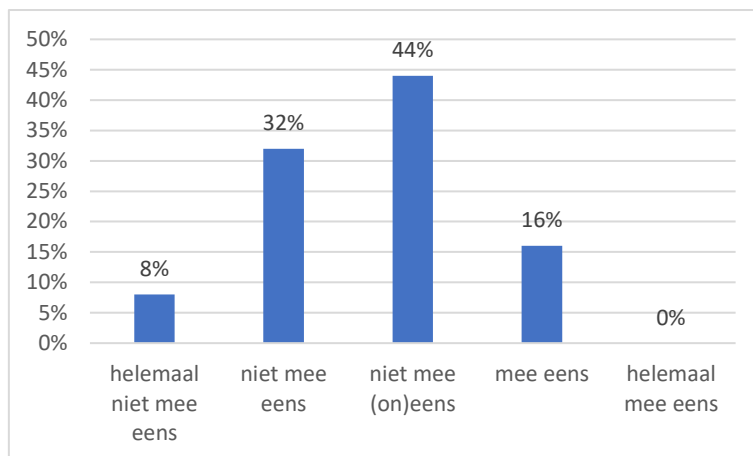
Vier op tien heeft geen duidelijke mening hierover. 52% van de ondervraagden vindt het wel (heel) belangrijk dat zoveel mogelijk vertalers een beurs kunnen ontvangen en 8% is het hier niet mee eens.

Ik verkies dat de beurzen over zoveel mogelijk literaire vertalers verdeeld worden. Liever veel vertalers die een lage beurs ontvangen, dan weinig vertalers die een hoge beurs ontvangen.

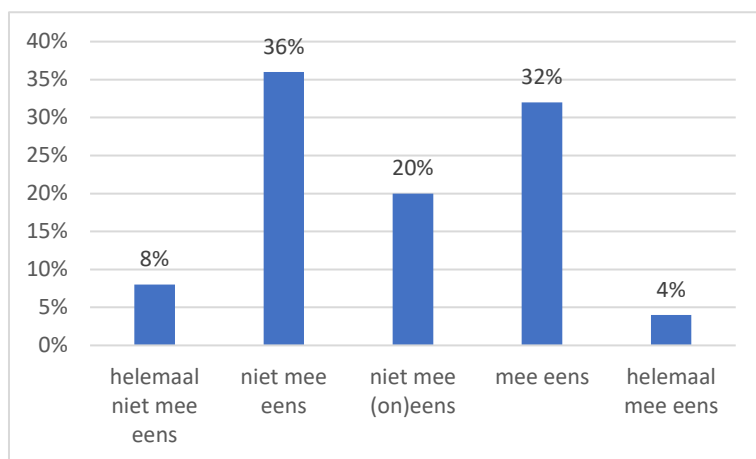
Ook hier heeft vier op tien geen uitgesproken standpunt. De andere vertalers hebben geen duidelijke voorkeur: 32% onderschrijft de stelling dat (lagere) beurzen over zoveel mogelijk vertalers moeten verdeeld worden, 28% kiest eerder voor weinig vertalers die een hoge beurs ontvangen.

Ik verkies dat het bedrag voor de individuele beurzen zo hoog mogelijk ligt. Liever weinig vertalers die een hoge beurs ontvangen, dan veel vertalers die een lage beurs ontvangen.

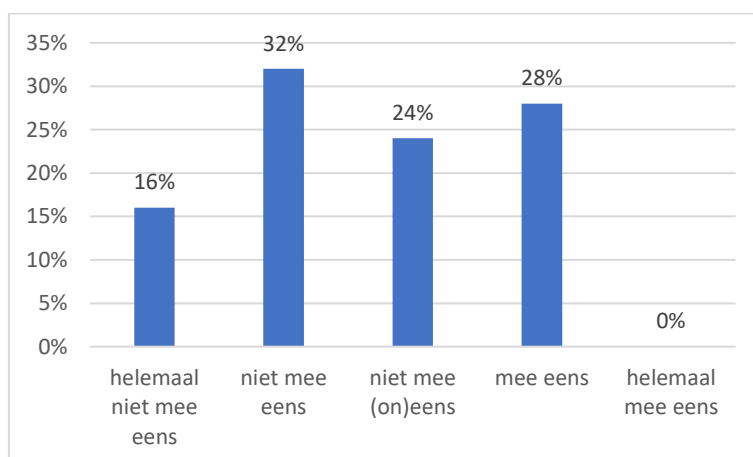
Ruim vier op tien heeft geen uitgesproken mening. 40% van de vertalers zijn het niet eens dat het bedrag voor de individuele beurzen zo hoog mogelijk ligt, slechts 16% heeft een voorkeur voor een hoge beurs voor weinig vertalers.

Ik vind de berekeningswijze van de hoogte van de toegekende beurs voldoende transparant.

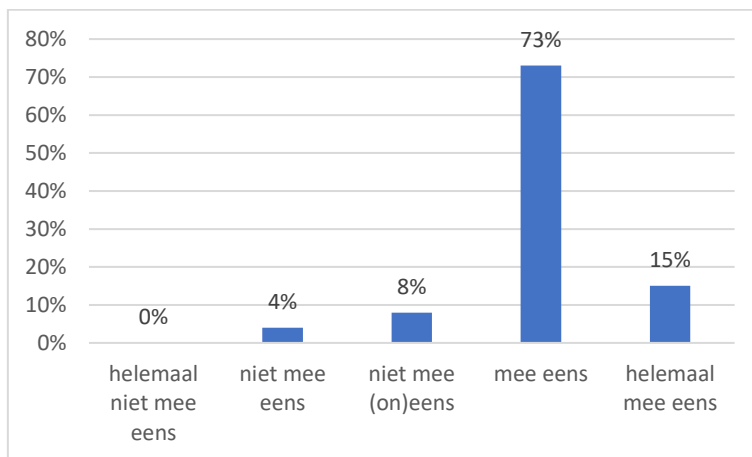
Ruim vier op tien (44%) vindt (helemaal) niet dat de berekeningswijze van de hoogte van de beurs voldoende transparant is, 20% van alle respondenten is neutraal en 36% is het er wel (helemaal) mee eens.

Ik vind de huidige bedragen van de beurzen voldoende in verhouding staan tot de effectieve werklast.

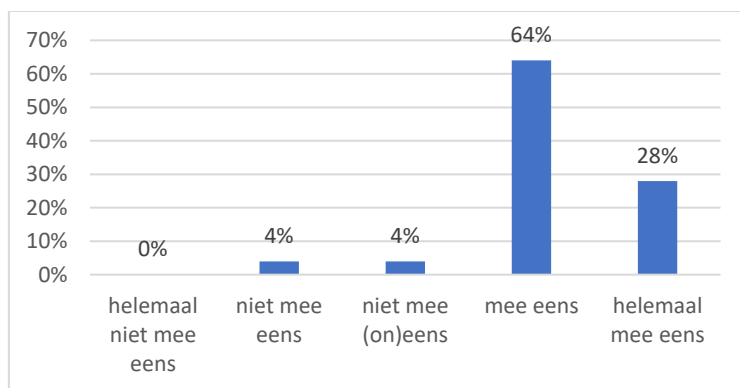
Een op vier spreekt geen oordeel uit. Van wie wel een duidelijk standpunt inneemt is bijna twee op drie (63%) het (helemaal) niet eens dat de beursbedragen in verhouding staan tot de effectieve werklast, een op drie (37%) vindt van wel.

Een adviescommissie komt in onderling overleg tot een gemeenschappelijk en intersubjectief advies over een werkbeursaanvraag. Ik vind dit een correcte manier om over werkbeurzen te oordelen.

Negen op tien is het (helemaal) eens (86%) dat een gemeenschappelijk en intersubjectief oordeel van de adviescommissie een correcte manier van oordelen is.

Ik vind dat het advies van de adviescommissie altijd aan de vertaler moet worden bezorgd (ook zonder dat de vertaler hiernaar vraagt).

4% vindt niet dat het advies altijd aan de vertaler moet worden bezorgd, 4% is neutraal en 92% is het er wel (helemaal) mee eens. Iets meer vertalers (92%) dan auteurs (87%) vinden dat het advies altijd moet worden bezorgd.

Ik heb volgende ideeën, suggesties of opmerkingen over de organisatie van de adviescommissies.

De acht antwoorden worden kort samengevat weergegeven:

- Beoordelingsverslagen hebben weinig zin, want de commissie doet er niets mee.
- Auteurs en vertalers moeten beroep kunnen aantekenen op inhoudelijke gronden.
- Contacteer de vertaler tijdens de procedure bij twijfel over literaire criteria.
- Een voorlopige versie van de vertaling is niet goed om je op te baseren bij de beursaanvraag.
- Ervaren vertalers zouden niet keer op keer een proefvertaling moeten voorleggen + er moeten drie soorten mensen meer vertegenwoordigd zijn in de jury:
 - fulltime zelfstandige vertalers;
 - mensen met een grondige en uitgebreide literaire achtergrond;
 - mensen met een grondige kennis van de brontaal.

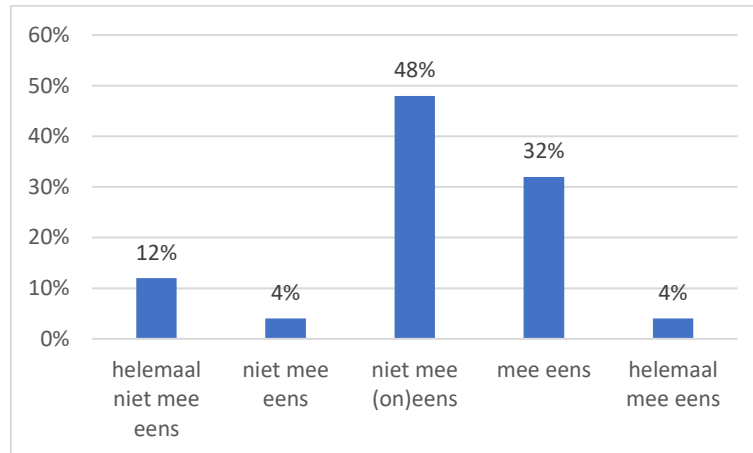
Vertalers die zelf subsidies krijgen, mogen niet jureren. Misschien juryleden uit Nederland?

De juryleden die poëzievertalingen beoordelen kennen er te weinig van.

De meeste juryleden zijn oud en beoordelen vertalingen negatief als er een volgens hen 'isme' in voorkomt, terwijl die woorden intussen al zijn ingeburgerd in de taal.

Ervaren vertalers die een te lage beurs krijgen, moeten weten waarom dat zo is.

De Beroepscommissie bij Literatuur Vlaanderen werkt op een correcte manier.

Een op twee heeft hierover geen oordeel. Vertalers die wel een oordeel uitspreken zijn voor 70% het er wel (helemaal) mee eens dat de Beroepscommissie op een correcte manier werkt; 30% van hen is het daar niet mee eens.

Ik heb volgende ideeën, suggesties of opmerkingen over de organisatie van de beroepscommissie.

Een herbeoordeling van het dossier op inhoudelijke basis zou in sommige gevallen mogelijk moeten zijn, als de vertaler aan de hand van bv. recensies of ander materiaal van buitenaf kan argumenteren dat zijn werk niet voldoende gehonoreerd werd.

De samenstelling zoals ik die een paar keer heb ervaren vond ik goed: veellezers met juridische achtergrond en affiniteit met het geschreven woord.

De beroepscommissie heeft het uitvoerige bezwaarschrift dat ik dit jaar heb ingediend volkomen genegeerd. Zij is niet op mijn argumenten ingegaan maar heeft de oorspronkelijke beslissing van de adviescommissie domweg bevestigd, met de vermelding dat al de dingen die ik in mijn bezwaarschrift verduidelijk al in mijn oorspronkelijke beursaanvraag hadden moeten staan! Op dit besluit heb ik vier maanden mogen wachten. Naar mijn gevoel kan de beroepscommissie even goed opgedoekt worden. Het kan natuurlijk ook zijn dat Literatuur Vlaanderen ervaren vertalers op een Dreverhaven-achtige manier wil behandelen en denkt dat het hen helpt als je ze tegenwerkt.

6 ANDERE SUGGESTIES OF OPMERKINGEN

Bij deze laatste vraag konden de respondenten suggesties en opmerkingen geven over de vragenlijst en/of over de werking van Literatuur Vlaanderen.

Dit waren de meest opvallende en voorkomende antwoorden:

1) Meer / minder

Geld voor reis.
Zelf zichtbaarder worden
Minder verkopende, kwetsbare genres meer promoten bv poëzie
Auteurs meer in de (social) media doen komen
De beurzen zijn te laag, zowel voor vertalers als voor auteurs++ procedures
Meer transparantie.
Beurzen geven aan auteurs die ze nodig hebben, niet aan gegene die al bekend genoeg zijn
Meer data per jaar om beurzen aan te vragen
Niet zes exemplaren moeten opsturen
Werken met interne prijzen. Zorgt voor meer erkenning bij auteurs
Timing inzending beurzen aanpassen
Standaard contracten met uitgeverijen herbekijken / optrekken

2) activiteiten / acties

Workshops.
Geef mij een beurs/een plaats op de auteurslijst.
samenwerking met onderwijs, bibliotheken, ...Leesbevordering.
Samenwerking met Nederland/Wallonië.
Promotie van (onbekende) auteurs, ze zichtbaarder maken.
Internationale promotie
Mensen van het vak laten samenkomen, meningen uitwisselen
Oudere schrijvers evenveel aandacht blijven geven als de jongeren, en ze ook serieus blijven nemen
Lezingen belastingvrij maken

3) initiatieven voor vertalers

Inzetten op vertalingen/vertalers.
aantal woorden dekt de tekst niet goed;
proefvertaling verschilt te veel van de eindversie: afschaffen (cf Nederlandse vertalers);
zinsritme, klank, stijl en toon zijn belangrijk in teksten én vertalingen, maar in de praktijk wegen ze niet door bij de evaluatie;
de vertalingen gedurende de hele carrière moeten meetellen, niet alleen de drie laatste, want dan kunnen toevalligheden te veel meespelen;
per genre/brontaal moet het dezelfde persoon zijn die de vertalingen beoordeeld. dan is er overal sprake van eenzelfde strengheid;
voor- en nawoorden moeten meer worden verloond.

7 SAMENVATTING

Literatuur Vlaanderen en de Vlaamse Auteursvereniging wilden via een internetbevraging te weten komen hoe Vlaamse auteurs en vertalers de werking en ondersteuning van Literatuur Vlaanderen evalueren. De enquête werd ingevuld door 304 respondenten. Bijna twee op drie (64%) omschrijft zich als literair auteur, 12% als non-fictie schrijver, 10% illustrator, 8% is literair vertaler, 5% stripauteur. De leeftijdscategorie jonger dan 35 is ondervertegenwoordigd met 10%, de meeste respondenten (29%) bevinden zich in de leeftijdscategorie 55–64 jaar. De meerderheid (59%) is man. Het aandeel vrouwelijke respondenten is groter dan gemiddeld in het literaire genre en als literair vertaler. Een op vier (25%) is actief als zelfstandige in hoofdberoep, 18% deeltijds met meer dan 15% van het inkomen uit literaire activiteiten, 43% deeltijds met minder dan 15% auteurs-gerelateerde inkomsten, 8% is gepensioneerd.

Funcities van Literatuur Vlaanderen

Top 3 van prioritaire opdrachten van Literatuur Vlaanderen zijn volgens de respondenten:

- financiële ondersteuning (27%);
- steun van ontsluiting literatuur naar een publiek (19%);
- internationale ambitie (14%).

De vraag naar aanvullende suggesties wordt zeer breed beantwoord. Bij de opgegeven antwoordmogelijkheden worden vooral leesbevordering (17%) en subsidie voor minder bekende auteurs (15%) aangeduid.

Auteurslezingen

88% van de respondenten is opgenomen op de auteurslijst van Literatuur Vlaanderen. Zij ontvangen tot 15 keer per jaar 100 euro/lezing van Literatuur Vlaanderen. Stripauteurs en literaire vertalers komen minder voor op deze lijst. De aanwezigheid noemt toe met de leeftijd.

vragen voorgelegd aan alle auteurs

De helft van hen wil niet dat auteurs die niet bij een professionele uitgeverij zijn uitgegeven in aanmerking kunnen komen voor opname op de auteurslijst. 31% is (erg) positief, 20% neemt geen standpunt in. Wie op de lijst staat is het minder eens om de lijst uit te breiden tot uitgaven in eigen beheer zelfs als die aanwezig zijn in de boekhandel of bibliotheek.

vragen voorgelegd aan auteurs die opgenomen zijn op de auteurslijst

38% geeft 1 tot 5 lezingen per jaar, 32% verzorgt 6 tot 15 lezingen. 4% houdt jaarlijks meer dan 5 lezingen. De jongste leeftijdsgroep zijn de meest actieve lezingengevers. Acht op tien is (heel) tevreden over de administratieve en organisatorische aspecten van de lezingen. Twee derde vindt 100 euro subsidie per lezing een billijk bedrag. De open vraag naar een correct subsidiebedrag levert een rekenkundig bedrag van 144 euro op, mediaan 132,50 euro. 42% vindt het maximale aantal van 15 gesubsidieerde lezingen (veel) te weinig, vooral illustratoren en non-fictieauteurs. Zowel de financiële ondersteuning als de administratieve hulp wordt het belangrijkste gevonden. Extra is de vraag naar bemiddeling tussen auteur en organisator, het bevorderen van samenwerking tussen auteurs en illustratoren en administratieve en juridische ondersteuning.

vragen voorgelegd aan auteurs niet opgenomen zijn op de auteurslijst

Ruim een op vijf (22%) geeft geen lezingen, een op tien (11%) voldoet niet aan de criteria, 8% heeft geen interesse in deze subsidievorm. Auteurs die niet op de lijst staan noemen als correct subsidiebedrag gemiddeld 237 euro, bijna het dubbele van de auteurs die wel op de lijst staan (144 euro). Drie op vier vindt 15 gesubsidieerde lezingen niet te veel.

Beurzen

Iets meer dan de helft heeft nog geen beurs (werkbeurs, stimuleringsbeurs, projectbeurs) ontvangen, 40% van de auteurs en 14% van de literaire vertalers.

beurzen voor auteurs

1. Eerder auteursbeurs ontvangen (123 respondenten)

Stripauteurs en illustratoren, jongere auteurs en mannen ontvangen verhoudingsgewijs meer werkbeurzen/stimuleringsbeurzen. Een beurs is belangrijk omdat schrijven niet genoeg opbrengt en kwaliteit geld kost. Een beurs draagt zowel bij aan meer kwantiteit als aan meer kwaliteit volgens de beursontvangers. Niettemin verklaart de helft dat een beurs geen voltijds schrijverschap mogelijk maakt. Voor zeven op tien wordt het auteurschap in de vrije tijd ingevuld.

2. Geen eerdere beurs ontvangen (164 respondenten)

Zes op tien heeft nooit een beurs aangevraagd, drie op tien wel maar de aanvraag is niet gehonoreerd. Dat laatste wordt meer door vrouwen aangegeven. Negen op tien vindt een beurs een zinvolle ondersteuningvorm met dezelfde argumenten als beursontvangers (financieel, tijd).

3. Alle auteurs (273 respondenten)

De meningen over een jaarlijkse werkbeurs versus een projectbeurs zijn verdeeld: een kwart heeft geen voorkeur, 36% kiest voor een werkbeurs (vooral literaire auteurs), 38% eerder voor een projectbeurs (vooral non-fictieauteurs). De optie 'weinig auteurs met een hoog bedrag' wordt meer afgewezen dan 'veel auteurs een laag bedrag'. Wie een beurs ontvangt kiest eerder voor een hoog bedrag voor weinig auteurs, wie geen beurs ontvangt kiest eerder voor meer beurzen met een lager bedrag. Een drievoudige beoordeling over de hoogte van het bedrag levert volgend beeld op: het minimale beursbedrag wordt gemiddeld op 7.478 euro geplaatst – het maximale bedrag op 19.237 euro – het ideale op 19.008 euro. Voor veel respondenten is de maximale beurs ook de ideale beurs. Twee op drie vindt de inkomensgrens van 40.800 netto belastbaar inkomen niet te hoog of niet te laag, ok dus. Auteurs die een beurs hebben ontvangen zijn het niet eens dat auteurs die een publicatie hebben in eigen beheer toegang hebben tot het beursstelsel, ook als die uitgaven aanwezig zijn in boekhandel of bibliotheek. Drempels voor een beursaanvraag zijn te veel administratie (12%), 'ons kent ons' (9%) en inkomensgrens (9%).

De vraag naar de drie belangrijkste beoordelingscriteria wordt breed beantwoord: transparantie over de literaire kwaliteit, oeuvre-opbouw en eerder werkbeurzen worden het meest frequent en het meest in de top 3 genoemd. Zeven op tien is het eens met de criteria voor literaire kwaliteit in het beursreglement. Als extra criteria worden genoemd: beoordeling door lezers, peers en recensenten, eerdere beurzen & prijzen. Uit de open antwoorden: diversificatie naar meer commerciële genres, samenwerking auteurs en illustratoren, valideren totale werkdruk.

Voor het openstellen van werkbeurzen voor professionele auteurs die in een ander medium actief zijn (podcasts, literaire hoorspelen, digitale publicaties) is er een groter draagvlak dan voor professionele podiumauteurs (zoals slam- en podiumdichters).

Ruim twee op drie is het er (helemaal) mee eens dat een adviescommissie tot een gemeenschappelijk en intersubjectief advies komt. Negen op tien vindt dat het advies altijd moet bezorgd worden. Suggesties en ideeën over de organisatie van de adviescommissie leveren heel uiteenlopende antwoorden op: mondeling contact met de auteur (14%), regelmatige vervanging en geen belangenvermenging (10%), grotere commissie, meer transparantie en gespecialiseerde commissieleden per genre (elk 9%). Zes op tien heeft geen oordeel over de werking van de beroepscommissie. Drie op vier van de respondenten met een oordeel vinden dat de beroepsprocedure correct verloopt. Bij de suggesties voor verbetering wordt vooral een inhoudelijke herbeoordeling genoemd.

- beurzen voor vertalers

1. Eerdere vertalersbeurs ontvangen (22 respondenten)

Alle beursontvangers vinden het een zinvolle manier om vertalers te ondersteunen. Zonder beurs is het moeilijk om als literaire vertaler financieel te overleven. Een beurs werkt kwaliteitsbevorderend is het oordeel, maar is niet voldoende om zich voltijds aan het literair vertalen te wijden. Negen op tien geeft aan dat het literair vertalen volledig in de vrije tijd gebeurt.

2. Geen eerdere vertalersbeurs ontvangen (3 respondenten)

Deze vertalers hebben nog nooit een beurs aangevraagd.

3. Alle vertalers (25 respondenten)

De belangrijkste ondersteuning voor vertalers is de financiële (34%), administratieve en juridische

ondersteuning (29%) en verdiepende inhoudelijke begeleiding (24%). De vraag over de hoogte van de projectbeurzen levert weinig uitgesproken standpunten op. Vier op tien heeft geen oordeel. Evenveel vertalers onderschrijven de stelling dat lagere beurzen verdeeld moeten worden over meer vertalers als vertalers die hier niet voor kiezen. Drie op tien hebben een voorkeur voor een hoge beurs voor weinig vertalers. Twee op drie is het (helemaal) niet eens dat de beursbedragen in verhouding staan tot de effectieve werklast. Negen op tien is het eens dat een gemeenschappelijk en intersubjectief oordeel van de adviescommissie een correcte manier van oordelen is. Acht op tien vinden dat het advies altijd bezorgd moet worden. De helft van de vertalers heeft geen oordeel over de werking van de beroepscommissie. Vertalers met een oordeel zijn het er voor 70% mee eens dat de beroepscommissie op een correcte manier werkt.

8 BIJLAGEN

Hieronder volgt een overzicht van de antwoorden op open vragen in de bevraging.

1. Zijn er andere prioriteiten die Literatuur Vlaanderen moet uitvoeren?
2. Op welke vormen van ondersteuning zou Literatuur Vlaanderen nog meer kunnen inzetten binnen de subsidieregeling voor auteurslezingen?
3. Heb je nog andere ideeën of suggesties voor de verbetering van de gesubsidieerde auteurslezingen?
4. Ervaar je drempels in de huidige werkbeursregeling? Zo ja, welke?
5. Zijn er beoordelingscriteria die van belang zijn voor het toekennen van een werkbeurs die momenteel niet worden meegenomen?
6. Vul aan wat voor jou belangrijke elementen zijn bij het beoordelen van literaire kwaliteit.
7. Ik heb volgende ideeën, suggesties of opmerkingen over de organisatie van de adviescommissies.

BIJLAGE 1: ZIJN ER ANDERE PRIORITEITEN DIE LITERATUUR VLAANDEREN MOET UITVOEREN?

Aanvullingen van respondenten onder 'andere'
Auteurs helpen - echt helpen.

Grenzen doorbreken. Ik maak strips én jeugdboeken maar kan beide opties niet aanvinken in deze bevraging.

Organisatoren en de buitenwereld ervan bewust maken dat auteurs een volwaardig loon verdienen.

Er moet dringend (opnieuw) een aparte literaire organisatie komen die zich met strips bezighoudt.

Het zou al fijn zijn mochten mensen die appliqueren voor een beurs en afgewezen worden, niet totaal de grond worden ingeboord bij de feedback. Dit is totaal contraproductief. Ik ben een volwassen vrouw en had daar last van, hoe moet het dan voor de jongeren zijn. Er zijn genoeg boertige recensenten, daar hoeft het fonds echt geen schep bovenop te doen, anoniem dan nog en haaks op de perceptie van de professionele uitgever en het gros van de diligente recensenten. Voor mij is dat onaanvaardbaar in de rol van het fonds.

Literaire vertalers steunen die meesterwerken uit de canon - oei, beladen woord - vertalen en bij het brede publiek brengen.

Ondersteunen van kwalitatieve maar minder populaire literatuur, die moeilijker een groot publiek bereikt.

Het werk van Vlaamse auteurs nog steviger helpen promoten. Het wordt in ons medialandschap steeds moeilijker om boeken onder de aandacht te krijgen.

Graag ondersteuning van redacteurs/coaches/sparring partners voor auteurs en uitgeverijen.

Een vaste auteursvergoeding.

Meer banden leggen rond het literaire erfgoed met o.a. de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, de BNTL en de literaire genootschappen.

Mogelijk maken van een literaire uitgeefklimaat in Vlaanderen door onafhankelijke uitgevers en kwetsbare genres gericht te ondersteunen.

Ook niet financiële ondersteuning, maar erkenning en promotie d.m.v. debuutprijzen, aandacht in media voor (nieuwe) auteurs genereren etc.

Werk maken van de leenvergoeding. Elke bibliotheek kan perfect nagaan hoe dikwijls een boek wordt geleend/ Het kan toch niet moeilijk zijn om al die gegevens te centraliseren en de auteurs vervolgens de leenvergoeding te geven waar ze recht op hebben. In Nederland gebeurt dat al een eeuwigheid met de Stichting Lira!

Literatuur zichtbaarder maken in de media, op gebied van kinderboeken verschijnt er nauwelijks iets, als je dat vergelijkt met Nederland.. Een boek van mij deed mee als kerntitel van hun kinderboekenweek. Wat daar allemaal mee gedaan werd..

Meer lezingen per auteur toestaan. Vergoeding voor de auteurs verhogen zodat organisatoren uit sociaal achtergestelde milieus de lezing volledig gratis kunnen aanbieden.

Begeleiding van auteurs bij het inzetten van sociale media.

Reputatiemanagement - Centrale rol van literatuur voor culturele identiteit.

Aandacht voor literaire werken die ook dyslexie-vriendelijk zijn?
 Probleem van distributie: boeken bereiken maar een zeer beperkt publiek.
 Samenwerking met media, universiteiten...
 Anderstalig werk van Belgen ondersteunen.
 Link tussen schrijverschap en alle vormen van uiting hiervan bevorderen.

BIJLAGE 2 OP WELKE VORMEN VAN ONDERSTEUNING ZOU LITERATUUR VLAANDEREN NOG MEER KUNNEN INZETTEN BINNEN DE SUBSIDIEREGELING VOOR AUTEURSLEZINGEN?

Vooraf meer promoten bij scholen, de lezing gratis maken voor scholen, aanvraag en afhandeling zo eenvoudig mogelijk houden voor scholen en leerkrachten.

hoogkwalitatieve evenementen organiseren
 Organisatoren stimuleren om initiatieven te nemen en lezingen te organiseren en hen te begeleiden om ervoor te zorgen dat ze publiek kunnen warm maken
 financieel
 Actiever zijn in het onder de aandacht brengen van alle auteurs op de lijst.
 Ik heb niet het gevoel dat er zoveel anders moet, deze vraag heeft me verplicht tot antwoorden die ik niet wilde geven, ik zou hier liever geen enkel hebben aangevinkt
 organisatoren beter voorbereiden op hoe ze professioneel een auteur ontvangen
 De site zo maken dat het voor bibliotheken duidelijk is dat het hele leningsbedrag via jullie kan binnenkomen, zodat wij geen aparte facturen meer moeten sturen voor het niet-gesubsidieerde aandeel van het bedrag.
 promotie van de lijst naar (potentiële) organisatoren toe
 promotie van bv. jeugdauteurs en-vertalers bij bv. lagere en middelbare scholen
 ook andere vormen van publiek optreden dan lezingen, bv. workshops in klassen of bij andere geïnteresseerde groepen subsidiëren
 meer zichtbaarheid-ruchtbaarheid geven aan de lezingen
 vertaalsubsidies
 cross-over projecten. Literatuur hoeft niet enkel in het hokje literatuur te zitten..
 Auteurs-vertalers ondersteunen die de canon - oei, weer dat beladen woord - dicht bij het publiek brengen.
 zie hieronder
 promotionele ondersteuning
 verplicht kiezen van 3 antwoorden op 4 vragen is absurd.. ik wil hier geen enkel vak aankruisen
 promotionele ondersteuning
 auteurs en hun werk zichtbaarder maken bij organisatoren - organisatoren grijpen te vaak naar zeer bekende namen en overbevragen sommige schrijvers, terwijl andere juist onderbevraagd zijn
 auteurs met elkaar in contact brengen
 onderhandeling bij afdingen billijke prijs
 Minimumprijzen afspreken zodat schrijvers niet meer voor honderd euro het podium op moeten.
 wat een stomme vragen, en wat stom dat je uit vier mogelijkheden er drie verplicht moet kiezen
 Het breder openstellen van mogelijkheden tot lezingen
 Info naar organisatoren ruim verspreiden
 proactief op zoek gaan naar nieuwe organisatoren
 promotie via eigen website LV?
 promo

zie hieronder

organiseren overleg met organisatoren

Meer gesubsidieerde lezingen richting Basisonderwijs, want max. factuur doet steeds meer Lagere scholen afhaken.

promotionele ondersteuning

Ik moest er drie aanduiden, maar de bovenstaande opties vind ik NIET belangrijk. Dat kan een auteur zelf. Wel belangrijk: promotie van auteurslezingen bij potentiële organisatoren, grotere bekendheid van auteurslezingen, helpen bij promotie, extra steun en aanmoediging.

controle op de kwaliteit van lezinggever en organisator

De feedback van organisaties aan de auteur bezorgen.

de auteurs inhoudelijk beter bekend maken bij organisaties

geschikte auteur zoeken voor een organisatie

nog te veel bib'en (vb. Bib Turnhout) organiseren GEEN auteurslezingen. Ik vind dat een gemiste kans t.o.v. onze schoolgaande jeugd die DRINGEND moet worden gestimuleerd om meer te lezen, niet enkel voor de fun van het lezen, maar ook/ vooral om vlotter informatie te leren verwerken, wat studiebevorderend werkt.

De mogelijkheid van gesubsidieerde lezingen breder communiceren, onder andere naar scholen toe.

opvolging na de lezing: wat wordt er met het werk van de auteur gedaan na de lezing?

Situering van oeuvres en auteurs in literaire ontwikkeling, stimuleren van beter inzicht in literatuur en literatuurgeschiedenis door samenwerking met secundair en hoger onderwijs

bijvoorbeeld themalezingen organiseren en promoten / samenwerken met scholen/bibs/verenigingen en hen een aanbod doen = maw: lezingen creëren voor de auteurs

bibs en scholen warm maken voor lezingen-auteurs uit eigen omgeving

Duidelijke aanwezigheid van Literatuur Vlaanderen op de gesubsidieerde lezingen door flyer, folder, vertegenwoordiger, (vlag).

Propagerende ondersteuning (bij bibliotheken, culturele centra...)

Stimuleren van publicatiekansen

Zoals het nu is vind ik het prima

promotionele aandacht

Bewustmaking bij organisatoren dat een lezing/optreden/... een faire prijs verdient

Promotie van auteurs bij potentiële organisatoren

reiskosten

ik vind de huidige ondersteuning prima

Meer promotie maken voor auteurs die onder de radar van de mainstream media blijven

uitbouw netwerk van mogelijke organisatoren

in feite geen commentaar

Ik vind het goed zoals het nu loopt.

actieve stimulering van auteurslezingen door directe subsidie aan organisatie, mét bv. ook de stimulatie om auteurslezingen per pakket te nemen met ook een minder bekende auteur in het aanbod

ondersteuning bij lezingen voor kwetsbare groepen (bijzonder onderwijs en anderstalige kinderen)

mee ondersteunen van andere culturele (literaire) projecten

Lezingen promoten buiten het scholencircuit, hoe krijgen we mensen in de bib of een andere zaal op minder voor de hand liggende momenten?

vindbaarheid auteurs nog verhogen (thematisch)

Zakelijk: auteursrechten mogelijk maken in uitbetaling. (btw-vrijstelling is al erg fijn)

Tips aan en/of zowel organisatoren als auteurs: wie heeft interesse waarin?

❏ **BIJLAGE 3: HEB JE NOG ANDERE IDEEËN OF SUGGESTIES VOOR DE VERBETERING VAN DE GESUBSIDIEERDE LEZINGEN?**

Vooraf meer bij scholen promoten, gratis maken voor scholen, aanvraag en afhandeling zo eenvoudig mogelijk houden voor scholen -leerkrachten

Men zou de auteurs-vertalers lijsten kunnen bezorgen van mogelijk in hun werk geïnteresseerde instellingen

Budget vrijmaken om de samenleving meer te doen lezen, vanaf de start.

bedrag lezing optrekken tot 150 euro

Moet er zoveel tijd liggen tussen de aanvraag van de lezing en de lezing zelf?

Ik ben soms geschokt door organisatoren die mijn honorarium te hoog vinden. Of die maximum 60 euro zelf bijpassen voor een lezing. Dat ik niet goed voor de positie van de auteur.

Zoals al aangehaald, beter aangeven dat het VOLLEDIGE lezingsbedrag via jullie geboekt en uitbetaald kan worden. Zodat auteurs niet zelf naar het stadsbestuur-de bib moeten factureren voor het niet-gesubsidieerde bedrag. Jullie sturen dan een factuur naar de bib. Te weinig bibliotheken werken op deze manier, terwijl dit me veel tijd en opvolging bespaart.

Voor een school is de eigen bijdrage soms nog hoog, omdat zij zelf geen inkomsten genereren. Vooral voor scholen uit het gemeenschapsonderwijs lijkt dit nog naar verluidt een financiële drempel te zijn. Het zou interessant zijn als de subsidie in die gevallen opgetrokken zou kunnen worden tot bijna het volledige honorarium voor de lezing (met bv. 50 euro eigen inbreng)

Een kalender op de website van Literatuur Vlaanderen waarop de gesubsidieerde auteurslezingen (bv. per maand) worden aangekondigd. In sites als UIT Vlaanderen verdrink je nu.

jullie doen prima werk! Ik hoop dat jullie blijven bestaan met voldoende middelen.

Organisatie of auteur kan een foto uploaden van het event dat voorbij is. Indien alle betrokkenen akkoord zijn kan dit gedeeld worden via social media (afspraken ivm hashtags die gebruikt kunnen worden). Netwerkevents voor auteurs

Wie, zoals ik, vijftien jaar lang zich heeft verdiept in een meesterwerk uit de canon - o jee, hoe politiek incorrect kan je zijn - komt niet aan de bak bij Literatuur Vlaanderen, omdat hij niet aan de criteria voldoet. Dat gaat mijn petje te boven. Ik moet eerst dit en eerst dat hebben bewezen, ik moet eerst zus en eerst zo mijn strepen hebben verdiend. Een gesprek over zo'n project, ho maar, hoe zou je daaraan moeten beginnen bij Literatuur Vlaanderen? Dan denk ik, de pot op met jullie regelneverij.

Ik vind dat Literatuur Vlaanderen de betere lezingen meer zou moeten aanmoedigen bij de inrichters. Dit kan best ontdekt worden via individuele bevraging van de inrichters, niet via het formulier. Een plaatsbezoek door Literatuur Vlaanderen kan ook helpen.

bv: promoten dat per lezing ook eens twee auteurs gelijk aan bod komen, een bekende en een minder bekende of twee auteurs die mekaar kunnen aanvullen, op een manier dat dit geen dubbele kost is voor de organisator. Ik denk dat dit niet alleen voor het publiek, maar ook voor de auteurs een meerwaarde kan zijn.

het deel subsidie is (volgens dat ik nu weet, kan mis zijn) belastbaar. Zou leuk zijn als dit deel onbelast werd.

Misschien: schriftelijke neerslag van de lezing verplichten/vragen? (Te regelen door auteur zelf of organisatie, in de vorm van de tekst zelf of een kort publiek verslag).

Veel auteurs zouden via Literatuur Vlaanderen moeten aangeboden worden aan scholen of andere instanties om literatuur aan te prijzen.

Ik vond het canon-initiatief leuk, maar voelde er ondanks de inspanningen weinig van. Er is wellicht meer nodig dan een goede brochure.

meer bekendheid geven aan auteurslezingen in het brede middenveld en onderwijs

Feedback en/of een persoonlijker contact met LV n.a.v. lezingen? Nu is het een onpersoonlijke bedoening (de formulieren, de zakelijke afwikkeling).

Voor een organisator die niet met het systeem vertrouwd is, mag de procedure eenvoudiger. Ik voelde me laatst ongemakkelijk omdat de organisator zoveel tijd had moeten steken in het in orde brengen van de aanvraag. Verder vind ik dat er een enorme discrepantie is tussen het nut van het systeem voor literaire vertalers (die sporadisch een lezing geven ter duiding en promotie van het

eigen werk en om de kans tot zichtbaarheid waar te nemen, en die in de voorbereiding van zo'n lezing doorgaans onevenredig veel tijd steken in verhouding tot de verloning) en auteurs, die met eenzelfde lezing 'de boer op' kunnen gaan (10 of 15 x 100, het sommetje is snel gemaakt). Er zou een onderscheid moeten worden gemaakt tussen deze twee doelgroepen, met aanpassing van de subsidiehoogte.

mikken op leraren Nederlands, scholieren en studenten letteren

Het aantal lezingen moet drastisch worden verhoogd. Een lezing leidt automatisch tot meer verkoop of uitlening. Een lezing is de beste manier tot leesbevordering.

Mijn boekhouder raadde mij aan om minder lezingen te geven omdat de inkomsten daarvan niet vallen onder auteursrecht en dat ik daarop veel belastingen moet betalen.

Bibliotheken VERPLICHTEN om een minimum aan auteurslezingen (voor kinderen en jeugd) te organiseren.

Aan de organisatoren een lezingenbundel per auteur digitaal ter beschikking stellen op het platform van LV.

gebruik sociale media tere promotie van boek

Organisaties stimuleren om historisch beeld en belang van literatuur meer onder de aandacht te brengen met behulp van auteurslezingen. Het ontbreekt de literatuur aan initiatieven die de culturele relevantie van literatuur onder de aandacht brengen. Tijdschriften, cultuur- en kunstencentra, uitgeverijen, Letterenhuis, bibliotheken moeten een veel dynamischer discours en event-, tentoonstellings-, en publicatiebeleid ontwikkelen

Nu worden enkel lezingen ondersteund, maar ook workshops kunnen lees- (en schrijf)bevorderend werken

Mij maakt het niet uit wie mijn lezing betaalt. Ik zie de subsidie voor auteurslezingen meer als een voordeel voor de organisator. Organisatoren die krap bij kas zitten en minimaal €150 moeten ophoesten voor een auteurslezing, vinden die tussenkomst van 100€ heel mooi meegenomen.

Aandringen op feedback van de organisator over de lezing. (Al besef ik dat rekenen is op de goodwill van de organisator.)

Dat alles vloeiend verloopt en men geen inspanningen hoeft te doen om het verschuldigde bedrag binnen te krijgen.

Het bedrag zou mede afhankelijk mogen zijn van de reguliere inkomsten van de auteur. Een zelfstandig auteur moet kunnen leven van die pen. Tegenover de auteur die een inkomen heeft als docent bijvoorbeeld (zoals ikzelf overigens).

Er zijn auteurs die (buiten het subsidiebedrag) onbillijke hoge vergoedingen (in het zwart) vragen. Hier zou paal en perk moeten aan gesteld worden

Belastingvrije lezingen zouden interessant zijn voor gepensioneerden

veel organisatoren, ook gemeenten bv, kennen de regeling niet

Ik sta ingeschreven op de auteurslezingen maar krijg zelden aanvragen. LV zou bv. kunnen specifieke promotie maken voor auteurs die in het afgelopen (anderhalf) jaar een nieuw boek publiceerden en samen met hen kunnen kijken hoe ze dat boek goed aan de man kunnen brengen. Auteurslezingen zijn immers een belangrijk promotiemiddel voor auteurs. Daarnaast zouden met name (onafhankelijke) boekhandels gesteund kunnen worden bij het organiseren van auteurslezingen. Dit komt zowel de boekhandel als de auteur ten goede.

Er zou door Literatuur Vlaanderen veel meer aandacht besteed mogen worden aan auteurs en illustratoren die op de achtergrond zeer goed werk leveren (=goede tot zeer goede verslagen krijgen) maar die de deur van Literatuur Vlaanderen niet plat lopen, of die geen door Literatuur Vlaanderen gesubsidieerde boeken uitgeven. Ik kan me niet ontdoen van de indruk dat er een zekere sfeer van "favoritisme" heerst ten overstaan van auteurs die gesubsidieerde boeken hebben uitgegeven of die hebben uitgegeven bij uitgeverij die de voorkeur van Literatuur Vlaanderen genieten. Dat favoritisme vind je vaak terug als Literatuur Vlaanderen auteurs en/of illustratoren in de "mediakijker" zet. Auteurs en illustratoren die aan de meer commerciële kant van het spectrum zitten, worden daarbij vaak, en zeer onterecht, met de nek aangekeken. Terwijl net zij diegene zijn die het best en het dichtste bij de potentiële lezer kunnen komen. Wie een goed/kunstzinnig boek maakt, is niet meteen ook een krak in het boeien van een publiek. Het onderscheid tussen een goed boek maken en goed werk leveren in leesbevordering dmv lezingen zou wat vaker mogen gemaakt worden. Het zijn namelijk 2 aparte zaken. Voor het overige ben ik zeer tevreden met het facturatiesysteem dat enkele jaren geleden werd ingevoerd en waarbij Literatuur Vlaanderen de inning van de facturen op zich neemt. Dit is voor mij een zeer grote hulp en wordt zeer zeker gewaardeerd.

Af en toe denkt een organisator dat hij/zij altijd recht heeft op een subsidie. Het is geen recht, maar een toekenning van de auteur naar de organisatie. Blijkbaar is dit niet altijd duidelijk voor de organisator.

Zelfde als hierboven: Lezingen voor scholen zijn ingeburgerd en dat wordt vaak en goed gedaan. Maar om jongeren aan het lezen te krijgen moeten ook hun ouders mee zijn. Hoe krijgen we mensen in de bib of een andere zaal op minder voor de hand liggende momenten? Hoe wekken we daar de interesse voor op?

vakbeurs of infomomenten organiseren waar auteurs en organisatoren via een soort van speeddating elkaar kunnen leren kennen...

Nu is de regeling voor vertalers en auteurs dezelfde, terwijl de logica voor die twee beroepsgroepen heel anders is. Auteurs werken lange tijd aan één boek, en trekken na de publicatie een periode uit voor het promoten van het boek. Dat kan in principe met één zelfde lezing. Vertalers worden meestal gevraagd om over hun carrière en over het literair vertalen, of over meerdere literaire vertaalopdrachten te spreken. Dat betekent dat hun lezingen vaker een eenmalig karakter hebben en telkens weer sterk op de opdrachtgever en de nieuwe doelgroep moeten worden toegespitst, en dus telkens veel meer voorbereidingstijd vergen. Vertalers hebben ook niet die typische boekpromotieperiode: na de ene vertaalopdracht wacht alweer de volgende, met even strakke deadline. Vertalers kunnen dus moeilijker eenzelfde reeds opgestelde lezing 'recupereren'. Er zou voor beide doelgroepen een verschillende regeling moeten bestaan, met hogere steun voor de vertalers.

Organisatoren vragen vaak steeds dezelfde 'bekende' namen. Indien die aan hun 15 lezingen zitten, zou het fijn zijn als jullie een onbekendere auteur als alternatief aanbieden.

BIJLAGE 4: ERVAAR JE DREPELS IN HET HUIDIGE WERKBEURSREGLEMENT EN ZO JA, WELKE ZIJN DIE?

Blijkbaar begrijp ik niet goed hoe ik een aanvraag moet indienen. Ze werd al twee jaar op rij geweigerd, dus ik doe iets verkeerd.

Te weinig zicht op de kans die ik heb om positief beoordeeld te worden.

De deadline voor de aanvraag, aangezien het boek net nadien geïllustreerd kan worden

Als theaterauteur ben je genooddaakt in opdracht te schrijven. Dat zorgt voor een scheve situatie. Daarvoor zou je een stimuleringsbeurs voor theaterauteurs kunnen oprichten die onafhankelijk van en opdracht nieuw theaterwerk stimuleert. Nu moet je als auteur eerst twee horden over (contract gezelschap + aanvraag beurs), wat enkel de mensen ingebed in het systeem al lukt, maar als dit zorgt voor stagnatie van beginnende theaterauteurs.

Ik denk niet ik het ooit nog doe of aanraad, omdat de feedback destructief was en geheel arbitrair overkwam tav de professionele commentaren. Wie is die arrogante man of vrouw denk ik dan? Maar dat kom je niet te weten. Dan is er beter geen feedback. Uiteindelijk blijf ik nu achter zonder beurs én met een Vertrouwensbreuk. De rol van de commissie zou ondanks de weigering opbouwend moeten zijn, een ondersteuningsfonds waardig.

Te veel verantwoording en te weinig vertrouwen bij de aanvraag.

Kafka.

Ik denk dat er een inhoudelijke discussie moet kunnen zijn in de beroepsprocedure.

Sommige eisen zijn onredelijk, bv veel recensies kunnen voorleggen.

Ik word door niemand gestimuleerd om een beurs aan te vragen. Ik vergeet ook telkens dat dat mogelijk is.

De noodzaak om de aanvraag voor een werkbeurs voor het derde boek uit te stellen tot na de verschijning van het tweede boek.

Professionele uitgevers die weigeren om met het modelcontract te werken: de aanvraag van de auteur wordt alleen al op grond hiervan geweigerd, de auteur kan geen beurs aanvragen maar als beginnend auteur heb je niet de mogelijkheden om druk uit te oefenen en een modelcontract te eisen, je bent al blij dat je boek wordt uitgegeven bij een professionele uitgever.

Net omdat mijn boek niet is uitgegeven bij een professionele uitgeverij, maar via een projectsubsidie.

Een voorbeeld van een subsidiedossier voor beginnende auteurs.

Een werkbeurs na publicatie ontvangen zo ook mogelijk moeten zijn.

De leden van de commissies zijn onbekend. Wie beslist over 'kwaliteit' mag gekend zijn.

Schrijvers die kwalitatief hoogstaand werk publiceren worden over het hoofd gezien

Pensioen! Ik wil niet extra belast worden op extra inkomsten.

Als je in het Engels schrijft (internationalisering van het theater) tel je niet mee ook als je werk gesteund door de theatercommissie en heb je een mooi palmares.

Ik ervaar zeker drempels in het reglement, daarom heb ik tot nu toe ook geen beurs aangevraagd hoewel ik verder momenteel op geen andere inkomsten kan rekenen.

Geen omdat ik nooit meer aanvraag. Er zou toch geen rekening mee worden gehouden: ben te oud, dus opzijgeschoven, ondanks mijn palmares aan uitgaven en literaire prijzen. Ik ondervind het voortdurend, ook in het dagelijkse leven. Zou u daar harde voorbeelden van kunnen geven.

Geen idee. Ik krijg nog een brief met meer informatie over het niet krijgen van een stimuleringsbeurs.

Ik heb officieel geen boek uitgegeven, wel in de VS in het Engels, ik sta als slam-visueel dichter op de auteurslijst en ik kan geen beurs aanvragen.

Als illustrator mag je eigenlijk geen werk voor een buitenlandse uitgever indienen terwijl je met beeld niet aan taal gebonden bent. Ook de beperking dat je als illustrator niets kan indienen bij tekst die een bewerking is, is jammer.

BIJLAGE 5: ZIJN ER BEOORDELINGSCRITERIA DIE VAN BELANG ZIJN VOOR HET TOEKENNEN VAN EEN WERKBEURS DIE MOMENTEEL NIET WORDEN MEEGENOMEN?

Alles wat hierboven staat is veel te vaag. Beurzen worden niet objectief toegekend, er zit gewoontevorming bij, vriendjespolitiek. Er zou een veel transparanter systeem moeten komen waarbij de commissies duidelijk aangeven hoe ze aan de hoogte van een beurs komen. Die transparantie is nu volkomen zoek. Niemand weet waarom iemand zoveel eenheden of niet krijgt, ook de auteur in kwestie niet.

Andere beurzen voor eenzelfde werk - nu kan het dat illustrator, vertaler en uitgever een beurs krijgen, terwijl de auteur van hetzelfde boek er geen krijgt. Dat is onlogisch en zelfs enigszins denigrerend.

Auteurs & illustratoren die al jaren voltijsd actief zijn en dit tegen een erg laag inkomen zouden een extra stimulans mogen krijgen. (Toegegeven... Ik pleit even voor eigen situatie).

Bij de bovenstaande vraag vond ik niets 'minder van belang', vandaar de meerdere keuzes voor 1 en 2.

Bij het voorgaande wil ik meegeven dat de manier waarop eerdere werkbeurzen zijn gebruikt wél belangrijk is, maar natuurlijk enkel kan gelden voor auteurs die al eerder een beurs ontvingen. Verder denk ik dat diversificatie belangrijk is en dat auteurs die commercieel minder goed in de markt liggen (bv omwille van gender, genre en stijl ...) meer kansen moeten krijgen dan auteurs met al een grote naambekendheid. LV kan ook extra aandacht besteden aan het ondersteunen van auteurs uit minderheidsgroepen (met name auteurs met een migratie- of diversere culturele achtergrond) om zo tot een rijker literair aanbod te komen dat mogelijk ook een diverser publiek aanspreekt. Op een paar uitzonderingen na is literair Vlaanderen nog steeds ontzettend wit (de genderverschillen lijken gelukkig wat meer te verdwijnen).

De beroeps- en gezinssituatie van de auteur.

De financiële drempels werken niet. Auteurs die een stevige loopbaan hebben opgebouwd buiten het schrijverschap, worden in het huidige systeem gestraft voor hun succes. Zij 'verdienen te veel', komen daardoor niet in aanmerking voor steun, en zijn veroordeeld om verder op hun niet-literaire loopbaan te focussen. Auteurs die geen inkomen of job hebben, worden sowieso sneller aangemoedigd om meer te schrijven. Dat is absurd. Het ontnemt mensen die geen tijd hebben de kans om zich te heroriënteren. Schrijven leer je al doende. Het systeem ontzegt mensen die hard werken de kans om hun buitenliteraire loopbaan stelselmatig af te bouwen (zelfs als zij bereid zijn minder te gaan verdienen) en zo meer aandacht aan hun schrijverschap te geven, zelfs als zij dat willen.

De INHOUD van het schrijfproject, de mate waarin het de lezer iets bijbrengt of leert.

De mate waarin een genre gesteund wordt waarin de markt nu overspoeld wordt met vertalingen.

De mondelinge verdediging.

'De noodzakelijkheid van financiering van het project' oogt vaag (en is daardoor voor vele invullingen vatbaar).

De vrijheid genereren om zonder financiële zorgen te kunnen schrijven.

De waardering van de overheid in Vlaanderen voor haar auteurs en haar fierheid op hun (internationale) uitstraling naar de wereld, wordt door diezelfde auteurs totaal niet gevoeld.

De werklast die de optelling van projecten binnen het werkplan meebrengt, en de schrijftijd die daar realistisch gezien voor nodig is. De inspanningen die een auteur levert om zichzelf in de markt te zetten en zichtbaar te maken, en de tijd die daarvoor nodig is. De mate waarin een auteur professionaliseert en zich voltijds wijdt aan het schrijverschap en daar ook actief mee bezig is. De inspanningen die een auteur levert voor het promoten van de literatuur en het verbreden van het literaire landschap. De mate waarin een auteur moeite doet een publiek op te bouwen en literatuur probeert uit te dragen.

Een gevierd auteur die aan zijn boeken al genoeg (bedrag kan je vastleggen) verdiend heeft geen beurs meer nodig, het is immers eerder een stimulans dan een extra inkomen voor iemand die literair al genoeg (relatief begrip) verdient.

Heeft de auteur reeds vertalingen op zijn naam staan?

Het lijkt mij dat auteurs die op de rand van literatuur en bellettrie zitten hoe dan ook geen kans maken, terwijl hun werk wél literaire kwaliteiten heeft en ook voor de literatuur als geheel een aanzuigende werking heeft.

Ik vind deze criteria ongeveer allemaal fundamenteel, behalve het criterium "over het geheel van de aanvragen wordt gekeken naar de diversiteit...") Alle andere vind ik wel van belang, dus er drie uitkiezen vind ik moeilijk.

Ik vind het lastig dat er weinig rekening wordt gehouden met de werkelijke tijd die nodig is om een boek tot een goed einde te brengen. Een beurs wordt uitgedrukt in maandeenheden, maar die lijken weinig verband te houden met het effectieve aantal maanden per jaar dat de schrijver dient te investeren. Eerder lijkt het op een kwaliteitsbeoordeling: een schrijver die 5 maandeenheden krijgt, wordt door de commissie (literair) beter gevonden dan een schrijver die er maar 2 of 3 krijgt. Maar die tweede, minder gewaardeerde schrijver schrijft daarom niet sneller. Het schrijven van zijn boek duurt even lang, misschien zelfs langer dan dat van de hoger gewaardeerde auteur. En zelfs die kan, ook al is hij blij dat hij een relatief hoge beurs gekregen heeft, denken: "Dit is een boek waar ik voltijds aan moet werken. Dat kan niet anders. Het is te veel en te groot om het tussendoor te doen. Eigenlijk heb ik acht maandeenheden nodig, niet omdat ik mezelf artistiek op hetzelfde niveau zet als die kleine groep die vandaag het maximum krijgt, maar omdat het voor dit boek praktisch noodzakelijk is." Die hele praktische kant van de zaak, de "begroting" zal ik maar zeggen - hoeveel vaste kosten heb ik, waar kan ik zelf besparen of extra inkomsten verwerven, hoeveel tijd kost dat die dan weer afgaat van het schrijven, hoeveel geld heb ik dus realistisch nodig om dit boek binnen een redelijke termijn, en op hoog niveau, te kunnen afwerken? - komt nu niet aan bod in de werkbeursaanvraag. Het blijft een intellectueel, artistiek gesprek: je probeert de commissie te overtuigen van de intrinsieke, inhoudelijke waarde van je boek, en daar plaatsen zij een bedrag tegenover, een beetje zoals de sterren onder een recensie. Het is vrijwel onmogelijk om méér te vragen, zelfs niet als je kunt aantonen waarom je het met het toegekende bedrag niet trekt - en niet alleen omdat dat ondankbaar overkomt, en niet alleen omdat de commissie wellicht met de ogen rolt en denkt: "Iedereen wil meer", maar omdat het bedrag van de werkbeurs niet bedoeld is om overeen te stemmen met een reële nood aan tijd.

Illustraties: Is het werk voldoende communicatief? Heeft het werk een duidelijke doelgroep? Sociaal-maatschappelijke functie?

In het algemeen denk ik dat de commissie moet kijken naar de stevigheid dan de uitgeverij en reputatie om dit werk op de markt te krijgen, eventuele recensies, maar dat ze niet zelf de kwaliteit van een oeuvre-werk te herbeoordelen heeft. Te strakke werkplannen, daar geloof ik ook niet in. Het gaat hier niet om een consultingopdracht. Op den duur lijkt het meer op een pleidooi voor de VC dan op een ondersteuningstraject.

Is dat ergens bekend wie in die beoordelingscommissie zetelt?

Leesbevorderende aspecten van een project.

Misschien wordt het tijd dat een auteur van wie het werk voortdurend afgewezen wordt, op zijn inzet wordt beoordeeld.

Persoonlijke gesprekken.

Persoonlijke omstandigheden bijvoorbeeld mantelzorg kunnen de creativiteit en tijd om te schrijven sterk hinderen.

Relatief onbekende auteurs maken geen of weinig kans terwijl Vlaanderen over veel meer talentvolle schrijvers beschikt dan men (de commissie...) denkt.

Toegankelijkheid voor een groot lezerspubliek

Wat is het werkplan? Kan iemand mij zeggen wat dat is?

Wordt er een balans gezocht tussen jeugdliteratuur en andere vormen van literatuur?

Zoals eerder gezegd. Waarom kan een boek met enorm veel tekst en heel wat tekeningen (zonder tekstballonnen) beoordeeld worden voor een werkbeurs? De tekeningen zijn qua stijl eerder strip dan illustraties. Bovendien van een dagboek kan er geen synopsis gemaakt worden of het zou meteen ridicuul zijn. Graag rekening houden met diversiteit.

❑ **BIJLAGE 6: VUL AAN WAT VOOR JOU BELANGRIJKE ELEMENTEN ZIJN BIJ DE BEOORDELING VAN LITERAIRE KWALITEIT.**

Wat is het werkplan? Kan iemand mij zeggen wat dat is?

Wat vinden kinderen van je boeken...

We moeten niet slaafs de lezer- markt volgen, maar soms denk ik dat de rol van de lezer ook een plaats mag krijgen in de afweging.

In wezen is 'kwaliteit' moeilijk te definiëren. Wat vernieuwend is kan soms ook niet worden 'gezien' op het ogenblik zelf, maar blijkt vaak pas later.

Het moet gewoon een goed boek zijn, van welk genre enig welke stijl dan ook.

Aanvullend op het bovenstaande: Voor graphic novels; de samenwerking met illustratoren. Het afstemmen van taal op beeld en andersom). En ook hier het leesbevorderende aspect, het al dan niet bereiken van jonge lezers of lezers voor wie het lezen niet vanzelfsprekend is.

De literaire kwaliteit herbeoordelen zonder rekening te houden met wat er aan recensies bestaat, is niet aan het fonds vind ik.

Er mag een verfijning zijn van de criteria tussen prentenboeken, boeken voor -6 jarigen, boeken tot 10 jaar, boeken 10-14j, ouder.

In praktijk worden de opgesomde criteria helemaal niet gebruikt. Boeken zonder enige vorm van compositie, inventiviteit of spanning krijgen hoge beurzen, omwille van de fijne, of hermetische taal. Het omgekeerde gebeurt nooit. Er is geen enkele transparantie welke criteria hoe beoordeeld worden en hoe ze doorwegen en waarom. Het is een soep.

Literaire kwaliteit moet vrij kunnen zijn van modes en trends.

'Literaire kwaliteit' is een interpretatie, dus afhankelijk van een elite die de beoordelingen invoert.

Ik mis de positie van de auteur binnen het grotere literaire veld. Je daar bewust in bewegen vind ik ook een kwaliteit. Nu zijn het enkel tekstinterne zaken.

Tekst, niet de vent of de vrouw of de bekendheid.

Onderzoek, identiteit en cohesie, misschien wel de sleutelwoorden.

Auteur moet ook gehoord kunnen worden.

Intelligentie en analytische scherpte.

Een jury die onbevooroordeeld kan kijken naar de literaire kwaliteit van een werk, die bekwaam is om metaforen te interpreteren als niet letterlijk, die niet verbiedt (vb. een droom in een bepaalde context mag niet want dat is maar al te dikwijls gebruikt; vb. te veel straatnamen ...) of geen oog heeft voor wat de auteur daarmee beoogt, die geen oog heeft voor de gelaagdheid van een tekst omdat die te 'plotdriven' is of meer van die onzin. De schrijver bepaalt hoe hij wil schrijven; niet de jury of de recensent die schrijft hoe de schrijver moet schrijven om 'literair' of 'in de mode' te zijn.

Ook laagdrempelige ("lagerdrempelige") boeken die kinderen aanzetten tot lezen verdienen meer aandacht.

In theorie kloppen de beschrijving en de elementen van literaire kwaliteit perfect. De praktijk is subjectief.

Die zijn niet in procedures te vatten.

Passie en elegantie.

er moet met een ruime blik gekeken worden. een bepaalde poëtica mag in geen geval overheersen. en de samenstelling van commissies is cruciaal voor een goed resultaat in de beoordeling.

Het avontuurlijke. En ook voor strips of illustraties verhogen inventiviteit en diepgang, poëtische kracht en gelaagdheid mee de kwaliteit.

Een top criterium zou moeten zijn dat de literatuur niet voor 'de volwassene in het kind' moet zijn geschreven, maar voor 'het kind in de volwassene'. De eerste vorm gaat boven het hoofd van het kind, de tweede is voor beiden herkenbaar.

Jammer dat het altijd over 'literatuur' gaat terwijl veel auteurs érg veel gelezen worden, maar dat wordt niet 'literair' genoeg gevonden....wat is literatuur, en voor wie?, is een belangrijke vraag die vaak erg elitair wordt beoordeeld. wat is er fout met populaire maar érg goed geschreven boeken? (dit gaat voor alle duidelijkheid niet over mij).

Aanmoediging van risico en experiment ontbreekt een beetje. Goed verkopende en licht verteerbare schrijvers lijken voor een buitenstaander wel makkelijker in aanmerking te komen voor steun dan auteurs die een moeilijker pad kiezen.

Plaats voor dingen buiten werkplan.

Of de vormelijke aspecten de inhoud ondersteunen. Of mijn verbeelding als lezer, toehoorder wordt geactiveerd. Of er een dialoog ontstaat tussen het werk en het publiek (lezer, luisteraar). Of je het publiek doet verbeelden, verwonderen. Of er een keuze gemaakt is in het vormelijke die aanzet tot spel of doet meeslepen. Of de tekst zichzelf ontstijgen kan. Specifiek voor poëzie en theater, kan een tekst muzikaal worden, een partituur van taal?

De verhouding van zgn. 'litteraire' kwaliteiten tot wat niet strikt literair is (de zogenaamde buitenwereld). Bepaalde van de bij non-fictie genoemde kwaliteiten zijn wat mij betreft ook van toepassing op proza en poëzie.

Dat is per genre verschillend.

De manier waarop tekst en beeld kunnen ontcijferd worden door de lezer en wat het beoogde resultaat is. Wordt het een kunstzinnig boek bedoeld om de grenzen te verleggen of wordt het een laagdrempelig boek bedoeld om een breder publiek aan te trekken. Het zou goed zijn indien Literatuur Vlaanderen zijn beleid opsplijt in verschillende pijlers (literatuur, leesbevordering, ...) met voor elk van de pijlers een aangepast beleid en een aangepaste beoordeling.

Hoe sterk is het ingediende werkplan.

❑ BIJLAGE 7: IK HEB VOLGENDE IDEEËN, SUGGESTIES OF OPMERKINGEN OVER DE ORGANISATIE VAN DE ADVIESCOMMISSIES

De adviescommissie is nu erg elitair en oubollig, vind ik. Er moet gekeken worden naar bruikbaarheid en noodzaak van het project, maar ook naar noodzaak van de subsidie ten opzichte van de aanvrager, vernieuwing in stijl en durf en toetsing door bv steekproeven bij een testgroep die het doelpubliek vertegenwoordigt. Wat erg jammer is, en ik reeds aangehaald heb, is dat een groot deel van de toegekende subsidies elk jaar naar dezelfde mensen gaan, die al jaren in een soort subsidie circuit zitten en de afgelopen 10 jaar al voor €200.000 euro binnen haalden. Misschien moet er een maximum zitten op het totale, toe te kennen bedrag binnen een loopbaan of zou er bv geen 2 jaar na mekaar een beurs mogen worden toegekend. 't is maar een idee...

Ik herhaal: dat ze met vijf zijn om tot een goede selecties te komen is oké, maar het revalueren van kwaliteit op zich niet. Iedereen die een goede uitgever wist te overtuigen is goed genoeg voor een beurs. Al de rest is subjectief. Ik geef toe dat afgaan op recensies ook niet evident is, want er zijn er nauwelijks in Vlaanderen. Misschien moet het fonds daar vooral iets aan doen?

Leden van de commissies moeten criteria duidelijk en apart beoordelen en dan de beoordelingen samenbrengen, op een transparante manier, en zo tot een geheel en een besluit komen. Nu gebeurt het omgekeerde, eerst wordt een besluit genomen en dan worden post hoc redenen gezocht die het oordeel dienen. Dat is intellectueel oneerlijke, maakt elk besluit verdedigbaar, en zorgt voor alle problemen die er nu zijn, het win-for-life clubje, een totaal gebrek aan transparantie...

Afschaffen.

Er is een verschil tussen theorie en praktijk. Het besluit dat zogezegd door onderling overleg is tot stand gekomen baseert zich op het oordeel van twee juryleden van de vijf. Als je dan de pech hebt om door juryleden met vooroordelen beoordeeld te worden heb je brute pech en geen verweer.

Open staan voor niet-literair werk.

Het advies mag geen subjectief verslag zijn met een objectieve vermomming.

Vooraf de suggestie om niet enkel voort te gaan op de mening van de toevallige leden van deze adviescommissie. Ook de ruimere receptie en beoordeling van het werk meenemen in dit 'intersubjectief' advies.

Ik weet niet hoe het komt maar ik vraag geen beurzen meer aan en dat heeft niets te maken met mijn pensionering. Ik heb het een paar keer gedaan en was teleurgesteld en heb het opgegeven. En zoals ik vroeger al meldde worden de beurzen toegekend aan mensen die vaak al veel verdienen aan hun ambacht van schrijven of illustreren. Schrijven moet ook een passie zijn, anders komt het nooit goed. Ook als het financieel moeilijk wordt, ga je ermee door. Ik heb het geluk dat mijn boeken vrij goed verkopen, maar als ik de uren bereken dat ik werk aan een boek en dan bekijk hoeveel mij dat opbrengt, dan is dat natuurlijk een peulschil. En ik vind ook dat jullie moeten vechten voor het leengeld. In Nederland levert mij dat toch enkele duizenden euro's op, in Vlaanderen nauwelijks iets.

Commissies beoordelen vaak té elitair.

Objectiviteit en kwaliteit van de commissie zelf is noodzakelijk.

Totaal niet vooringenomen zijn.

Eigenlijk zouden alle bij literaire uitgeverijen publicerende auteurs recht moeten hebben op een beurs (gezien zij de belangrijkste horde, namelijk gepubliceerd geraken, al genomen hebben). Over de hoogte van de beurs kan dan nog gediscussieerd worden binnen de adviescommissie. Het is belangrijk dat deze adviescommissie zo divers mogelijk is én dat alle leden de boeken ook effectief gelezen hebben. De wijze waarop het onderling overleg plaatsvindt en welke stemmen doorwegen is niet transparant: hier kan aan gewerkt worden. (ik vroeg en kreeg het advies omtrent mijn boek en herkende quasi woord voor woord de feedback die ik van één betreffend lid eerder al kreeg, gecombineerd met elementen uit een recensie in de standaard. Het was mij niet duidelijk of alle leden het boek gelezen hadden en in welke mate hun stem ook van tel was).

Geef ook kansen aan onbekende schrijvers. De beurzen (net zoals bij het fonds Pascal Decroos) worden te veel aan steeds dezelfde mensen toegekend. Het lijkt wel een ons-kent-ons wereldje.

Duidelijk maar met respect en niet ontmoedigend.

Professionele podiumauteurs en auteurs binnen andere media moeten zeker hun plaats krijgen, al dan niet binnen Literair Vlaanderen (of nevenorganisatie), maar enkel als de subsidiepot evenredig wordt bijgevuld. Het mag in geen geval van negatieve invloed zijn op het aantal beurzen die worden toegekend aan literaire auteurs en de hoogte ervan.